

ÅRSREDOVISNING

2007

LÄNSSTYRELSEN

KALMAR LÄN

100-11278-07

Landshövdingens sammanfattning av verksamhetsåret 2007	3
Politikområde Regional samhällsorganisation	9
Övergripande redovisning av verksamhetskostnader 2007	11
Verksamhetsområde Kunskapsuppbyggnad, samordnings- och sektorsövergripande arbete	23
Verksamhetsgren Utåtriktat sektorsövergripande arbete	23
Verksamhetsgren Regional utveckling	34
Verksamhetsgren Miljömålsarbete	40
Verksamhetsområde Tillsyn och vägledning	63
Verksamhetsgren Social tillsyn	64
Verksamhetsgren Miljötillsyn	77
Verksamhetsgren Djur- och livsmedelskontroll	85
Verksamhetsgren Skydd och beredskap mot olyckor och svåra påfrestningar, tillsyn över plan- och byggnadsväsendet samt övrig tillsyn	86
Verksamhetsområde ärendehandläggning	89
Verksamhetsgren Omställning av energisystemet	91
Verksamhetsgren EU-stöd	93
Verksamhetsgren Trafikärenden samt övrig ärendehandläggning	95
Organisationsstyrning	100
Uppdrag	101
Uppdrag till samtliga länsstyrelser	101
Uppdrag till vissa länsstyrelser	107
Redovisning av kompetensförsörjning och sjukfrånvaro	112
Förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	112
Sammanställning över väsentliga uppgifter	118
Resultaträkning	119
Balansräkning	120
Anslagsredovisning	122
Tilläggsupplysningar och noter	124

LANDSHÖVDINGENS SAMMANFATTNING AV VERKSAMHETSÅRET 2007

Fortsatt stor optimism på arbetsmarknaden

Den positiva utvecklingstrenden från 2006 har hållit i sig under 2007 och framtidstron är stark i länet inför kommande år. Kalmar län är inne i en högkonjunktur som omfattar såväl stora som små företag och nyföretagandet. I höstens *Småföretagsbarometern* bedömdes tillväxten som god, och t.o.m. starkare än riksgenomsnittet. Småföretagen i länet tror dock på en konjunkturinbromsning under det kommande året.

Vid årsskiftet 2007/08 uppgick antalet öppet arbetslösa till 3 760, vilket är en minskning under året med 1 450. Andelen öppet arbetslösa är några tiondelar lägre än riksgenomsnittet.

Dock har antalet varsel under året ökat med 235 till 822. Av de inkomna varslen avser 110 anställda vid Trelleborg Forsgheda AB i Mörbylånga p.g.a. nedläggning av enheten i Mörbylånga och överföring av produktionen till Estland. På nyåret kom också ett varsel av 100 anställda vid Metallfabriken Ljunghälls AB i Södra Vi, Vimmerby kommun.

Brist på arbetskraft förekommer inom vården, inom byggsektorn samt inom industrin för bl.a. CNC-operatörer och svetsare.

Alltjämt ligger Kalmar län i botten när det gäller andelen statligt anställda, 2,6 procent mot riksgenomsnittet 4,3 procent. Hallands och Kalmar län de enda län i landet som saknar etablering av statligt huvudkontor.

IKEA:s etablering i Kalmar i juni 2006 blev mer framgångsrik än man kunde ana. En rad andra handelsföretag har följt efter i så stor utsträckning att ytan för handel i Kalmar kommun har fördubblats på några år. På nyåret 2008 meddelade även World Trade Center sin avsikt att etablera sig i Kalmar, en investering på i storleksordningen 2 mdkr. Utvecklingen inom Glasriket är alltjämt positiv.

Den mest spektakulära investeringen i länet under 2006 och 2007 har varit det kinesiska företaget Fanerduns etablering av en handelsplattform i Kalmar. Storslagna planer presenterades och 100-tals kinesiska byggnadsarbetare har i perioder arbetat med att färdigställa de planerade utställningslokalerna. Högtidlig invigning av en första etapp ägde rum den 28 september. Affärsverksamheten för några kinesiska grossistföretag pågår, men hur omfattande verksamheten kommer att bli är oklart. Utbyggnaden har stannat av i avvaktan på nödvändig överföring av kapital från Kina. Osäkerheten om projektets slutliga omfattning är stor.

Arbetet med Holiday Clubs miljardinvestering i Gertrudsviksområdet i Västervik (hotell, andelslägenheter, bostäder, spa, konferensanläggning, multihall och golfbana) pågår planenligt. Företaget har också engagerat sig i Ekerums Golf & Resort på Öland med avsikt att där investera i ytterligare 300 lägenheter.

Optimismen inom lantbruket är stor i Kalmar län. Cirka 300 intressenter investerar 400 mnkr i nya djurstallar och andra satsningar i näringen. Lantbrukarna stöds i projektet *Våga Bygg* genom samverkan av bl.a. LRF, KLS, Kalmar Lantmän, husdjursföreningarna och Hushållningssällskapet. Det är en ny generation lantbrukare som tagit vid och som ser möjligheterna i den ökade lönsamheten både när det gäller mjölkproduktion och spannmålsodling. Inom skogsindustrin sker också stora investeringar i ett flertal anläggningar runt om i länet, inte minst av kombinatet Södra Cell i Mönsterås.

Inom ramen för Landsbygdsprogrammet (axel 1 och 3) har cirka 300 ansökningar om projekt- och företagsstöd inkommit under det gångna året. Av dem har vid årsskiftet 135 beslutats för drygt 44 mnkr. Totalt har 4 000 ansökningar om gårds- och miljöstöd handlagts. Stöd för miljö-

insatser inom axel 2 har uppgått till 142,2 mnkr. Gårdsstöd för 392,2 mnkr har utbetalats. Länet täcks av fem LEADER-områden som kommer att generera ytterligare utvecklingsprojekt.

Besöksnäringen slår rekord

Besöksnäringen slog alla rekord under året. Antalet besökare till Öland uppgick till ungefär två miljoner, främst svenskar. En miljon besökte Glasriket, 400 000 kom till Ölands Djur- och Nöjespark, 425 000 till Astrid Lindgren Värld i Vimmerby. Även Ölands skördefest – Sveriges största – gästades av rekordmånga, 300 000 personer. Enligt den undersökning som SHR och Svensk Handel gemensamt nyligen presenterat rankas Kalmar län som delad 3:a efter Jämtlands och Gotlands län när det gäller vilka län som har den bäst utvecklade besöksnäringen. Borgholm är den kommun i landet som har flest antal fritidshus och flest antal gästnätter vid campinganläggningar. Turismen är en dynamisk och växande del av länets ekonomi. För att ytterligare stärka marknadsföringen har de tre tidigare självständiga turistorganisationerna i Kalmar, Glasriket och Öland nu gått samman i en gemensam organisation med namnet Visit South East Sweden.

Fortsatt svag befolkningsutveckling

Även om den kraftiga befolkningsminskningen har avstannat är utvecklingen alltjämt svagt negativ. Den 1 november 2007 hade länet 233 786 invånare, vilket är en minskning med 107 personer jämfört med november 2006. Minskningen beror på höga dödstal i förhållande till födelse-talen, vilket naturligtvis hänger samman med den demografiska strukturen. Det är inlandskommunerna som drabbas. Flyttningsnettot för länet är däremot positivt. I Kalmarområdet – Kalmar-Mönsterås-Färjestaden – växer befolkningen med knappt 400 personer. En svag ökning noteras även i Västervik, vilket är ett trendbrott, medan befolkningstalet i Oskarshamn är oförändrat.

Slutförvar av använt kärnbränsle

Svensk Kärnbränslehantering (SKB) lämnade i november 2006 till regeringen och Statens Kärnkraftsinspektion (SKI) en ansökan om att i Oskarshamn få etablera en inkapslingsfabrik av använt kärnbränsle samt att fortsatt få driva centrallagret för använt kärnbränsle (CLAB) i Simpevarp i enlighet med gällande regler. Regeringens bedömning av denna ansökan kommer att ske först i samband med bedömning av vilken plats som bäst lämpar sig för slutförvar av använt kärnbränsle. Djupborrningar i berget har avslutats under året med till synes gott resultat. Om bergets kvalitet – en icke påverkbar faktor – i de båda aktuella orterna bedöms likvärdiga, borde regionalpolitiska skäl tala för Oskarshamn som lokaliseringssort för slutförvar av använt kärnbränsle. Där finns:

1. OKG med sina tre reaktorer producerar 10 % av landets el. OKG har ett omvitnat starkt säkerhetstänkande och har alltid haft en bra dialog med länsstyrelsen.
2. Mellanlagret CLAB där Sveriges använda kärnbränsle lagras idag, vilket är bra ur transport- och hanteringssynpunkt. Personalen på CLAB har lång erfarenhet av att hantera använt kärnbränsle. Flera av de system som finns i CLAB kan användas av inkapslingsanläggningen.
3. Äspölaboratoriet, som har bidragit med ovärderlig forskning, generell och specifik kunskapsuppbyggnad om bergets egenskaper och förvaringsteknik. Här kan man säga att genrep för slutförvaring redan har ägt rum.
4. Inkapslingslaboratoriet där inkapsling i kopparbehållare har testats liksom förutsättningar för och viljan att etablera den nödvändiga inkapslingsanläggningen.
5. Kommunen har på ett mycket föredömligt sätt fört dialog med och skött förankring av ärendet hos både myndigheter och allmänhet.
6. Kommunens näringsliv har eller kommer att utveckla förmåga att producera

många av de varor och tjänster som SKB kommer att efterfråga.

7. Bergmassorna från bygget kan med fördel användas vid välbehövliga infrastrukturinvesteringar i länet.

Infrastrukturen fortfarande outvecklad

Den svaga infrastrukturen är ett kvarstående problem i Kalmar län. Successivt byggs väg E22 ut till 2+1-väg, även om motorvägsstandard är önskvärd. De stora problemen, när det gäller vägar, är tvärförbindelserna västerut från Kalmar, Oskarshamn och Västervik (Rv 25, 23 resp. 33) samt norrut Rv 5 mellan Överum och Åtvidaberg/Linköping och när det gäller järnvägar, den helt otillräckliga standarden på Tjustbanan och Stångådalsbanan samt avsaknaden av järnvägskommunikation längs Ostkusten. En snar upprustning av Tjustbanan är absolut nödvändig för fortsatt tågtrafik och för att koppla ihop den norra länsdelen med den expansiva arbetsmarknaden i Östergötland. Dessa infrastrukturförbättringar bedöms av Länsstyrelsen och Regionförbundet vara avgörande för en fortsatt positiv utveckling av länets näringsliv.

Behov av upprustning av de öst-västliga tvärförbindelserna ska också ses i ljuset av ansträngningarna att knyta samman kommunikationerna i södra Sverige med Baltikum via hamnarna i Oskarshamn och Ventspils och kommunikationerna vidare österut.

Länet har goda flygförbindelser med Stockholm (Arlanda och Bromma) men saknar internationella direktförbindelser.

Det har bildats ett Regionalt Godstransportråd i Småland med företrädare för ett antal företag, näringslivsorganisationer, Banverket och Vägverket med landshövdingen i Kalmar län som ordförande. Syftet är att se hur man kan utnyttja den infrastruktur som finns på ett både ekonomiskt och miljömässigt bättre sätt, samt att peka ut var de mest angelägna

förbättringarna i infrastrukturer bör ske sett utifrån näringslivets perspektiv.

Länet har sedan ett år ett fullständigt, heltäckande bredbandsnät utbyggt.

Samverkan inom Sydostregionen

Det förekommer allt tätare samarbete och organisationsmässiga fusioner i Sydostregionen, dvs. de tre länen Kalmar, Kronoberg och Blekinge. Inom det statliga området har det bl.a. bildats ett gemensamt regionalt kompetensråd, regionala branschråd tillsammans med ett antal branscher inom näringslivet, gemensamt samverkansorgan mot ekonomisk brottslighet, samt Akademi Sydost – samverkan mellan Växjö universitet och de båda högskolorna i Kalmar och Karlskrona. Det föreligger beslut om ett samgående mellan Växjö universitet och Högskolan i Kalmar. Detta Sydostuniversitet kan att komma omfatta även Blekinge Tekniska Högskola.

På det kommunala området samverkar de kommunala samverkansorganen (KSO) i de tre länen bl.a. när det gäller gemensam regional utvecklingsanalys och erbjudande om en gemensam förskottsfinansiering av infrastrukturinvesteringar på närmare 2 mdkr.

Inom den privata sektorn finns flera läns-gemensamma organisationer, såsom Hushållningssällskapet Kalmar-Kronoberg-Blekinge, LO distrikt Sydost, LRF Regionförbund Sydost, Sydostpress AB, Sydost-Nytt och det mångåriga samarbetet på det konstnärliga området "Sydosten" – de tre sistnämnda verksamheterna starkt identitetsskapande.

Ansvarskommitténs utgångspunkt för en ny region/länsindelning, byggd på dagens sjukvårdsregioner, står således i stark kontrast till den regionala samverkan som utvecklats inom alla övriga samhällsområden i vår del av landet.

Vindkraft

Alla sex sydlänen har samverkat om Sydhavsvind – vindkraftutbyggnad till havs. Kalmar län kan med stöd av vår analys av vindförhållanden och utbyggnadshinder på fastlandsdelen av Kalmar län erbjuda möjligheter för snabb utbyggnad i okontroversiella lägen av drygt 3 MWh, vilket är en tredjedel av den senaste ambitionsnivåhöjningen för hela landet.

Under året invigdes en större park med 5 stycken verk om 2 MW vid Stora Istad på Öland.

Under 2007 har Boverket har lämnat Länsstyrelsen ett bidrag på en miljon kronor till ett projekt som syftar till att ta fram planeringsunderlag för att under 2008 utreda lämpliga lokaliseringar av vindkraftverk på Öland. Planeringen av markanvändning där är synnerligen komplex med många motstående intressen samtidigt med de mycket goda vindförutsättningarna samt det stora intresset från såväl bransch som enskilda att investera i vindkraft. Projektet drivs av Länsstyrelsen, de två Ölandskommunerna och Regionförbundet och kommer närmast att med hjälp av modern digitaliserad visualiseringsteknik studera 19 områden närmare utifrån landskapspåverkansperspektivet, vilket är en vanlig grund för överklagande av lämnade tillstånd. Med ytterligare 55 verk på vardera 2 MW kan Öland inom en nära framtid bli självförsörjande på el. Inom ramen för projektet har även nätkapacitetsproblem åtgärdats och frågan om andelsägarskap i färre, större och effektivare vindkraftsparker som ett alternativ till enstaka vindkraftverk på många platser analyserats.

På fastlandet pågår samråd för mycket stora projekt om 25-50 verk i Oskarshamn och Hultsfred samt grupper om 10-15 verk i Torsås, Kalmar och Mönsterås.

Integration av skyddsbehövande

I samband med nedläggningen av Integrationsverket vid halvårsskiftet tillfördes länsstyrelserna vissa uppgifter. Dels ankom

det på länsstyrelsen att förhandla med kommunerna om avtal om mottagande av flyktingar, dels gavs ett uppdrag avseende samordning, utveckling och uppföljning av introduktion och mottagning av flyktingar i kommunerna. Länsstyrelsen inriktade omedelbart arbetet på att få till stånd överenskommelser om mottagning med länets kommuner. Vid slutet av året kunde konstateras att samtliga 12 kommuner i länet kommer att ta emot flyktingar och/eller barn som anlänt utan vårdnadshavare. Totalt finns nu avtal om mottagande i storleksordningen 550 personer och 30-50 platser för barn utan vårdnadshavare. Det finns därmed en bas och ett gemensamt intresse för de utvecklings- och uppföljningsfrågor som nu kommer i fokus. En viktig del av länsstyrelsens samordnande och lyssnande roll är att samla intryck, frågor och synpunkter från kommunerna för att sedan kunna föra in dessa i den centrala diskussionen kring integrationsfrågor och flyktingmottagning.

Vattenmyndighet för Södra Östersjöns vattendistrikt

Länsstyrelsen i Kalmar är tillika vattenmyndighet för Södra Östersjöns vattendistrikt. Vattendelegationen lämnar en egen årsredovisning, men här kan noteras bl.a. följande: Under 2007 har verksamheten koncentrerats på fördjupad kartläggning och analys, ekonomisk analys, riktlinjer för identifiering, formulering och fastställande av *Översikt av väsentliga frågor* samt stimulans till bildande av vattenråd. Delrapport har avlämnats för projektet *Finn de områden som göder havet mest*. Ett omfattande arbete har lagts ner på kontakter med alla berörda länsstyrelser, kommuner och andra intressenter av vattenförvaltning inom distriktet. Samarbetet mellan de fem vattenmyndigheterna i landet har även under 2007 varit mycket nära och framgångsrikt.

Länsstyrelsens resultat

Länsstyrelsen har en hög kvalitet i kärnverksamheten över hela bredden av de 20 politikområdena. Samarbetet med kommunerna är gott genom en aktiv tillsynsvägledning och, som en koncentrerad insats under våren 2007, med särskilda verksamhetsinriktade möten mellan kommun- och länsledningar om bl.a. vattendirektivet, beredskapsfrågor, miljömålen och översiktsplanarbetet.

I den följande årsredovisningen finns verksamhetsresultaten redovisade med stor detaljeringsgrad. Som kort sammanfattning kan följande överblick över verksamheten ges:

Länsstyrelsen har startat det nya Landsbygdsprogrammet för perioden 2007-2013 i samarbete med ett brett förankrat partnerskap och med en tvärspektoriell beredning av ansökningar om utvecklingsmedel.

Länsstyrelsen har inlett ett tvärspektoriellt arbete med utgångspunkt i den europeiska landskapskonventionen för att samordna länsstyrelsens verksamhetsansvar i landskapet inom kulturmiljö, naturvård, miljöskydd, vattenverksamhet och lantbruk. Bl.a. har en nationellt uppmärksam konferens om kulturlandskapet hållits i Oskarshamn i oktober.

Länsstyrelsen har genom beslut bildat 9 nya naturreservat under året och tre har utökats. Sammanlagt har 3 740 ha. skyddats varav 1 183 ha. är skogsmark. Länsstyrelsen har också som en av de mest aktiva länsstyrelserna drivit flera projekt för att ta fram åtgärdsprogram för hotade arter, för större ekbock, långbensgroda, storviol m.fl. Länsstyrelsen har under året drivit ett särskilt tillsynsvägledningsprojekt med inriktning på beskrivning och kompetenshöjning samt spridande av goda exempel av kommunernas miljöförvaltningar för tillsyn av miljöfarlig verksamhet.

Länsstyrelsens veterinärfunktion har under året haft en ovanligt hög arbetsbelastning relaterad till flera djurbesättningar där provtagning, skyddsåtgärder m.m. med

anledning av allvarliga smittorisker vidtagits.

I Östersjölänets Kalmar län har fiske- och kustmiljöärendena ökat i betydelse inom flera verksamhetsområden 2007.

En ny process med regionalisering av miljömålen har startats med brett deltagande från Länsstyrelsens olika expertfunktioner, kommuner, andra myndigheter och organisationer.

Länsstyrelsen har under 2007 nära nog fördubblat insatserna för att tillhandahålla tillgängliga planeringsunderlag från alla verksamhetsområden, samråda om och särskilt granska detaljplaner i kommunerna som mer än fördubblat utbyggnadsplanerna för bostäder och näringsliv.

Länsstyrelsen har fortsatt den särskilda granskningen av några kommuners hela sociala verksamhet vilket, tillsammans med enskilda tillsynsinsatser och uppföljning av lagakraftvunna domar även i andra kommuner lett till fortsatt tillsyn av att lagbundna rättigheter tillämpas lika för bl.a. gamla och funktionshindrade i alla kommuner.

Länsstyrelsens utåtriktade jämställdhetsarbete har ökat, t.ex. genom ett aktivt deltagande i JÄMO:s barnvagnskampanj. Internt har en lönekartläggning lett till beslut om rättelser av osakliga löneskillnader mellan kvinnor och män.

Trafikfunktionen handlade mer än 14 000 ärenden. Häri inräknas såväl enklare tillståndsärenden som återkallande av körkort t.ex. vid trafiknykterhetsbrott.

Länsstyrelsens krisorganisation har övats och arbetat i skarpa situationer bl.a. med översvämningen under sommaren. Uppföljning och förberedelse för liknande händelser sommaren 2008 redan påbörjats under hösten 2007.

Länsstyrelsen har deltagit med cirka 1 årsarbetskraft i det för 21 länsstyrelser gemensamma IT-utvecklingsuppdrag 15 enligt regleringsbrevet. Länsstyrelsen i Kalmar har bidragit med särskild kompe-

tens när det gäller IT-teknik, ekonomiredovisning och controllerperspektiv.

Länsstyrelsens verksamhet, mätt som kostnader exkl. OH, var i stort sett oförändrad jämfört med 2006. Den största ökningen avser Miljötillsyn medan Miljömålsarbete och EG/EU-stöd minskat något. Det totala antalet avgjorda ärenden under året var drygt 37 000.

Årets utfall på förvaltningskostnaderna blir ett anslagssparande på 1,8 miljoner kronor vilket bl.a. beror på att kostnaderna blivit något mindre än vad som budgeterats. Överskottet överförs till nästa års budget där det väl kommer att behövas, eftersom budgeten för 2008 kommer att vara underbalanserad.

Länsstyrelsen arbetar aktivt och resultatinkompat för att leva upp till visionen att vara en kunskapsorganisation som förmår förena sin myndighetsutövning med god service till länsinnevånarna.

Jag vill avslutningsvis tacka Länsstyrelsens alla kvalificerade medarbetare för deras aktiva medverkan i det goda verksamhetsresultatet.

SVEN LINDGREN

Politikområde Regional samhällsorganisation

Mål: Länen skall utvecklas på ett sådant sätt att de nationella målen får genomslag samtidigt som hänsyn tas till olika regionala förhållanden och förutsättningar.

Regional samhällsorganisation i Kalmar län

Länsstyrelsen är regeringens företrädare och samordnare för statlig verksamhet i Kalmar län. Det innebär att Länsstyrelsen fungerar som länk mellan den centrala statliga nivån och den regionala/lokala nivån. Som statens språkrör är det Länsstyrelsens uppgift att föra ut den nationella politiken, t.ex. se till att målen inom miljöområdet kan nås och att social omvårdnad fungerar. Länsstyrelsen ska också återföra information, analyser och konsekvensbeskrivningar av förhållanden i Kalmar län till regeringen samt återrapportera myndighetsutövningen.

Länsstyrelsen har många uppgifter inom flera verksamhetsområden. Viktiga uppgifter är exempelvis att pröva tillstånd och utöva tillsyn enligt ett flertal lagar, besluta om EU: s jordbruksstöd och genomföra uppföljning och tillsyn inom bland annat miljö- och lantbruksområdet samt inom kommunernas socialtjänst och räddningstjänst. Den kommunala självstyrelsen och en minskande statlig detaljreglering innebär att Länsstyrelsens roll i samspelet med kommunerna inriktas mot en konstruktiv dialog – således ett konsultativt arbetssätt.

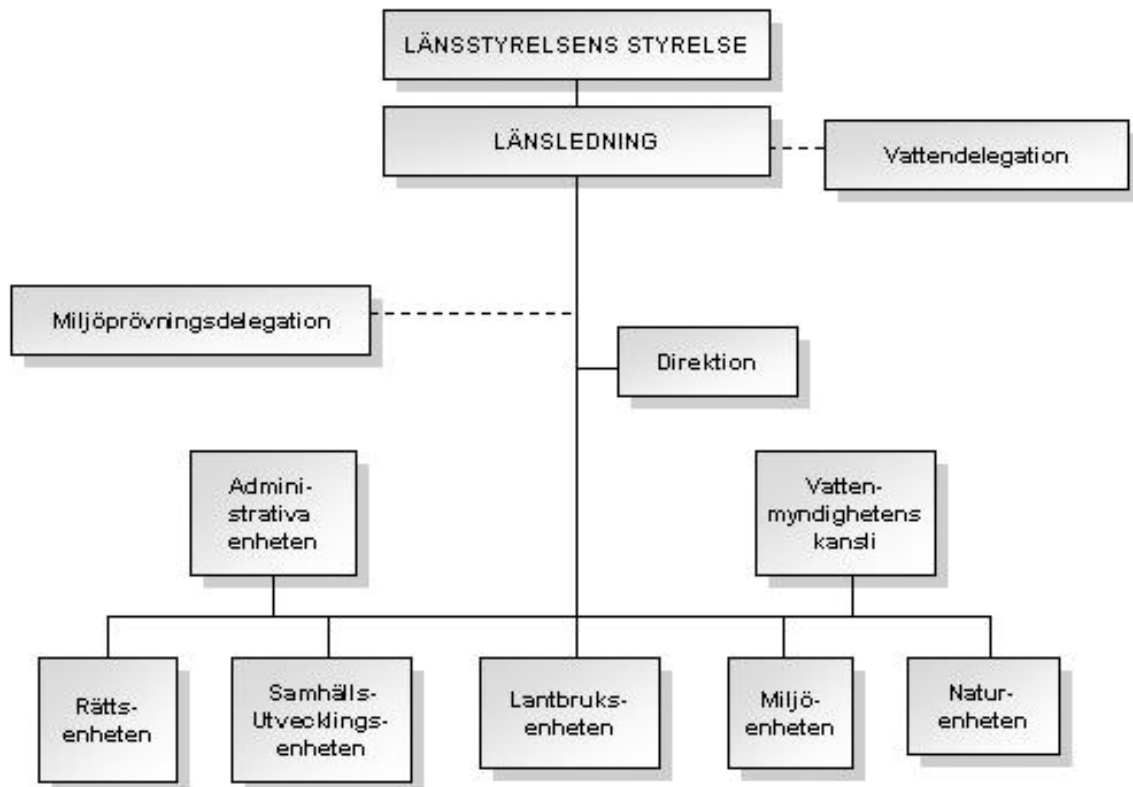
Länsstyrelsen i Kalmar län

Länsstyrelsen är organiserad i sex fackenheter (inkl. Vattenmyndighetens kansli), en administrativ enhet och ett ledningskansli. Länsledningen, de sex enhetscheferna, personalchefen och vattenvårdsdirektören utgör ledningsgrupp (Direktionen). Länsstyrelsen har, t.o.m. 31 december 2007, en styrelse som består av åtta ledamöter, riksdagsledamöter och allmänföreträdare med landshövdingen som ordförande. Styrelsen utses av regeringen och fattar bland annat övergripande och långsiktiga beslut om myndighetens verksamhet. Från 1 januari 2008 är Länsstyrelsen en enrådgivningsmyndighet med ett insynsråd som utses av regeringen.

Länsstyrelsen i Kalmar län är Vattenmyndighet för Södra Östersjöns vattendistrikt som omfattar avrinningsområden i sju län. Vattenmyndigheten har till uppgift att beskriva kvaliteten på vattenmiljön i distriktet och initiera vattenförvaltning enligt förordning (2004:660) om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön som bygger på EU: s vattendirektiv. Vattenmyndigheten har en styrelse, Vattendelegationen, där landshövdingen är ordförande.

Vid Länsstyrelsen finns också en Miljöprövningsdelegation för prövning av tillstånd för miljöfarlig verksamhet. Delegationen, som består av ordförande och två miljöakkunniga, är självständig men administrativt knuten till Länsstyrelsen.

Organisation

Övergripande redovisning av verksamhetskostnader 2007

Tabell A – Verksamhetskostnader 2007

Tabellen skall innehålla verksamhetskostnader enligt resultaträkningen, oavsett finansiering. Objekt-koder som ingår i respektive verksamhetsgren framgår av tabellmallar för de olika verksamhetsgrenarna. Kostnader som definitionsmässigt är myndighetsövergripande skall redovisas som sådana, även om kostnaderna finansieras med externa medel (s.k. OH-pålägg).

Verksamhetsområden och verksamhetsgrenar samt myndighetsövergripande verksamhet	Kostnader exkl OH		Kostnader inkl OH	
	Tkr	%	Tkr	%
VO Kunskapsuppbyggnad, samordnings- och sektorsövergripande arbete	67 427	41%	88 564	54%
VG Utåtriktat sektorsövergripande arbete	27 974	17%	36 743	23%
VG Regional utveckling	5 319	3%	6 986	4%
VG Miljömålsarbete	34 135	21%	44 835	28%
VO Tillsyn och vägledning	27 074	17%	35 561	22%
VG Social tillsyn	4 125	3%	5 418	3%
VG Miljö-tillsyn	18 617	11%	24 452	15%
VG Djur- och livsmedelskontroll	2 361	1%	3 101	2%
VG Skydd och beredskap mot olyckor och svåra påfrestningar, tillsyn över plan- och byggväsendet samt övrig tillsyn	1 972	1%	2 590	2%
VO Ärendehandläggning	29 374	18%	38 582	24%
VG Omställning av energisystemet	716	0%	940	1%
VG EG/EU-stöd	18 997	12%	24 952	15%
VG Trafikärenden samt övrig ärendehandläggning	9 661	6%	12 690	8%
SUMMA PRODUKTION	123 876	76%	162 707	100%
Myndighetsövergripande verksamhet (10) samt Administration och intern service (11)	38 831	24%		
SUMMA VERKSAMHETSKOSTNADER EXKL RESURSSAMVERKAN	162 707	100%	162 707	100%
Resurssamverkan ¹⁾	240		240	
Totalsumma verksamhetens kostnader enl resultaträkningen ²⁾	162 947		162 947	
Myndighetsövergripande verksamhet, uppdelat på: ³⁾				
Nivå 1 (113-115)	24 189	29%		
Nivå 2 (110-112, 116-119)	6 141	7%		
Nivå 3 (100-109)	8 502	10%		
Personalkostnad, produktion (kkl 4, verksamhetskod 2-8)	84 415	46%		

1. Den del av kostnader för resurssamverkan som inte avser den egna länsstyrelsen redovisas på denna rad. Länsstyrelsens egen andel redovisas under relevant verksamhetskod, oftast adm. och intern service (11).

2. Totalsumma verksamhetskostnader skall överensstämma med verksamhetskostnaderna enligt resultaträkningen.

3. Summan på nivå 1-3 skall överensstämma med totalsumman Myndighetsövergripande verksamhet. Den procentuella fördelningen skall visa resp. nivåns andel av personalkostnaderna vg 2-8 (kkl 4).

Kommentar: Resurssamverkan avser samverkan i sydlänen kring drift och placering av Agressoservrar vid Länsstyrelsen i Kalmar län

Tabell B – Verksamhetskostnader 2005 – 2007

Myndighetsövergripande verksamhet särredovisad

Kostnader per VO och VG	2007	2006	2005
VO Kunskapsuppbyggnad, samordnings- och sektorsövergripande arbete	67 427	69 094	58 566
VG Utåtriktat sektorsövergripande arbete	27 974	27 312	23 074
VG Regional utveckling	5 319	6 211	5 997
VG Miljömålsarbete	34 135	35 571	29 495
VO Tillsyn och vägledning	27 074	24 537	17 645
VG Social tillsyn	4 125	4 572	3 227
VG Miljötillsyn	18 617	16 410	11 068
VG Djur- och livsmedelskontroll	2 361	2 171	1 991
VG Skydd och beredskap mot olyckor och svåra påfrestningar, tillsyn över plan- och byggväsendet samt övrig tillsyn	1 972	1 384	1 359
VO Ärendehandläggning	29 374	29 557	28 566
VG Trafikärenden (avser regleringsbrev 2005)			2 962
VG Övrig ärendehandläggning (avser regleringsbrev 2005)			6 886
VG Omställning av energisystemet	716	577	
VG EG/EU-stöd	18 997	19 705	18 718
VG Trafikärenden samt övrig ärendehandläggning	9 661	9 274	
Resurssamverkan¹	240	0	0
Myndighetsövergripande kostnader (10 + 11)	38 831	36 652	33 372
Totala kostnader (inkl. OH)²	162 947	159 840	138 149

1) Den del av kostnader för resurssamverkan som skall belasta länsstyrelsen fördelas på resp. verksamhetsgren

2) Totalsumma verksamhetskostnader skall överensstämma med verksamhetskostnaderna enligt resultaträkning

Kommentar: Resurssamverkan avser samverkan i sydlänen kring drift och placering av Agressoservrar vid Länsstyrelsen i Kalmar län

Tabell B.1 Representation

Kostnader för representation (tkr)	2007	2006	2005
Intern representation (undergrupp 496 i baskontoplanen)	92	67	61
Extern representation (undergrupp 552 i baskontoplanen)	178	333	179

Kommentar: Den högre kostnaden för extern representation under 2006 avsåg Länsstyrelsens arrangemang för utländska ambassader och beskickningar i maj 2006.

Tabell B.2 Lokaler

Lokaler	2007	2006	2005
Lokalkostnader residens (tkr) 103	882	837	811
Lokalyta residens (m ²)*	981	981	981
Lokalkostnad per m ² i residenset	900	853	827
Lokalkostnad exkl. residenset 113	7 277	6 926	6 539
varav lokalkostnader för kontorslokaler inkl. biytor	7 277	6 926	6 539
Lokalyta exkl. residens (m ²)*	7 622	7 482	7 106
varav lokalyta för kontorslokaler inkl. biytor	7 622	7 482	7 106
Lokalkostnad per m ² exkl. residens	955	926	920
Lokalkostnad per m ² för kontorslokaler inkl. biytor	955	926	920
Lokalkostnad per årsarbetskraft exkl. residenset (tkr) **	37	36	35
	37	36	35
Lokalkostnad per årsarbetskraft för kontorslokaler inkl. biytor			
	39	39	39
Lokalyta per årsarbetskraft (m ²) för kontorslokaler inkl biytor			

* Uppgifterna om lokalyta avser förhållandena den 31 december respektive år.

** För beräkning av årsarbetskrafter hänvisas till FÅB (2000:605), ESV:s allmänna råd till 2 kap. 4 §.

Kommentar:

- Antalet årsarbetskrafter uppgick till 194,2 år 2007
- Kostnader för lokalvård exkl. residens uppgick till 842 tkr under år 2007. Lokalvården bedrivs på entreprenad.
- Driftskostnaden för larm och bevakning samt säkerhetsåtgärder i Länsstyrelsens lokaler uppgick till 83 tkr under 2007.
- Länsstyrelsen har inte bekostat några förbättringar på annans fastighet under året.
- Lokalytan har ökat något bl.a. p.g.a. förhyrning av nya lokaler för en gemensam kafeteria för hela myndigheten. Fem tidigare lunchrum har samtidigt byggts om till arbetsplatser och sammanträdesrum.
- Länsstyrelsen planerar att under 2008 förhyra nya lokaler (ca 200 kvm) för att möta behovet av nya arbetsplatser för tillkommande och utökad verksamhet.

Tabell C – Årsarbetskrafter per sakområde m.m. 2005-2007

Årsarbetskrafter ¹⁾	2007	2006	2005
Myndighetsövergripande verksamhet (10)	8,6	9,3	8,2
Administration och intern service (11)	18,0	19,3	23,5
Övrig förvaltning (20) ²⁾	2,8	4,1	4,6
Övrig förvaltning (21) ²⁾	1,9	1,5	
Kommunikationer (24) <u>Yrkesmässig trafik</u> ²⁾	0,6	0,7	
Kommunikationer (25) <u>Körkort och trafikföreskrifter</u> ²⁾	7,2	6,8	8,1
Kommunikationer (34) <u>Infrastrukturplanering</u> ²⁾	0,6	0,6	
Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor (28)	4,3	4,4	3,9
Regional utvecklingspolitik och konkurrens (30)	6,8	6,6	7,6
Arbetsmarknad (36)	0,0	0,0	0,0
Hållbar samhällsplanering och boende (40) ²⁾	6,0	5,5	5,1
Stöd till boende (41) ²⁾	2,0	1,6	
Omställning av energisystemet (42)	0,4	0,2	
Kulturmiljö (43)	9,6	10,2	12,4
Krishantering, skydd mot olyckor och civilt försvar (45)	7,1	6,9	6,2
<u>Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd (50)</u> ³⁾	16,1		
<u>Skydd av områden och arter, förvaltning, skötsel av skyddsområden (51)</u> ³⁾	26,6		
<u>Prövning och tillsyn för skydd av naturen (52)</u> ³⁾	3,1		
<u>Vattenverksamhet (53)</u> ³⁾	9,7		
<u>Mineral och torvfyndigheter (54)</u> ³⁾	0,0	66,5	60,3
<u>Miljöfarlig verksamhet (55)</u> ³⁾	6,6		
<u>Övrigt miljö- och hälsoskydd (56)</u> ³⁾	0,2		
<u>Förorenade områden, efterbehandling (57)</u> ³⁾	3,6		
<u>Restaurering (58)</u> ³⁾	1,4		
Lantbruk (60)	39,4	35,5	36,4
Rennäring (61)	0,0	0,0	0,0
Fiske (62)	1,6	1,5	1,1
Skogsbruk (64)	0,0	0,0	0,0
Social omvårdnad (70)	8,4	7,8	6,3
Jämställdhet (80)	0,8	0,7	0,5
Integration (85)	0,7	0,3	0,1
Resurssamverkan ⁴⁾	0,1	0,0	0,0
Summa	194,2	189,9	184,3

¹⁾ Uppgifterna avser all anställd personal vid länsstyrelsen, oavsett finansiering och anställningsform. Se vidare förordningen

²⁾ Tabellen har ändrats fr.o.m. 2006 därför är 2005 summan av flera koder.

³⁾ Tabellen har ändrats fr.o.m. 2007 därför är 2006 och 2005 summan av flera koder.

⁴⁾ Den del av kostnader för resurssamverkan som skall belasta länsstyrelsen fördelas på resp. verksamhetsgren.

Kommentar: Antalet årsarbetskrafter har ökat med 4,3 totalt. Den största ökningen har skett inom Lantbruksområdet med 3,9 årsarbetskrafter, samtliga inom EU-stödshanteringen. Resurssamverkan avser samverkan i sydlänen kring drift och placering av Agressoservrar vid Länsstyrelsen i Kalmar län

Tabell C.1 – Kostnader per sakområde m.m. 2006-2007

Kostnader per sakområde m.m.	2007	2006	2005*
Myndighetsövergripande verksamhet (10)	8 502	8 925	
Administration och intern service (11)	30 329	27 727	
Övrig förvaltning (20)	1 834	2 697	
Övrig förvaltning (21)	1 309	901	
Yrkesmässigtrafik (24)	298	317	
Körkort och trafikföreskrifter (25)	3 472	2 969	
Infrastrukturplanering (34)	357	318	
Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor (28)	2 568	2 584	
Regional utvecklingspolitik och konkurrens (30)	6 249	7 885	
Arbetsmarknad (36)	0	0	
Hållbar samhällsplanering och boende (40)	3 403	3 011	
Stöd till boende (41)	978	694	
Omställning av energisystemet (42)	302	128	
Kulturmiljö (43)	8 931	7 379	
Krishantering, skydd mot olyckor och civilt försvar (45)	6 446	6 179	
Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd (50)	10 182	9 055	
Skydd av områden och arter, förvaltn, skötsel av skydd omr (51)	29 163	28 545	
Prövning och tillsyn för skydd av naturen (52)	1 489	1 510	
Vattenverksamhet (53)	7 705	5 795	
Mineral och torvfyndigheter (54)	14	65	
Miljöfarlig verksamhet (55)	3 635	4 162	
Övrigt miljö- och hälsskydd (56)	102	95	
Förorenade områden, efterbehandling (57)	3 830	6 188	
Restaurering (58)	982	1 258	
Lantbruk (60)	22 867	24 146	
Rennäring (61)	0	0	
Fiske (62)	969	982	
Skogsbruk (64)		0	
Social omvårdnad (70)	5 679	5 444	
Jämställdhet (80)	566	482	
Integration (85)	544	398	
Resurssamverkan	240	0	
Summa	162 947	159 840	

* Tabellen är ny för 2007 och behöver inte fyllas i för verksamhetsåret 2005.

Kommentar: Resurssamverkan avser samverkan i sydlänen kring drift och placering av Agressoservrar vid Länsstyrelsen i Kalmar län

Tabell D – Redovisning av ärenden 2007 (samtliga ärenden oavsett databas)

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
Sakområde och del av sakområde	Ingående balans	Antal inkomna ärenden (exkl. initiativ-ärenden)	Antal initiativ-ärenden	Antal beslutade ärenden	Utgående balans (F=B+C+D-E)	Antal överklagade ärenden ¹	Antal överklagade ärenden som av- gjorts i högre instans ²	varav antal ändrade ³	Genomsnittlig genomströmningstid (dagar) ⁴	Antal ej beslutade ärenden, äldre än två år.
Myndighetsövergripande, administration och Intern service (10-11)	31	110	324	420	45	0	0	0		1
Övrig förvaltning (20-21)	170	932	38	989	151	7	6	2		7
varav stiftelser (206)	13	249	1	240	23	0	0	0	38	1
varav kameraövervakning (211)	15	57	11	80	3	1	1	1	77	0
varav bevakningsföretag (212)	30	144	2	142	34	0	0	0	31	0
Yrkesmässig trafik (24)	22	199	101	307	15	3	3	0		1
varav tillsyn och kontroll (utom taxiförelägitimationer) (243)	16	73	97	179	7	2	2	0	42	1
Körkort och trafikföreskrifter mm inkl s.k gröna ärenden. (25)	977	14 263	1	14 329	912	93	87	15		3
varav tillstånd exkl. s.k. gröna ärenden (251)	442	2 371	0	2 423	390	12	11	2		0
varav s.k. gröna ärenden ⁵	0	8 954	0	8 954	0					
varav körkortsingripanden (253)	448	1 946	0	1 963	431	72	69	13	75	3
Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor (28)	85	466	37	523	65	9	3	1		1
varav Livsmedelskontroll (281)	1	12	6	12	7	0	0	0	68	0
varav Djurskydd (282)	41	291	14	318	28	9	3	1	54	0
varav Smittskydd (283)	35	143	14	172	20	0	0	0	67	1
varav Allmänna veterinära frågor (284)	8	18	2	18	10	0	0	0	175	0
Regional utvecklingspolitik (30)	40	33	2	42	33	0	0	0		10
Infrastrukturplanering (34)	5	38	0	39	4	0	0	0		0
Arbetsmarknad (36)	0	0	0	0	0	0	0	0		0
Hållbar samhällsplanering och boende (40)	61	1 217	11	1 173	116	58	31	4	24	2
Stöd till boende (41)	285	1 235	1	1 036	485	31	0	0	46	0
Omställning av energisystemet (42)	0	4	0	4	0	0	0	0		0
Kulturmiljö (43)	333	678	58	786	283	3	0	1		4
Krishantering, skydd mot olyckor och civilt försvar (45)	55	89	81	165	60	0	0	0		7
varav tillsyn enligt lag om skydd mot olyckor samt uppföljning av kommunernas krishanteringssystem (456)	9	3	8	14	6	0	0	0	77	0
Naturvård och miljöskydd (50)	19	116	9	125	19	17	14	4		0
Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden (51)	60	63	75	142	56	14	2	0		14
varav tillsyn av vattenskyddsområden (516)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Prövning och tillsyn för skydd av naturen (52)	165	515	44	578	146	16	6	2		9
Vattenverksamhet (53)	64	155	17	148	88	8	4	1		14
varav tillsyn av vattenverksamheten (535)	39	124	14	100	77	8	4	1	239	12
Mineral- och torvfyndigheter (54)	0	1	0	1	0	0	0	0		0
Miljöfarlig verksamhet (55)	151	757	53	795	166	11	0	0		24
varav tillsyn av miljöfarlig verksamhet (555)	81	611	51	657	86	2	0	0	61	17

Tabell D – forts.

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
Sakområde och del av sakområde	Ingående balans	Antal inkomna ärenden (exkl. initiativ-ärenden)	Antal initiativ-ärenden	Antal beslutade ärenden	Utgående balans (F=B+C+D-E)	Antal överklagade ärenden ¹	Antal överklagade ärenden som av- gjorts i högre instans ²	varav antal ändrade ³	Genomsnittlig genomströmningstid (dagar) ⁴	Antal ej beslutade ärenden, äldre än två år.
Övrigt miljö och hälsoskydd (56)	16	241	1	221	37	1	1	0		0
Förenadeområden, efterbehandling (57)	7	21	3	24	7	0	0	0		1
varav tillsyn av förenade områden och miljörisikområden (575)	2	13	1	14	2	0	0	0	1	1
Restaurering (58)	3	0	0	3	0	0	0	0		0
Lantbruk (60) ⁶	1 204	15 687	57	14 366	2 582	39	5	0		0
varav stöd till jordbruket enligt EG's förordningar (601)	1 095	15 020	0	13 754	2 361	39	5	0	62	0
Rennäring mm (61)	0	0	0	0	0	0	0	0		0
Fiske (62)	37	341	2	355	25	0	0	0		0
Skogsbruk (64)	0	0	0	0	0	0	0	0		0
Social omvårdnad (70)	127	302	261	512	178	0	0	0		0
varav tillsyn och rådgivning (701)	104	102	226	305	127	0	0	0	127	0
Jämställdhet mellan kvinnor och män (80)	0	9	0	2	7	0	0	0		0
Integration (85)	2	15	2	4	15	0	0	0		0
Summa	3 919	37 487	1 178	37 089	5 495	310	162	30		98
Varav Vattenmyndighetens ärenden	4	56	20	69	11	0	0	0	18	0
Varav Miljöprövnings-delegationens ärenden	54	79	1	69	65	6	2	0	247	5

¹ Avser ärenden som är beslutade av länsstyrelsen och överklagade till högre instans.

² Redovisa de ärenden som avgjorts i högre instans och vars domar/beslut inkommit till länsstyrelsen under 2007.

³ Avser ärenden som är ändrade substantiellt (t.ex. skall ändring av angivna tidpunkter ej beaktas) i förhållande till länsstyrelsens beslut.

⁴ Med genomsnittlig genomströmningstid avses tid från inkomsten/initierat till beslutat ärende. Exkludera lantbruksärenden registrerade i IAKS och Ararat, LB.

⁵ De länsstyrelser som diareför samtliga handledarskap redovisar denna grupp i sin helhet under 251

⁶ Lantbruksärenden inkl. jordbruksstödsärenden registrerade i IAKS och Ararat.

Tabell D.1 – Redovisning av vissa ärenden uppdelat på kvinnor, män och juridiska personer

Det är avsändare/mottagare som avgör till vilken kategori i tabellen som ett ärende registreras.

A Sakområde och del av sakområde	C			E			G		
	Antal inkomna ärenden under 2007			Antal beslutade ärenden under 2007			Antal överklagade ärenden under 2007		
	Kvinnor	Män	Jur. pers.	Kvinnor	Män	Jur. pers.	Kvinnor	Män	Jur. pers.
Kommunikationer (24-25, 34), exklusive s.k. gröna ärenden	1 007	4 094	547	871	3 447	499	16	72	1
Regional utvecklingspolitik och konkurrens (30)	0	2	14	0	3	14	0	0	0

Kommentar till tabell D

Övrig förvaltning (20-21)

Stiftelser (206)

Antalet stiftelser i länet håller sig på ungefär samma nivå som föregående år, runt 220 stycken. Den genomsnittliga genomströmningstiden, är något förlängd

jämfört med 2006. Orsaken här till är att några få ärenden tagit extra lång tid att handlägga. I övriga fall är genomströmningstiden inte längre. 1 ärende är äldre än två år. Orsaken till den långa handläggningstiden är att stiftelsens styrelse finns utomlands och att hela styrelsen bytts ut under senaste året. Den nya styrelsen har

haft svårt att anpassa sig till den svenska stiftelselagens regler.

Kameraövervakning (211)

Ärendefrekvensen har gått ned något. Genomströmningstiden har däremot förlängts, vilket hänger samman med personalbrist och kompetensöverföring.

Bevakningsföretag (212)

Uppgifter om antal inkomna ärenden o.s.v. avser inte bevakningsföretag som sådana, utan huvudsakligen antal ärenden avseende godkännande av väktare och skyddsvakter. Initiativärenden handlar om tillsyn hos de två företagen som finns i länet, samt i några fall av spontanutlämning enligt 29 § lagen om bevakningsföretag. Genomströmningstiden har avsevärt förbättrats.

Kommunikationer(24-25)

Antalet ansökningar om körkortstillstånd där utredning inte erfordras, s.k. gröna ärenden, har ökat från 3 232 år 2006 till 4 695 under 2007. Antalet ansökningar som här är i fråga utgörs årligen normalt till omkring 5 000. Det låga antalet 2006 berodde på att fler ansökningar än normalt ingavs under 2005 för att undvika kravet på introduktionsutbildning för handledare vid privat övningskörning för bil som började gälla den 1 januari 2006. Under året har 4 953 personer godkänts som handledare mot 2 697 2006. Ökningen kan förklaras med en acceptans på kravet på introduktionsutbildning och att utbildningen nu regelbundet genomförs på trafikskolorna.

Möjligheten att ansöka om körkortstillstånd via Internet har påbörjats under hösten på en låg nivå då produkten E-körkort ännu inte är fullt ut användbar. Någon effektivitetsvinst har därför inte kunna göras under året.

Antalet körkortsinnehavare som under 2007 meddelats varning uppgår till 659 mot 715 under 2006. Den praxis som gäller vid beslut om varning har inte ändrats, varför minskningen kan bero på att hastigheten på våra vägar mer anpassats till

gällande fartbegränsningar i takt med utbyggnaden av nätet med fartkameror.

Under 2007 återkallades 879 körkort mot 819 år 2006, en viss ökning mot en minskning vid föregående jämförelse. Antalet körkort som återkallats p.g.a. trafiknykterhetsbrott har ökat från 164 år 2006 till 215 år 2007. Utredningar i ämnet har visat, att tillgängligheten på alkohol gör att trafiknykterhetsbrotten ökar och således har även dessa brott ökat i Kalmar län. Samtliga kommuner i Kalmar län deltar i projektet ”Skellefteå-modellen” där de personer som blir rapporterade för misstanke om trafiknykterhetsbrott redan vid ingripandet blir erbjudna hjälp för att behandla ett eventuellt alkoholmissbruk. Målsättningen med projektet är bl.a. att minska återfallen i trafiknykterhetsbrott och förhoppningsvis vänder den nu olyckliga trenden med ökade trafiknykterhetsbrott.

Antalet beslut om villkor om ingivande av läkarintyg ligger kvar på en hög nivå. År 2006 beslutades om villkor i 863 ärenden och år 2007 i 814 ärenden.

Länsstyrelsen följer vid handläggningen den för alla länsstyrelser upprättade praxislistan och bevakar att domar i högre instans beaktas. Detta har även under 2007 fått till följd att endast ett mindre antal ärenden ändrats vid överprövning. Av 11 överklagade ärenden avseende körkortstillstånd har således endast 2 ärenden ändrats i högre instans och av 87 överklagade ärenden avseende körkortsingripande har endast 15 ärenden fått annan utgång i högre instans.

Livsmedel, djurskydd och allmänna veterinära frågor (28)

Det har skett en mindre minskning (3 %) av antalet inkomna ärenden jämfört med 2006. Minskningen ligger inom vad som måste betraktas som normalvariation. Trots att ett av målen är en snabb handläggning så har den genomsnittliga genomströmningstiden för samtliga ärendegrupper ökat. För livsmedelskontroll (281) är tiden mer än fördubblad och för smittskydd

(283) mer än tredubblad. Detta kan dels förklaras med vad som påpekats tidigare d.v.s. att ärendena har blivit mer och mer komplicerade att handlägga och dels att ny lagstiftning baserad på EU-förordningar, särskilt inom livsmedelskontrollen, kräver nya och andra kunskaper av handläggarna. Inom smittskyddet har ovanligt många zoonosärenden (salmonellasmittor) handlagts. Utredningarna avseende smittan är komplicerade och p.g.a. ärendenas komplexitet kan genomströmningstiderna hamna på flera år för ett ärende. Därför är, som även det påpekats tidigare, genomströmningstiden ett dåligt mått vad avser effektiviteten för såväl smittskydds- som djurskyddsärenden. Att det ändå samtidigt sker en snabb handläggning framgår av att trots att genomströmningstiderna förlängts så har totalt sett beslutats i fler ärenden än föregående verksamhetsår (en ökning med ca 11 %).

I ett djurskyddsärende (282) som har avgjorts i högre instans har Länsstyrelsens beslut ändrats. Efter prövningstillstånd ändrade Kammarrätten Länsrättens beslut men tillgodosåg inte Länsstyrelsens beslut helt. Ärendet har överklagats till Regeringsrätten som inte har avgjort frågan om prövningstillstånd.

Regional utveckling(30)

Antalet ärenden förväntas minska under 2008 till följd av minskat anslag och att stödkategorin *Kvinnligt företagande*, genom regeringsbeslut, har förts över till Regionförbundet i Kalmar län.

Hållbar samhällsplanering och boende (40)

Antalet detaljplaner som upprättas i kommunerna och inkommer till Länsstyrelsen för samråd (402) ligger fortsatt på en relativt hög nivå, ca 125 under året jämfört med 140 under 2005 och 130 under 2006. Av de 125 har ca 40 handlagts med s.k. enkelt planförfarande, vilket är en minskning reallt och procentuellt eftersom planerna blivit svårare och komplexare med flera motstående intressen. Antalet

detaljplaner visar dock inte det faktiska antalet ärenden i denna grupp eftersom detaljplanerna numera ofta behandlas vid flera återkommande samråd med Länsstyrelsen. Länsstyrelsen har därför fått dubblera plansamrådstillfällena med kommunerna de två senaste åren, vilket skett på bekostnad av tillsyn, initiativverksamhet och upprättande av analyser och planeringsunderlag till kommunerna.

Antalet detaljplaner som överklagats (403) till Länsstyrelsen ligger fortsatt på samma nivå som tidigare år. 44 överklagande har inkommit som avser ca 20 detaljplaner och detta motsvarar 16 % av planerna (17 % förra året). Av de 20 överklagade planerna har 5 gått vidare till regeringen och ett av dessa har avgjorts i högre instans, dock ingen ändring. Den genomsnittliga handläggningstiden för överklagade detaljplaner har minskat från föregående år, från 83 till 56 dagar.

När det gäller överklagande av beslut om bygglov och förhandsbesked (403) har det inkommit 152 ärenden, 118 har beslutats och 43 har gått vidare till högre instans. 31 av dessa har avgjorts och i 4 fall ändrats. Den genomsnittliga handläggningstiden för överklagade bygglov har dock ökat från 50 till 62 dagar.

Granskning av lantmäteriförrättningar (407)

Antal inkommande ärenden har ökat kraftigt (44 %), från 394 st. under 2006 till 571 år 2007. Genomströmningstiden är förhållandevis kort, några dagar. Den ökande ärendetillströmningen kommer dock sannolikt att förlänga den sistnämnda tiden.

Stöd till boende och konverteringsstöd (41)

Möjligheten att söka räntebidrag med tillhörande stimulansstöd har upphört. Arbetet skulle ha varit påbörjat 2006-12-31 samt ansökan inkommen till Länsstyrelsen senast 2007-06-30. Arbetet med dessa bidrag kommer ändå att fortsätta 1-2 år framåt med utbetalningar.

Radonärenden har ökat markant, 176 inkomna ärenden jämfört med 99 under 2006, vilket gjort att inkomna ärenden efter 1 oktober, 2007 inte har behandlats på grund av medelsbrist. 145 utbetalningar har dock gjorts.

Ärenden avseende direktverkande el har varit 91 st. Utbetalning av stöd till konvertering från oljeuppvärmning till annan uppvärmning har skett i 807 ärenden under året. Installation av solvärme har ökat, 90 ärenden mot 73 under 2006.

Energieffektivisering i offentliga lokaler: 107 ärenden har utbetalats. Energieffektiva fönster: 264 inkomna ärenden varav 46 ej har behandlats p.g.a. medelsbrist.

Ett nytt stöd till Äldrebostäder har tillkommit under året. Verksamheten har påbörjats genom besök hos ett antal kommuner. Sex ärenden har hittills inkommit.

I arbetet med bostadsstöden har Länsstyrelsen fortsatt snabb handläggning och genomsnittet ligger på högst 14 dagar. Totalt har 29 ärenden överklagats till Boverket och dessa har inte ändrats mer än i ett fall.

Kulturmiljö (43)

Antalet inkommande ärenden under 2007 har minskat med drygt 3 % jämfört med år 2006. Sett över en treårsperiod har dock ärendemängden ökat med drygt 15 %; år 2005 inkom 589, år 2006 705 och år 2007 678 ärenden. Minskningen med ca 25 ärenden finns till största delen inom ärendegruppen Fornminnen (431). Under 2006 kom ett stort antal fornminnesärenden relaterade till stormen Gudrun in till Länsstyrelsen. Under 2007 har samma ärendegrupp i stort sett återgått till 2005 års nivå.

Ärendegrupperna Kyrkliga kulturminnen (433) och Byggnadsvård (434) fortsätter att öka. De kyrkliga församlingarna uppvisar en fortsatt hög aktivitet beträffande om- och tillbyggnader av sina kyrkor; arbeten som ska tillståndsprövas av Länsstyrelsen.

Ökningen inom Byggnadsvården har delvis med stormen Per att göra; ett antal ansökningar om statsbidrag till restaurering av stormskadade byggnader, främst öländska väderkvarnar, inkom under året. Men även antalet bidragsansökningar till kulturhistoriskt värdefulla byggnader, som inte stormskadats, fortsätter att öka.

Krishantering, skydd mot olyckor och civilt försvar (45)

Ärendebalansen är i stort sett oförändrad när det gäller nätverksbyggande, informationshantering, förebyggandearbete etc. Totalt har dock antal inkomna ärenden samt beslutade ärenden minskat jämfört med tidigare år. Detta beror till stora delar på att skyddsrumsärenden flyttats från Länsstyrelserna till Statens Räddningsverk. Under 2006 genererade även registerkontroll kopplat till Länsstyrelsens krisorganisation fler ärenden än under 2007.

Antal initiativärenden kopplat till tillsyn och uppföljning är likartat som föregående år. Tillsyn enligt lagen om skydd mot olyckor har genomförts i några av länets kommuner. En av kommunerna har krävt ett mer omfattande tillsynsarbete under 2007. Former för uppföljning av kommunernas verksamhet kopplat till Lagen om extraordinära händelser är under utveckling.

Naturvård och miljöskydd (5)

Antalet tillstånd och dispenser inom skyddade områden (521) har under 2000-talet ökat från ca 50 till 104 under 2007. I ovanstående siffror ingår inte strandskyddsdispenser för byggnader. Under de senaste åren har de varierat mellan 105 och 141. Antalet Natura 2000-tillståndsprövningar är fortfarande relativt lågt men en bedömning utifrån Natura 2000 görs alltid i alla ärenden som kan beröra ett Natura 2000-område och innebär en utökad arbetsinsats. Ansökningar om tillstånd i Natura 2000-områden förväntas öka.

Antalet ärenden avseende nedläggning av jordbruksmark (523) har varit lågt. Under 2004 skedde en fyrdubbling av antalet ärenden från 3 till 13. Under de senaste åren har de varierat mellan 7 och 10.

Sedan den 15 maj 2007 får vissa mindre vattenverksamheter (535) anmälas till Länsstyrelsen. Prövningen av dessa ärenden är mera omfattande än tidigare samrådsprövning med utökat remissförfarande, avgiftshantering m.m. Antalet ärenden har ökat med ca 62 procent i jämförelse med 2006. Antal inkomna anmälningsärenden har varit 138 stycken och 101 stycken har avslutats under året. Utifrån ovanstående konstateras också att den genomsnittliga handläggningstiden har förlängts med 50 % från 2006 till 2007.

Verksamhetsutveckling sker löpande inom naturhandläggningen. I nuläget finns processbeskrivningar för de flesta ärendetyper. Införande av blanketter under de senaste åren har inneburit att antalet kompletteringar minskat och på så sätt även handläggningstiderna.

Antalet prövningar enligt miljöbalkens 9 kap (551) har i stort sett varit samma som föregående år. Antalet avgjorda ärenden 2007 har varit 70 stycken vilket är ungefär samma som förra året. Inkommande tillståndsärenden har däremot ökat med ca 15 %. Av de prövningsärenden som avgjorts är ungefär hälften fullständiga miljöprövningar och resten slutliga villkor, återtagande av tillstånd etc. Tidiga samråd inför prövning har under året varit 45 st., dvs. samma antal som förra året.

Under rubriken övrig miljöfarlig verksamhet (559) ryms bl.a. tillstånd och anmälan för transport av farligt avfall. Antalet tillståndsansökningar för transport av farligt avfall har varit i stort sett samma 2007 som föregående år, ca 25 stycken. Antalet anmälningsärenden har däremot ökat kraftigt under året från 118 stycken 2006 till 161 stycken 2007.

Länsstyrelsen arbetar hårt med att kvalitetssäkra de processer som rör

prövning av miljöfarlig verksamhet. Handläggningstiden har på detta sätt kortats. Mediantiden för Länsstyrelsen att skriva ett förslag till beslut till MPD från det att alla handlingar i ärendet inkommit har under 2007 varit ca 25 dagar.

Lantbruk(60)

Ärendebalansen och inkomna ärenden skiljer sig något mellan 2006 och 2007, främst avseende utgående balansen. Det nya Landsbygdsprogrammet har inneburit en större tillströmning av ansökningar om företags- och projektstöd. Dels är lantbrukets investeringsvilja stor, dels har den nya målgruppen landsbygdsföretagare kommit till som stödsökare. Ökningen i utgående balans av ärenden förklaras i första hand av två orsaker. Det har kommit in fler ansökningar om företags- och projektstöd. Handläggningstiderna är långa bl.a. på grund av små resurser för administrationen av stöden. Resurserna har istället använts för införandet och kontroll av Landsbygdsprogrammets övriga delar.

Inför ansökningstidpunkten för EU-stöden har Länsstyrelsen genomfört informationsmöten och skickat ut informationsmaterial i syfte att underlätta ansökningarna och förbättra kvalitén på dessa. Under 2007 har Länsstyrelsen också haft öppet hus, där de stödsökande haft möjlighet att lämna in sin ansökan personligen och få den förhandsgranskad. Genom information har Länsstyrelsen försökt att öka anslutningen till stödansökningar via Internet, vilket innebär en bättre kvalitet på ansökningarna och därmed en snabbare handläggning. Genom bl.a. SJV:s projekt *Ständiga förbättringar* säkerställs och utvecklas handläggningen av EU-stöd. Handläggarsstödet i SJV:s datasystem används för att uppnå en enhetlig och korrekt handläggning av ärendena.

Den längre handläggningstiden avseende lantbruksärenden som registrerats i Diabas är en medveten prioritering för att första hand avsluta kontrollverksamheten av EU-stöden och därefter mer rationellt kunna hantera de överklagande kring kontrollerna som inkommit.

Fiske(62)

För verksamhetsgrenen fiske har antalet inkomna ärenden ökat med ca 50 %, från 163 till 341, under 2007 jämfört med 2006. Ökningen kan främst hänföras till ärendegruppen fiskerinäring. Till största delen utgörs dessa ärenden av ansökningar om dispens mot förbudet för svenskt ålfiske som infördes under 2007. Utgående ärendebalans utgörs av strukturfondsärenden inom Fonden för Fiskets Utveckling (FFU) inom åtgärdsområden där Fiskeriverket och inte Länsstyrelsen är beslutande. Löptiden kan i sådana fall vara lång mellan Länsstyrelsen förhandsmedgivande, Fiskeriverkets beslut och därpå följande rekvisition.

Social omvårdnad (70)

Antalet ärendet inom social omvårdnad ökar både vad gäller inkomna ärenden (från 291 till 302), initiativärenden (från 123 till 261) samt avgjorda ärenden (från 393 till 512). Orsaken till detta är till största delen att Länsstyrelsens uppgift att följa upp verkställigheten av gynnande domar och beslut. Länsstyrelsen har en

omfattande telefonrådgivning till brukare, anhöriga, gode män och brukarorganisationer som sammantaget ökar antalet enskilda tillsynsärenden. Länsstyrelsen har också möjligheten/skyldigheten att söka sanktionsavgift vilket förekommit i några fall. Trots det ökade antalet nya ärenden har utgående balans endast ökat från 129 till 178 vilket innebär att ”genomströmningen” av ärenden har ökat. Enligt JK-listan har Länsstyrelsen inom området social omvårdnad endast ett ärende äldre än ett år. För att effektivisera handläggningen av ärenden har Länsstyrelsen i Kalmar län tillsammans med övriga länsstyrelser utvecklat ett Web-baserat datasystem (Kilen) som skall underlätta handläggning av ärenden som gäller verkställighet av gynnande beslut. Länsstyrelsen har utarbetade rutiner för en effektiv ärendehandläggning. Med utgångspunkt från enskilda tillsynsärenden har Länsstyrelsen genomfört verksamhetstillsyn där granskningen har pekat på brister i socialtjänstens system vad gäller exempelvis rättssäkerhet.

Verksamhetsområde Kunskapsuppbyggnad, samordnings- och sektorsövergripande arbete

Mål:

Ett långsiktigt hållbart förverkligande av den nationella politiken genom samordning och hänsynstagande till olika sakintressen.

Verksamhetsgren Utåtriktat sektorsövergripande arbete

Tabell 1.1 - Verksamhetskostnader och årsarbetskrafter 2007 för verksamhetsgren Utåtriktat sektorsövergripande arbete

Tabellen skall innehålla verksamhetskostnader enligt resultaträkningen. Fakta i tabellen skall redovisas endast för 2007.

Verksamhetskostnader för VG Utåtriktat sektorsövergripande arbete	Kostnader (tkr)	Årsarbetskrafter ¹
Totala kostnader VG Utåtriktat sektorsövergripande arbete (exkl. OH)	27 974	40,1
<i>varav</i> Övrig förvaltning (200, 201)	1 182	1,7
<i>varav</i> Trafik (240, 250)	245	0,5
<i>varav</i> Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor. (280, 289)	207	0,4
<i>varav</i> Regional utvecklingspolitik och konkurrens (300)	1 331	2,2
<i>varav</i> Infrastruktur (34)	357	0,6
<i>varav</i> Hållbar samhällsplanering och boende (400-402)	2 079	4,0
<i>varav</i> Energiomställning (420, 421, 422)	301	0,4
<i>varav</i> Kulturmiljö (430)	3 519	5,0
<i>varav</i> Krishantering, skydd mot olyckor och civilt försvar (450, 451-455, 459)	6 158	6,7
<i>varav</i> Naturvård och miljöskydd (500)	6 978	10,7
<i>varav</i> Lantbruk (600)	2 910	4,7
<i>varav</i> Rennäring (610)	0	0
<i>varav</i> Fiske (620)	41	0,1
<i>varav</i> Social omvårdnad (700)	1 554	1,7
<i>varav</i> Jämställdhet (80)	566	0,8
<i>varav</i> Integration (85)	544	0,7
Verksamhetsgrenens andel av myndighetsövergripande kostnader (10 + 11)	8 769	6,4
Totala kostnader VG Utåtriktat sektorsövergripande arbete (inkl. OH)	36 743	46,4

¹ Uppgifterna avser all anställd personal vid länsstyrelsen, oavsett finansiering och anställningsform. Se vidare ESV:s allmänna råd till 2 kap. 4 § förordningen(2000:605) om budgetunderlag och årsredovisning. En årsarbetskraft motsvarar 220 arbetsdagar per år.

Kommentar: Under Övrig förvaltning ingår arbete vid allmänna val (201) vilket under 2006 kostade ca 1 mnkr. Inom Regional utvecklingspolitik (300) påverkar det sänkta anslaget 33:1 omfattningen av verksamheten. I övrigt kan noteras att det skett en ökning av verksamheten inom Social omvårdnad (700) som kan hänföras till arbete med det s.k. barnuppdraget.

Tabell 1.1.2 – För sakområde jämställdhet

Kostnader/intäkter för sakområde Jämställdhet	2007	2006	2005
Verksamhetskostnader inkl. OH¹ (tkr)	744	625	400
varav ramanslag 32:1, netto (tkr)	600	580	398
varav övrig finansiering (tkr)	144	45	2
Andel av länsstyrelsens totala verksamhetskostnader (%)	0,5%	0,4%	0,2%
Verksamhetsintäkter	0	0	0

¹ Med OH avses Myndighetsövergripande verksamhet (10+11)

Mål 1:

Länsstyrelserna skall stärka det sektorsövergripande arbetet och samordningen av de olika sakområdena för att uppnå effektiva lösningar och bidra till en hållbar utveckling i länen

Återrapportering

Övergripande samordningsinsatser

Länsstyrelsen har under året strävat efter att uppnå ytterligare effektiv samordning och bidra till en hållbar regional utveckling. Detta arbete sträcker sig över alla Länsstyrelsens verksamhetsområden, inte bara de i återrapporteringskravet uppräknade verksamhetsområdena kulturmiljö, naturvård, miljöskydd och integration. Organisationsförändringar bör vara en löpande åtgärd när den tvärsektoriella verksamheten och/eller nytillkommande uppdrags utförande främjas av en förändring. En organisationsförändring som främst berör verksamheterna naturvård och miljöskydd har genomförts under 2007. När det gäller arbetet med hållbar utveckling och miljömål har Länsstyrelsens arbete övergått från projektfas till en etablerad integrering av dessa aspekter i Länsstyrelsens verksamhet.

Länsstyrelsen driver eller medverkar i flera arbetsgrupper och använder då ett tvärsektoriellt arbetssätt för att arbeta med olika frågor på ett allsidigt sätt. Flera grupper med externt deltagande har särskild anknytning till återrapporteringens fokusområden; plansamrådsgruppen, jordbruksgruppen, samverkansgrupp för regionala miljömål, Luftvårdsförbundet,

Världsarvet Södra Ölands samrådsgrupp, Partnerskap för det nya Landsbygdsprogrammet, Partnerskap för genomförandet av strukturfonder, Länsövergripande nätverk för jämställdhet m.fl.

Länsstyrelsens samordning av arbetet i Chefskollegiet med representanter för olika statliga myndigheter med verksamhet i Kalmar län har en särskild inriktning på sektorsövergripande samverkan, t.ex. med det projekt som syftar till utnyttjande av gemensamma lokaler och administrativa resurser för myndigheter med svaga prognoser för lokal representation i glesbygd. Länsstyrelsens tjänstemän deltar i miljötillynsprojektet Miljösamverkan Sydost för länets kommuner som samordnas av Regionförbundet, i Skogsstyrelsens sektorsråd etc. Några ytterligare samverkanformer nämns i de verksamhetsområdesspecifika texterna nedan.

Kulturmiljö

Kulturmiljöverksamheten är organisatoriskt knuten till Länsstyrelsens samhällsutvecklingsenhet, vilket bland annat stärkt kulturmiljöaspekten i processer som har med en hållbar regional utveckling att göra - såväl fysisk planering som landsbygdsutveckling och miljömålsarbete.

Även i Länsstyrelsens övriga tvärsektoriella arbetsprocesser finns kulturmiljöintresset representerat. Kulturarvsexperter bidrar med kompetens i Länsstyrelsens arbete med plan- och vägfrågor, vindkraft, naturskyddsdispenser samt områdesskydd enligt miljöbalken.

Inom ramen för Landsbygdsprogrammet har en omfattande verksamhet bedrivits i form av miljöstud, enskild rådgivning och kurser. En mycket stor andel av länets lantbrukare har ansökt om miljöstud och deltagit i de kurser om landskapets kulturmiljövärden som erbjudits. Arbetet utförs till stora delar inom en tvärsektoriellt sammansatt grupp där lantbruks-, naturvårds- och kulturmiljökompetens finns representerad. I Länsstyrelsens miljömålsarbete är kulturarvsaspekter integrerade. I den externa referensgruppen är läns museet representerat.

Även i det externa arbetet har strävan varit att stärka de sektorsövergripande perspektiven. Under året har regelbundet återkommande samrådsmöten med Regionförbundets kultursamordnare funnit sin form och länsstyrelserepresentanter har medverkat i Regionförbundets möten med kommunernas kultur- och turismansvariga. Kulturmiljöhandläggare har även deltagit i Länsstyrelsens länsplaneringsdagar för kommunernas bygg- och planeringsansvariga tjänstemän. Det årligen återkommande regionala kulturarvsseminariet, som utgör ett bestående resultat av det regionala Agenda Kulturarvs-projektet, vänder sig till alla som på olika sätt arbetar med kulturarv i Kalmar län - representanter för kommunerna, statliga myndigheter och ideella föreningar. Årets seminarium hade som tema "Landskap" och lockade drygt 150 deltagare från framför allt länets kommuner och ideella kulturarvsorganisationer.

Det främsta hindret för att arbeta sektorsövergripande på ett effektivt sätt är den resursmässiga obalansen mellan satsningarna genom olika centrala verk och

respektive berörda sakområden inom Länsstyrelsen.

Följande behov finns:

- en bättre samordning när det gäller fördelning av resurser och innehåll i uppdrag till länsstyrelsens olika verksamhetsområden;
- uppdrag till berörda centrala verk att gemensamt genomföra verksamhetsområdesöverskridande, dvs. sektorsövergripande utbildningar bland annat i form av seminarier;
- tydliga och finansierade uppdrag till några länsstyrelser att som pilotlän ta fram förslag på hur vidareutveckling i ett regionalt perspektiv med avseende på bredden i länsstyrelsens samhällsuppdrag skulle kunna utformas.

Naturvård

Länsstyrelsens naturvårdsarbete har under senare år haft ett tvärsektoriellt arbetssätt. Utbyte av kunskap, erfarenheter och goda exempel är väsentligt för att förbättra samarbete och förståelse mellan olika aktörer i landskapet: natur- och kulturmiljövårdare, turismfrämjare, regionala utvecklare, näringsliv, ideella organisationer, markägare och boende.

I samarbete med Skogsstyrelsen har exkursioner och gemensamma möten skett där aktuella skogliga frågor ventilerats. Genomförandet av en gemensam skogsstrategi är ett viktigt pågående samarbete. Samverkansformen har inneburit en bättre samsyn, t.ex. när det gäller hanteringen av Natura 2000-områden.

Internt finns ett väl utvecklat samarbete inom miljömålsarbetet och landsbygdsprogrammet.

Med kulturmiljö sker regelbundet planerings- och uppföljningsmöten, samverkan i projekt samt utveckling av rutiner för effektiv handläggning av gemensamma ärenden. Andra exempel på sektorsövergripande internt arbete är världsarvsfrågor,

LIFE-projekt, åtgärdsprogram för hotade arter, förvaltning av skyddade områden, områdesskydd enligt miljöbalken och under 2007 även Linnéjubileet. Ett nära samarbete är nödvändigt för att få en ökad förståelse för varandras verksamheter och därmed en effektiv myndighetsutövning.

För odlingslandskapet finns inom Länsstyrelsen ett samarbete mellan naturvård, kulturmiljö och lantbruk och vid möten i den s.k. Landskapsgruppen finns representanter från alla verksamheter som hanterar övergripande frågor i ett landskapsperspektiv. Externt finns en samverkansgrupp med LRF Öland som träffas ett par gånger per år. Syftet är att tidigt informera varandra om aktuella frågor som påverkar lantbrukarnas speciella situation på Öland ur kulturmiljö-, naturvårds- och miljöskyddssynpunkt. Projektet Kulturlandskap i SO som avslutades under året hade som syfte att ytterligare främja detta tvärsektorierarbetsätt och dessutom öka samverkan mellan myndigheter nationellt och internationellt samt mellan förvaltare, forskare och myndigheter. Det internationella samarbetet kommer att fortsätta, nu med bl.a. Centrum för biologisk mångfald (CBM), Naturvårdsverket och Riksantikvarieämbetet som huvudmän.

Regeringens satsning på lokal naturvård 2004-2006 har möjliggjort en omfattande konkret samverkan med kommunerna och ett stort antal ideella organisationer. Många projekt pågår fortfarande. Närmare 40 verksamhetsrapporter har inkommit och 18 projekt har slutrapporterats och godkänts under året. Förhoppningen om en fortsättning är stor, särskilt bland lokala aktörer.

Miljöskydd

Inom miljöskyddsarbetet sker det utåtriktade sektorsövergripande arbetet genom tillsynsvägledning och samverkan med kommunerna i bland annat projektet Miljösamverkan Sydost. Projektet syftar till att stärka tillsynen i länet i riktning mot hållbar utveckling, ge kurser och information till företag och tillsynsmyndigheter om

lagar och regler inom miljöområdet. Länsstyrelsens roll i detta sammanhang är att vara en drivande diskussions- och samarbetspart. Att arbeta med miljöfrågor genom detta projekt har varit mycket resurssparande för de inblandade myndigheterna. Under de fem år som projektet pågått har tillsynen kunnat stärkas kraftigt och kunskapsuppbyggnaden inom miljöområdet för såväl myndigheter och företag har ökat. I samband med Miljösamverkan Sydosts möten med kommunerna träffar Länsstyrelsen miljöförvaltningarna och lämnar information i tillsynsvägledande syfte. En framgångsfaktor i sammanhanget har varit det nära samarbetet med kommunerna och att Länsstyrelsen och kommunerna har en god dialog.

Länsstyrelsens arbete med Sevesofrågor sker i nära samarbete med Arbetsmiljöverket. Sevesolagstiftningen berör såväl Länsstyrelsen när det gäller yttre miljöfrågor och påverkan på tredje man, som Arbetsmiljöverket, när det gäller arbetsmiljöfrågor. Så gott som all planering och alla tillsynsbesök genomförs gemensamt av dessa båda myndigheter. Denna arbetsform uppfattas mycket positivt av "Sevesoföretagen" eftersom företagen får en samlad bild av de krav som ställs av de båda myndigheterna. Det är också ett stöd för handläggarna eftersom det ger möjlighet till samstämmighet och kunskapsutbyte inom denna speciella arbetsuppgift.

Internt deltar handläggare med miljöskyddskompetens vid behov i plansamråd som berör miljöskydd t.ex. förorenad mark.

Integration

Under första halvåret fokuserades Länsstyrelsens arbete inom integrationsområdet på att tillsammans med Länsarbetsnämnden, Migrationsverket, Regionförbundet, Försäkringskassan, Landstinget samt Myndigheten för Skolutveckling revidera den Regionala överenskommelsen (RÖK) om gemensam utveckling av introduktion för nyanlända invandrare. I den reviderade

överenskommelsen klargörs syfte och målsättning för samverkan samt respektive organisations ansvar inom området. Handlingsplanen skall följas upp och revideras.

När Integrationsverket lades ned och länsstyrelserna fick ett nytt, vidgat uppdrag inom integrationsområdet förändrades verksamheten vid Länsstyrelsen. De resurser som anslogs till verksamheten gavs en tydlig målsättning om att samtliga kommuner i länet skulle ta emot flyktingar och/eller ensamkommande barn. Länsstyrelsen har, efter inledande introduktion av det nya verksamhetsområdet till kommunernas ledningar, under hösten besökt samtliga kommuner och diskuterat frågan om mottagande med kommunernas ledning och berörda tjänstemän. Denna kommunrunda har dels syftat till att länets samtliga kommuner ska ta emot flyktingar, dels varit en inledning till en informativ dialog kring frågor om mottagning, introduktion och uppföljning. Länsstyrelsen/Migrationsverket hade vid årets slut tecknat överenskommelser med samtliga kommuner avseende mottagande av flyktingar och/eller s.k. ensamkommande barn. Samtliga kommuner har i samband med överenskommelserna även utsett en ansvarig kontaktperson för flyktingmottagning.

Länsstyrelsen har utifrån den existerande Regionala överenskommelsen (RÖK) och det nya uppdraget inlett en djupare diskussion kring innehåll i och samverkan kring introduktion i länet med de centrala aktörerna i regionen.

Inom ramen för det nya uppdraget har Länsstyrelsen deltagit i de nationella diskussioner som förts kring ansvar m.m. och har även utvecklat en mer operativ samverkan med länsstyrelserna i Jönköpings, Gotlands, Blekinge och Skåne län.

Följande behov finns:

- en nationellt samordnad uppbyggnad och utveckling av kunskaper och metoder vad gäller introduktion och integration.

- en fortsatt utveckling av samarbetet kring utvecklings- och uppföljningsfrågor mellan landets länsstyrelser
- ett nationellt konsistent statistikunderlag för uppföljning (bl.a. det s.k. SUNE-systemet som utvecklats av Integrationsverket i samverkan med SKL m.fl.)
- tydliga processbaserade uppdrag och resurser

Hållbar utveckling

Myndighetsutövning med inriktning på hållbar utveckling ska vara ett arbetssätt för hela Länsstyrelsens verksamhet. Detta särskilda perspektiv på tvärsektorielt arbete kräver inledningsvis både tid och kompetenshöjning. Utöver Länsstyrelsens arbete inom de olika verksamhetsområdena kommer särskilt analys- och projektarbete tillsammans med bland andra Regionförbundet och med Landsbygdsprogrammets partnerskap i övrigt att fortsätta och särskilt inriktas på hållbar regional utveckling. Arbetet bedrivs med utgångspunkt i regeringens strategi för hållbar utveckling.

Framgångsfaktorerna för Länsstyrelsens arbete med hållbar utveckling är att det är ett uttalat mål som tydligt återges och drivs av ledningen samt att återkommande uppföljning med analys utförs som medger samordning med andra utvecklingsfrågor i olika verksamhetsområden.

Länsstyrelsen deltog under 2006 i en referensgrupp för ett regeringsuppdrag som Naturvårdsverket och NUTEK har haft för att i samråd stärka och utveckla det regionala hållbarhetsarbetet. Uppdraget utfördes i samarbete med andra berörda myndigheter och med några utvalda pilotlän och regioner. Referensgruppens två deltagande länsstyrelser från Gävleborg och Kalmar samordnade länsstyrelsernas insatser i arbetet. Redovisningen lämnades till regeringen (Näringsdepartementet) i december 2006. Under 2007 tog Naturvårdsverket och NUTEK med stöd av referensgruppen

fram - *Sju råd för regional hållbarhet – erfarenheter från hållbarhetsarbetet på regional nivå*, (rapport 5756 oktober 2007). I rapporten finns flera exempel på att miljömål och tillväxt kan samverka på ett naturligt sätt.

För att regionalt få en bra koppling mellan miljömålsarbete, regionala utvecklingsfrågor, vattenplanering samt kommunernas översiktplanering besökte Länsstyrelsen under 2007 länets samtliga 12 kommuner med företrädare för vattenförvaltning,

miljömålsarbete, fysisk och regional planering och diskuterade vikten av att få in alla dessa aspekter i översiktsplaneringen. Det är viktigt att få en sammanvägd bedömning av vad som är väsentligast att prioritera i varje kommun eftersom en bra planering av kommunens mark och vatten är förebyggande miljöarbete, vilket i förlängningen också gynnar kommunens hållbara tillväxt långsiktigt.

Mål 2:

Länsstyrelsen skall ha förmåga att vid räddningstjänst eller vid en kris som berör länet snabbt kunna upprätta en ledningsfunktion avseende bl.a. samordning och information. Funktionen skall vara utbildad och övad för sådana händelser.

Åtterrapporering

Genomförd utbildnings- och övningsverksamhet

- Utbildningar/övningar med tyngdpunkt på samordnad informationshantering. Målgrupp Länsstyrelsens krisorganisation, länets samtliga kommuner, regionala myndigheter och organisationer. Syftet med utbildningarna (som genomförts vid flera tillfällen och i olika former) var att implementera utvecklat arbetssätt och ny teknik för att kunna ge samordnad och ensad information till allmänheten. Scenarios: brand i skola, snöstorm, oljeutsläpp, elavbrott, bussolycka.
- Stabsutbildning för personal i kärnkraftslänens krisorganisationer. Syftet var att öka kompetensen inom stabsmetodik och mediahantering samt att utveckla samarbetet mellan kärnkraftsläna. Scenario: kärnteknisk olycka.
- Grund- och befattningsutbildningar för kärnenergiolycka för kommunala räddningstjänster och Kustbevakningen. Syftet var att öka kunskapen kring kärnkraftsverkets funktion, joniserande strålning, Länsstyrelsens krisorganisation, hantering av mätinstrument, rapportering av mätdata etc.
- Regional samverkanskurs för länets kommuner, regionala myndigheter och organisationer. Syftet var att utveckla förmågan till samverkan vid större räddningsinsatser och extraordinära händelser.
- Stabsövning för Länsstyrelsens krisorganisation. Syftet var att utveckla arbetsformerna för krisorganisationens olika avdelningar samt att öka förmågan att samverka mellan avdelningarna. Scenario: omfattande oljeutsläpp.
- Indikeringsövning för delar av Länsstyrelsens krisorganisation och kommunernas räddningstjänster. Under övningen deltog även representanter från OKG, polismyndigheten, Statens Strålskyddsinstitut samt Universitetssjukhuset Linköping. Syftet var att utveckla samarbetsformerna för strålningsmätning och analys vid en kärnteknisk olycka.
- Utbildningar i användande av dagbokssystemet WIS. Målgruppen var Läns-

styrelsens krisorganisation samt länets kommuner och myndigheter.

Inträffade händelser där delar av ledningsfunktionen har tagits i anspråk

Stormen Per Länsstyrelsen utgjorde en samordnande funktion mellan kommuner, regionala myndigheter och organisationer. De erfarenheter som drogs var att samordningen på lokal respektive regional nivå fungerar i stora delar väl. Rutinerna för samordning av information till allmänheten behöver dock utvecklas ytterligare, vilket också arbetats med kontinuerligt under året. Samordningsrutiner mellan berörda elbolag och kommuner/myndigheter har utvecklats efter Gudrun och fungerar väl. Ytterligare arbete krävs dock för att uppnå god samordning mellan telebolagen och övriga aktörer. Arbeta för att åstadkomma detta pågår.

Översvämningar juli 2007 Länsstyrelsen utgjorde en samordnande funktion mellan kommuner, kraftbolag, myndigheter, organisationer och enskilda lantbrukare. Hanteringen av en flödessituation inom

Emåns avrinningsområde har sedan 2006 skett samordnat genom Emåförbundet som sköter de flesta av de stora regleringsmagasinen, mätstationer och rapportering. Dessutom har det byggts upp ett väl fungerande kontaktnät med övriga regleringsinnehavare samt SMHI. Detta innebär att Länsstyrelsen tidigt kunde ges en lägesbild av flödessituationen i Emån för regnen vid och efter midsommar. Länets aktörer kunde också tidigt diskutera åtgärder för att minska effekterna av flödet. Trots detta orsakade den omfattande nederbörden översvämningar på enskilda lantbruk nedströms i Silverån och på Fliserydsplatån. Även i Stångåns avrinningsområde orsakade sommarregnen översvämningar på jordbruksmark mellan Storebro och Vimmerby. För enskilda lantbrukare orsakade detta stor skada på odlingar i området.

De erfarenheter som drogs var att samordningen på lokal respektive regional nivå fungerar i stora delar väl. Rutinerna för samordning mellan länen behöver dock ytterligare utvecklas liksom förmågan att göra analyser utifrån olika händelseförlopp.

Mål 3:

Verksamheten skall bedrivas så att samhällets grundläggande behov av samordning, samverkan och information på regional nivå säkerställs vid olyckor och kriser i samhället. Länsstyrelserna skall såväl före som under och efter en kris stödja inblandade parter, såsom kommuner, myndigheter och organisationer, i syfte att få till stånd samordning och en gemensam inriktning för de åtgärder som behöver vidtas. I händelse av ett krisläge skall länsstyrelserna på en sektorsövergripande nivå kunna informera samhällsaktörer och allmänhet om förlopp, konsekvenser och de åtgärder som planeras av ansvariga aktörer

Åtterrapporing

Länsstyrelsen bedömer sin förmåga vid svåra påfrestningar på samhället i fred som god med viss brist. Länsstyrelsen har ett väl utbyggt nätverk och stärker kontinuerligt sin krishanteringsförmåga genom utbildningar och övningar. Följande begränsande faktorer kan nämnas:

- Information till allmänheten: Länets kommuner och regionala myndigheter

har under året gemensamt arbetat för ökad förmåga att ge allmänheten ensad information vid en extraordinär händelse. Det krävs dock ytterligare övning och utbildning för att länets hantering av information till allmänheten fungerar på ett önskvärt sätt.

- Uthållighet: Vid en tidsmässig utdrag-en händelse finns en begränsad uthållig-

het personalmässigt. Samarbetet utvecklas successivt med övriga kärnkraftslän samt sju sydlän (Kalmar, Blekinge, Skåne, Kronoberg, Halland, Jönköping, Västra Götaland) för att kunna resursförstärka i annat län vid behov. Trots detta får uthålligheten betraktas som en gränssättande faktor.

- **Kompetensutveckling:** Arbetet med extraordinära händelser kräver kompetensutveckling för Länsstyrelsens hela krisorganisation. Det är oerhört tidskrävande att förutom en generell krishanteringsförmåga upprätthålla en godtagbar kompetensnivå inom en mängd olika scenarier. När det gäller kompetensutveckling görs av denna anledning nödvändiga prioriteringar mellan olika scenarier, dvs inom vissa scenarier genomförs endast begränsad eller ingen alls kompetensutveckling. Detta skapar självfallet begränsningar inom de scenarier där kompetensutveckling inte genomförs.

Vidtagna åtgärder för att verka stödjande

Länsstyrelsen har arbetat för att stärka den generella krishanteringsförmågan i länet i samråd med kommuner, myndigheter och organisationer. Som komplement till detta har Länsstyrelsen även arbetat händelsebaserat, dvs. utifrån scenarier som den regionala risk- och sårbarhetsanalysen lyfter fram och som dessutom återfinns i kommunernas risk- och sårbarhetsanalyser.

I Kalmar läns regionala råd för riskhanteringsfrågor, *OmRådet*, finns representation från länets regionala myndigheter, kommuner, näringsliv och media. Under året har *OmRådet* arbetat för att ytterligare fördjupa länets nätverk. Dessutom har arbetsrutiner vid en krissituation diskuterats och utvecklats. Arbetet med att utveckla formerna för att ge allmänheten relevant information vid en kris har fortsatt.

I arbetet med risk- och sårbarhetsanalysen har speciellt fokus lagts på pandemi, olje-

skydd, el/tele, kärnenergiberedskap, storskaliga publika evenemang, översvämningar samt skogsbrandsberedskap. När det gäller den generella förmågan har tyngdpunkten varit informationshantering. Brister inom de olika områdena har definierats samtidigt som kompetensutveckling har genomförts för inblandade aktörer. Dialog har förts med länets kommuner och myndigheter inom ramen för generell krishanteringsförmåga samt förmåga inom de olika typhändelserna. Gemensamma utbildningsinsatser har genomförts där huvudsyftet har varit att stärka förmågan till samordning och informationshantering.

Samverkan med kommunerna och Landstinget har bl.a. skett genom kontinuerliga nätverksträffar med beredskaps/säkerhets-samordnare och representanter från kommunal räddningstjänst. Syftet med dessa träffar har varit att ge kommuner och landsting möjlighet till erfarenhetsutbyte samtidigt som krishanteringsarbetet i länet samordnas. Dialog kring hanteringen av extraordinära händelser har även genomförts med kommunledningarna i länets samtliga kommuner. I tre av länets kommuner har Länsstyrelsen deltagit i utbildning kopplat till ledningsmetodik. Länsstyrelsen har även stöttat länets kommuner och myndigheter när det gäller användandet av dagbokssystemet WIS.

Genom kärnkraftslänens samarbetsprojekt *Hatten* sker en kvalitetssäkring av kärnkraftsberedskapen. Under året har bl.a. en gemensam stabsutbildning genomförts samt utveckling av indikeringsverksamheten påbörjats. Länsstyrelsen har i samverkan med kommuner och myndigheter under året genomfört utbildningar/övningar och utifrån detta förbättrat de gemensamma rutinerna kopplat till kärnenergiberedskapen.

En viktig del i krishanteringssystemet är den länsövergripande samordningen och samverkan. De sju sydlänen har träffats regelbundet för att utveckla förmågan till samordning. Exempel på specifika frågor som under året behandlats gemensamt av

sydlänen är pandemi och samhällsviktig verksamhet, informationshantering, regional kriswebb, utbildnings- och övningsverksamhet, skogsbrandsberedskap, riskhänsyn i samhällsplanering samt farlig verksamhet. Detta arbete involverar även kommuner och regionala myndigheter och utgör ett stöd för arbetet på lokal nivå.

Länsstyrelsen har under året ytterligare utvecklat formerna för att beakta riskfrågor i översikts/detaljplanarbetet och kommunikationsfrågor. Kontinuerlig dialog sker med kommunerna för att synliggöra och lyfta fram frågeställningar kopplat till risker i den kommunala planeringen.

Mål 4:

Länsstyrelsen skall bidra till att uppnå de jämställdhetspolitiska målen i länet. Särskilt fokus skall under året läggas på regional utveckling, landsbygdsutveckling, social tillsyn och kommunikationer. Samverkan skall ske med strategiska statliga myndigheter och andra viktiga aktörer i länet.

Åtterrapporering

Utveckling av verksamheten, särskilt med avseende på resultat av det utåtriktade arbetet

Vid bedömning av ansökningar om projektstöd, ställs krav på att det finns en kommentar eller beskrivning över hur verksamheten kommer att påverka jämställdhet. Det har medfört att de stöd som beviljats och de projekt som bedrivs har blivit mer medvetna om att jämställdhet ska beaktas samt att konsekvensbeskrivningar är betydelsefulla för en hållbar utveckling.

Vid tillsyn enligt socialtjänstlagen av både enskild och kommunal verksamhet har införts att förutom att beakta könsfördelningen bland personalen och hos klienterna också beakta förekomsten av könsspecifika mönster. Det pågår ett arbete med att få fram en checklista för att få en bättre uppfattning om verksamheterna är jämställda.

Inom missbrukarvården bevakar Länsstyrelsen att både kvinnor och män som omfattas av vård får sina behov tillgodosedda. All statistik är könsuppdelad.

För arbetet med kvinnofridsfrågor har möten med länets styrgrupp för kvinnofridsfrågor genomförts. I samarbete med

styrgruppen har en konferens anordnats för att sprida kunskap om riskhantering.

Insatser som gjorts för att övergripande stödja viktiga aktörer i länet när det gäller jämställdhetsintegrering, omfattningen och resultatet av dessa insatser

För att förstärka jämställdhetsinsatserna i länet har personal inom offentliga verksamheter erbjudits utbildningar inom jämställdhet. Utbildningar har bedrivits i fortsatt samarbete med övriga län i södra Sverige. Under året har personal på Försäkringskassan, samt cheferna för länets Arbetsförmedlingar utbildats.

Ansvariga för länets offentliga organisationer har informerats om vad jämställdhetsintegrering är och vad som krävs för att lyckas med arbetet.

Länsstyrelsen har under året fått igång ett nätverk hos länets kommuner för ansvariga för jämställdhetsarbetet. Vid nätverksmöten sker erfarenhetsutbyte och lämnas information. Effekterna av nätverksmöten har ännu inte kunnat visas, men en större fokusering har skett på frågorna i länets kommuner. Nätverket håller på att gemensamt arbeta fram en plan över stödbehovet från SKL under kommande år

så att arbetet med kommunernas jämställdhetsintegrering ska få en god start.

Hur Länsstyrelsen samverkat med Boverket i verkets arbete med att utveckla jämställdhetsperspektivet i den fysiska planeringen

Länsstyrelsen har samarbetet med Boverket för att föra in jämställdhetsperspektivet i den fysiska planeringen på så sätt att det under året hållits en konferens med alla länets kommuner i Emmaboda. Ett femtiotal personer från kommunerna deltog. Kursen genomfördes i samarbete med Länsstyrelsen i Blekinge.

När det gäller insatser i övrigt har Länsstyrelsen överläggningar och samråd med

olika kommuner två gånger per månad. I samråd om olika exploateringsprojekt och pågående detaljplanarbeten framför Länsstyrelsen att jämställdhetsfrågor ska genomsyra processen i alla planer.

Länsstyrelsen har under cirka 1 år (okoncentrerad tid) arbetat med projektet *Utveckling av hållbarhetsperspektiv i planprocessen*. Här har stor vikt lagts på jämställdhetsfrågor. Projektet kommer att fortsätta varvid fler sakområden kommer att involveras. Projektet kommer att tas upp med kommunerna, även på den politiska nivån och genom länsplanegruppens erfarenhetsutbyte i plan och byggfrågor.

Mål 7: Länsstyrelserna skall verka för att främjande av energiomställning integreras i relevanta sektorer. Länsstyrelserna skall därvidlag verka för att andelen förnybar energi ökar och bidra med insatser för att uppnå det nationella planeringsmålet för vindkraft samt främja energihushållning (prop. 2001/02:143, bet. 2001/02:NU17, rskr. 2001/02:317).

Åtterrapporering

Länsstyrelsen vill hänvisa till dels uppdrag 21 Energipolitik i 2007 års regleringsbrev – *vilka insatser som gjorts inom ramen för planeringsstödet för vindkraft* - som redovisats till Boverket den 31 oktober 2007 och dels uppdrag 53 om *särskild Energi-strategi för länet* i syfte att främja omställningen av energisystemet.

Beträffande Länsstyrelsens arbete med att främja energihushållning allmänt (inte vindkraft) redovisas detta under *Verksamhetsgren Omställning av energisystemet, mål 1*.

Främja utbyggnaden av förnybara energikällor och vindkraftsplanering

För att främja utbyggnad av den förnybara energikällan vindkraft har Länsstyrelsen sammanställt planeringsunderlag med stöd av de nya vindkarteringarna och uppmanat alla kommuner att ta sig an frågan i sin översiktsplan och att samverka med an-

gränsande kommuner och län. Rådgivning till kommunerna om vindkraftsplanering och hantering av ärenden är frågor som har varit uppe vid två av årets tre möten med länsplanegruppen med deltagande från alla kommuner. Rådgivning har dessutom skett vid andra tillfällen vid särskilda möten en kommun i taget. Samarbete i planeringsfrågor pågår på Länsstyrelsens initiativ och medverkan mellan de båda Ölandskommunerna (ett särskilt projekt tillsammans med Länsstyrelsen och Regionförbundet i Kalmar län). Torsås kommun samarbetar med Karlskrona kommun i Blekinge län och inlandskommunerna Emmaboda, Nybro, Högsby och Hultsfred samarbetar med två kommuner i Kronobergs län. Länsstyrelsen samarbetar också nära med Regionförbundet i Kalmar län när det gäller information, rådgivning och utbildning till kommunerna. Information om de pågående planeringsprojekten i länet har bl.a. skett vid den nationella vindkraftskonferensen i Borgholm med ca 300

deltagare från hela landet. Trycket på nyetableringar av vindkraft är stort i länet, vilket får ses som ett resultat av att Länsstyrelsen ligger långt framme beträffande kunskap, kompetens och engagemang och därmed har förutsättningarna att förmedla relevant planeringsinformation.

Inom energiområdet finns också, tillsammans med Regionförbundet, gemensamma mål om en fossilbränslefri region och satsning på förnyelsebara bränslen, t.ex. vindkraft, vilket bl.a. konkretiserats i den nyligen avrapporterade *Energistrategin* till regeringen.

Planeringsmålet om 270 GWh är tilldelat Kalmar län av Energimyndigheten (STEM). Länsstyrelsen har bedömt att 300 GWh är rimligt att nå till 2010. Den installerade effekten i länet är idag ca 47,5 MW med en produktion på ca 115 GWh. Med nuvarande förfrågningar på projekt i länet finns en potential att i länet installera minst 500 MW på land.

För närvarande är det sex av länets tolv kommuner i länet som erhållit planeringsstöd, Kalmar, Mönsterås, Torsås, Högsby, Borgholm, och Mörbylånga kommun, och flera ansökningar är på gång.

Länsstyrelsen har genomfört kommunbesök i samtliga 12 kommuner under detta år och har då också informerat om vindkraftsförutsättningarna och om planeringsstödet.

Organisering och kompetensuppbyggnad

Tillsammans med Regionförbundet och kommunerna (grupp *Vindkraft i sydost*) har en gemensam strategi i länet utvecklats under året för att profilera regionen som norra Europas vindkraftscentrum och stärka förutsättningarna för industrietablering för vindkraftstillverkning i regionen. Kalmar län ingår också som en av de tre platser som regeringen och Energimyndigheten nyligen utpekat som sammanhållande för ett särskilt nationellt nätverk i vindkraftsfrågor. Under ledning av denna grupp har Länsstyrelsen i september 2007 deltagit i en studieresa till Tyskland för att på plats studera vindkraftverk i fält, sammanträffa med motsvarande regionala och lokala tillståndsmyndigheter samt görs studiebesök på tillverkningsföretag i branschen.

Beträffande kompetensuppbyggnad allmänt har Länsstyrelsen i början av året anställt en tjänsteman med energiteknisk kompetens och erfarenhet från bl.a. kommunal energirådgivning.

Riksintresse för vindkraft

Länsstyrelsen har i april 2007 lämnat förslag till Energimyndigheten vilka områden som skulle kunna vara av riksintresse för vindkraft. Ett kompletterande material lämnades i september 2007. Förslag från Energimyndigheten har inkommit i december och Länsstyrelsen avser att under februari 2008, efter samråd med samtliga kommuner, lämna slutligt förslag om riksintresse för vindkraft till Energimyndigheten.

Verksamhetsgren Regional utveckling

Tabell 1.2 - Verksamhetskostnader och årsarbetskrafter 2007 för verksamhetsgren Regional utveckling

Tabellen skall innehålla verksamhetskostnader enligt resultaträkningen. Fakta i tabellen skall endast redovisas för senaste räkenskapsår (dvs. 2007).

Kostnader och årsarbetskrafter för VG Regional utveckling	Kostnader	Årsarbetskrafter
Totala kostnader VG Regional utveckling (exkl. OH)	5 319	4,7
<i>varav</i> Tillväxtprogram m.m. (301, 309)	3	0,0
<i>varav</i> Företagsstöd (302)	0	0,0
<i>varav</i> Regional projektverksamhet (303)	4 860	4,4
<i>varav</i> Uppföljning och utvärdering av regionala stöd (305)	36	0,1
<i>varav</i> Gränsregionalt samarbete (306)	0	0,0
<i>varav</i> Konkurrensfrågor (307)	13	0,0
<i>varav</i> Utveckling av jordbruksnäringen och landsbygden (604)	407	0,2
Verksamhetsgrenens andel av myndighetsövergripande kostnader (10 + 11)	1 667	0,8
Totala kostnader VG Regional utveckling (inkl. OH)	6 986	5,5

Kommentar: Inom hela verksamhetsgrenen har kostnaderna minskat med knappt 15% (exkl OH) jämfört med 2006. Minskningarna avser främst - 1) Regional projektverksamhet (303) beroende på att Länsstyrelsens verksamhet avseende anslag 33:1 minskade då medelstillelningen sjönk 2007 och medel intecknade i tidigare beslut innebar att endast ett fåtal nya ärenden kunde beslutas under 2007 samt att personella resurser överfördes till Landsbygdsprogrammet. 2) Utveckling av jordbruksnäringen och landsbygden (604) p.g.a. att kontrollverksamhet av EU-stöd prioriterats inom lantbruksområdet.

Tabell 1.2.1 – Åtgärder inom regional utvecklingspolitik

Fördelning av beslut fattade mot bemyndigande (tkr)	2007	2006	2007		
			Kvinnor	Män	Juridiska personer
1. Regionalt investeringsstöd	0	0	0	0	0
2. Regionalt bidrag till företagsutveckling (exkl. stöd till kommersiell service)	0	0	0	0	0
<i>varav</i> Regionalt bidrag till företagsutveckling (exkl. konsultcheckar)	0	0	0	0	0
<i>varav</i> konsultcheckar	0	0	0	0	0
3. Stöd till kommersiell service	0	0	0	0	0
4. Sysselsättningsbidrag	0	0	0	0	0
5. Såddefinansiering	0	0	0	0	0
6. Regional projektverksamhet	190	5 544	0	0	190
Totalt	190	5 544	0	0	190
7. Företagsstöd 2007 mot bemyndigande (ändamål 1-5 ovan) som avser medfinansiera EG:s strukturfondsprogram (tkr)	0		0	0	0
8. Regional projektverksamhet 2007 mot bemyndigande som medfinansierar EG:s strukturfondsprogram (tkr)	0		0	0	0
9. Beslut år 2007 mot bemyndigande som avser medfinansiering av regionala tillväxtprogram (tkr) exklusive ändamål 7	0		0	0	0
<i>varav</i> medfinansiering av EG:s strukturfondsprogram	0		0	0	0

Redovisade belopp under ändamålen 1-6 skall inkludera ev. medfinansiering av EG:s strukturfondsprogram (se 20 § Anslagsförordningen (1996:1189))

Kommentar: Länsstyrelsens verksamhet avseende anslag 33:1 minskade då medelstillelningen sjönk 2007 och medel intecknade i tidigare beslut innebar att endast ett fåtal nya ärenden kunde beslutas under 2007

Tabell 1.2.2 - Åtgärder inom regional utvecklingspolitik

Fördelning av beslut fattade mot bemyndigande avseende stöd till ekonomiska föreningar (t.ex. kooperativ verksamhet) (tkr)	2007	2006
Företagsstöd	0	0
Regional projektverksamhet	115	15
Totalt	115	15

Redovisade belopp skall inkludera ev. medfinansiering av EG:s strukturfondsprogram

Tabell 1.2.3 - Åtgärder inom regional utvecklingspolitik

Fördelning av beslut fattade mot bemyndigande avseende stöd till lokala och regionala resurscentra för kvinnor (tkr)	2007
Lokala och regionala resurscentra för kvinnor	0

Kommentar: Länsstyrelsen i Kalmar län har inte ansvar för dessa frågor. Stöd till lokala och regionala resurscentra för kvinnor hanteras istället av Regionförbundet i Kalmar län.

Mål 1b: (län med regionala självstyrelseorgan eller samverkansorgan)

Länsstyrelserna skall medverka till en samordning av det regionala utvecklingsarbetet som bidrar till en hållbar regional utveckling genom effektiv samverkan och lokal och regional förankring.

Åtterrapporing

Länsstyrelsen har, i likhet med tidigare år, under 2007 samlat statliga myndigheter, i det s.k. chefskollegiet för att informera och diskutera de statliga myndigheternas medverkan i det regionala utvecklingsarbetet. Detta har skett mot bakgrund av Länsstyrelsens ansvar att samordna de statliga myndigheternas insatser i det regionala utvecklingsarbetet och behovet av att öka kontakten mellan de olika statliga organisationerna och involvera dem i det regionala utvecklingsarbetet. I chefskollegiet ingår även Regionförbundet i Kalmar län. Chefskollegiet träffas två till tre gånger per år. Genom dessa möten och kontakter med enskilda statliga myndigheter har den regionala/lokala förankringen säkrats.

Det regionala partnerskapet, som sedan tidigare, utgör kärnan i arbetet med både det regionala utvecklingsprogrammet, tillväxtprogrammet och numer även Landsbygdsprogrammet, har utvecklats till ett

gemensamt partnerskap för utvecklingsarbetet i länet. Genom partnerskapet har Länsstyrelsen aktivt verkat för att stimulera statliga myndigheters insatser i det regionala utvecklingsarbetet.

Arbetet med att förstärka jämställdhetsinsatserna i länet bedrivs till största delen i projektform. Vid bedömning av de projekt, som beviljats stöd, har stor vikt lagts vid att jämställdhetsperspektivet ska vara integrerat i projektens genomförande. Länsstyrelsen har också genom den jämställdhetssakkunnige aktivt deltagit vid samråd i ansökningsprocessen från kvinnliga resurscentra i länet. Jämställdhetssakkunnige deltar även tillsammans med Regionförbundet i bedömningen av ansökningar om stöd från EUs strukturfonder.

Det finns en utpräglad samsyn i länet om de övergripande målen för hållbar regional utveckling mellan kommunerna, Läns-

styrelsen och Regionförbundet. Fokusområden är infrastrukturfrågor och funktionell regionförstoring, kulturarvet och besöksnäringens roll som regionala tillväxtfaktorer, ett konkurrenskraftigt näringsliv baserat på småländsk och öländsk företagsamhet, utveckling av vindkraftsutbyggnaden i länet, satsning på utveckling och forskning genom höjd kunskap och kompetens i hela länet samt, inte minst, en miljö i balans.

Samtliga områden genomsyrar de kommunala översiktsplanerna som tagits fram och aktualiserats under de senaste tre-fyra åren. I dessa frågor samarbetar kommunerna med Regionförbundet och Länsstyrelsen. Exempel på konkreta projekt som syns i de fysiska planerna är utbyggnad av väg E22 genom hela länet och dess fortsättning söderut till Karlskrona samt en upprustning och på sikt utbyggnad av järnvägsnätet i länet. Anläggningar för besöksnäringen och nya verksamhetsområden i kommunerna syns också i översiktsplanerna. Inom energiområdet finns gemensamma mål om en fossilbränslefri region och satsning på förnyelsebara bränslen, t.ex. vindkraft. Det finns en gemensam strategi att profilera regionen som norra Europas vindkraftscentrum.

För att regionalt få en bra koppling mellan miljömålsarbete, regionala utvecklingsfrågor, vattenplanering samt kommunernas översiktplanering besökte Länsstyrelsen alla länets kommuner med företrädare för vattenplanering, miljömålsarbete, samt fysisk och regional planering för att diskutera vikten av att få in alla dessa aspekter i översiktsplaneringen. Det är viktigt att få en sammanvägd bedömning av vad som är

viktigast att prioritera i varje kommun eftersom en bra planering av kommunens mark och vatten är förebyggande miljöarbete, vilket också gynnar kommunens hållbara tillväxt långsiktigt. För att stärka sambandet mellan miljöfrågor och fysisk planering ingår numer Länsstyrelsens miljömålssamordnare i plan- och bostadsfunktionen på Länsstyrelsen. Miljömålssamordnaren deltar numer aktivt i plansamråd samt länsplanegruppen där koppling mellan kommunal fysisk planering och miljöfrågor diskuteras.

Länsstyrelsen bedömer således att det finns en ömsesidighet mellan de kommunala översiktsplanerna och den regionala utvecklingsplanen, *RUPEN IV*, och att denna samverkan sker på olika arenor och i olika samverkansformer inom länet.

Länsstyrelsen deltog under 2006 i en referensgrupp för ett regeringsuppdrag som Naturvårdsverket och NUTEK har haft för att i samråd stärka och utveckla det regionala hållbarhetsarbetet. Uppdraget utfördes i samarbete med andra berörda myndigheter och med några utvalda pilotlän och regioner. Referensgruppens två deltagande länsstyrelser, från Gävleborg och Kalmar, samordnade länsstyrelsernas insatser i arbetet. Redovisningen lämnades till regeringen (Näringsdepartementet) i december 2006. Under våren 2007 fortsatte referensgruppen på initiativ från Naturvårdsverket och NUTEK att träffas för att ta fram en rapport *Sju råd för regional hållbarhet – erfarenheter från hållbarhetsarbetet på regional nivå*, rapport 5756 oktober 2007. I rapporten finns flera exempel på att miljömål och tillväxt kan samverka på ett naturligt sätt.

Mål 4:

Resultat från såväl interna som externa uppföljningar, utvärderingar och analyser av det regionala utvecklingsarbetet skall tas till vara och integreras i länsstyrelsernas arbete för en hållbar regional utveckling.

Åtterrapporering

Arbetet med sedan tidigare påbörjade projekt har fortlöpt under 2007. Länsstyrelsen har använt projektmedel till kompetensutveckling inom analys och prognostisering, bland annat genom projekten Omvärldsanalys och Hållbar utveckling i Kalmar län. En beskrivning av regional hållbarhetsstatus för länet har tagits fram som information och underlag för det fortsatta utvecklingsarbetet med regional hållbar utveckling. Länsstyrelsen har dessutom

genomfört två seminarier med fokus på miljömålsarbete samt tagit fram en rapport med analys av miljötillståndet i Kalmar län utifrån bedömningar av möjligheterna att nå de 117 regionala miljömål som finns i länet. Med anledning av minskad medeltilldelning för 2007 avseende regional utvecklingspolitik (anslag 33:1), har inga nya projekt direkt kopplade till analys och utvecklingsarbete påbörjats under året.

Mål 5

Länsstyrelsernas arbete med fiske- samt jordbruks- och landsbygdsåtgärder skall bidra till fastställda mål och strategier för fiskeåtgärder i de EU-finansierade programmen för fiskerinäringen samt landsbygdsprogrammet. Vidare skall länsstyrelsernas arbete bidra till målet för den regionala utvecklingspolitiken. Länsstyrelserna skall även aktivt medverka till en positiv utveckling av fisketurismnäringen.

Åtterrapporering***Väsentliga insatser inom området fiske- samt jordbruks- och landsbygdsåtgärder***

Det svenska operativa programmet för Fiskerifonden är inte beslutat av EU ännu. Man kan dock söka medel från fonden i den nya perioden men inga beslut kan ännu fattas.

Länsstyrelsen arbetar för att uppnå de mål som tagits fram för fiskeåtgärder i strukturprogrammet för fiskerisektorn. Länets yrkesfiske befinner sig i en djup svacka där huvudorsaken beror på sviktande tillgång på fisk. Detta medför att investeringsviljan är låg och Länsstyrelsen arbetar här främst med projekt inom förädling och saluförande, kollektiva/branschgemensamma åtgärder och avsättningsfrämjande åtgär-

der. Målet för det småskaliga kustfisket är att genom kollektiva åtgärder skapa ett ekologiskt hållbart och ekonomiskt bärkraftigt fiske, där ökad förädling och nya avsättningsmöjligheter kan höja värdet på fångsten. Målet inom insatsområdet avsättningsfrämjande åtgärder är att öka konsumtionen av såväl färsk fisk som beredda produkter samt förbättra näringens avsättningsmöjligheter.

Under det gångna året har Länsstyrelsen tillsammans med fiskarkåren varit involverad i ett flertal EU-projekt inom Fonden för Fiskets Utveckling främst inom området branschgemensamma åtgärder. Målsättningen har varit att genom kollektiva åtgärder främja näringens kvalitets- och miljöanpassning, höja kompetensnivån,

stimulera regional utveckling och effektivt resursutnyttjande. Fokus på kompetensutveckling har varit stort och ett flertal studieresor har genomförts till grannländerna för att stimulera till nya nischer inom yrkesfisket.

Småskalig förädlingsverksamhet inom fiskesektorn är en nisch som Länsstyrelsen ser som en viktig del för det småskaliga kustfiskets överlevnad. Här finns en positiv överlappning mellan Landsbygdsprogrammet och strukturstöden till fiskerinäringen. Detta är ett exempel på samordningsfördelar som i flera fall fått positiv effekt under den gångna programperioden. Utveckling av fisketurism är ett annat område där Länsstyrelsen arbetar för att uppnå synergieffekter mellan åtgärder inom Landsbygdsprogrammet och de EU-finansierade programmen för fiskerinäringen.

I Kalmar län är miljömålsarbetet fokuserat på vatten- och odlingslandskapsfrågor. Det innebär att åtgärder som bidragit till miljöförbättringar av länets odlingslandskap och Östersjön prioriterats.

Generellt är Länsstyrelsens instrument för landsbygdsåtgärder finansiellt Landsbygdsprogrammet samt regionalpolitiska anslaget 33:1. Under 2007 har Landsbygdsprogrammet genererat 135 beslut motsvarande drygt 44 mnkr medan anslaget 33:1 minskat i omfattning.

Hur Länsstyrelsen verkat för att uppnå synergieffekter mellan åtgärder inom Landsbygdsprogrammet, de EU-finansierade programmen inom fiskerinäringen, strukturfundsprogrammen i berörda län, de regionala tillväxtprogrammen och övriga åtgärder för utveckling av landsbygden.

Länsstyrelsens samordnare av Landsbygdsprogrammet m.fl. handläggare har månatliga träffar med Regionförbundets projektkontor, en funktion som bistår sökande med information m.m. vid ansökningar till strukturfonderna. Handläggare från Regionförbundet deltar i Landsbygdsprogram-

mets beslutsgrupp i syfte att lotsa projektansökningar rätt och undvika dubbelfinansiering. Projektkontoret på Regionförbundet är ”dörren in” till strukturfonden Småland och öarna och Länsstyrelsens handläggargrupp för Landsbygdsprogram har tätt samarbete med projektkontoret. Samarbete och synergier, i syfte att nå största möjliga måluppfyllelse för Kalmar län, är ämnen på dagordningen.

Länsstyrelsen och Regionförbundet har under året fortsatt sitt samarbete inom området regional utveckling. Länsledningen och Regionförbundets presidium träffas regelbundet. Länsstyrelsen deltar i ett flertal arbetsgrupper med koppling till tillväxtarbetet. Inom Länsstyrelsens verksamhetsområden berörs främst regional utveckling, miljö-/naturvård, jämställdhet, integration och kultur. Under 2006 och 2007 engagerades såväl Länsstyrelsen som Regionförbundet och många andra lokala och regionala aktörer i framtagandet av regionala program för såväl den regionala som landsbygds-/jordbruksfonden. Regionförbundet har varit samordnande för regionala fonden och programarbetet för området Småland och öarna, medan Länsstyrelsen har ansvarat och samordnat framtagande av länets Landsbygdsprogram. Arbetet med de båda programmen har regelbundet diskuterats i olika fora liksom i det, numera för båda programmen, gemensamma partnerskapet.

Det regionala partnerskapet, som sedan tidigare utgör kärnan i arbetet med både det regionala utvecklingsprogrammet (RUP), det regionala tillväxtprogrammet (RTP) och numer även Landsbygdsprogrammet, har under 2006 och 2007 utvecklats till ett gemensamt partnerskap för utvecklingsarbete i länet, främst då vad avser de processer och utvecklingsprogram som sker inom ramen för det regionala utvecklings-/tillväxtprogrammet samt Landsbygdsprogrammet. Partnerskapet har en central roll vad gäller förankring, prioritering och genomförande, och har därvid-

lag även en påverkande och granskande funktion.

Partnerskapets sammansättning speglar de olika grupperingar som aktivt arbetar med hållbar tillväxt i länet. Sedan tidigare deltar Svenskt Näringsliv, ALMI, Företagarna, LRF, Sydsvenska Industri- och Handelskammaren, Länsstyrelsen, Länsarbetsnämnden, Högskolan samt LO. Partnerskapet har under året kompletterats med företrädare för Skogsstyrelsen och Hus-hållningssällskapet.

Det regionala utvecklingsprogrammet för Kalmar län, RUPEN, är Regionförbundets politiska måldokument. RUPEN tas fram i nära dialog med Regionförbundets medlemmar, länets invånare, institutioner, organisationer och företag. RUPEN IV fastställdes av Regionförbundets styrelse den 3 maj 2006.

RUPEN: s fokusområden är:

1. En rund och gränslös region.
2. Kultur och upplevelse som kreativ kraft
3. Konkurrenskraftigt näringsliv för en hållbar tillväxt
4. Lärande på alla nivåer
5. Miljö i balans
6. Nationellt ansvar

Av intervjuade företag i Glesbygdsverkets rapport *Småföretagandets villkor i gles- och landsbygd* (2007) återges att det är de som leder mikroföretag som upplever de största tillväxthindren. Eftersom mikroföretagen är betydligt fler och sysselsätter en större andel i landsbygd än i tätort har detta en klar betydelse för arbete och företagande på landsbygden. Dock är det så att landsbygden i södra Sverige är relativt väl integrerad med arbetsmarknaderna i tätorterna vilket underlättar förutsättningen för företagande. 80 % av mikroföretagen vill växa, vilket är en enorm potential, därför planeras och prioriteras företagsstödjande inkubatorer på landsbygden i Kalmar län, bl.a. påbörjades en förstudie 2007 på Öland i detta syfte.

Vanligast är att företagaren på landsbygden är en man som startar sitt företag i 40-års-åldern,, är född i Sverige och har bott minst fem år i sin kommun innan start, har gymnasial utbildning samt startar enskild firma inom jord/skog. För kvinnor är det företagandet vanligast inom tjänstenär-ingen. Under 2007 har konstaterats att stödstrukturer, inriktade på ett varaktigt entreprenörskap är nödvändiga för dessa grupper på landsbygden och är en efterfrågad resurs.

Verksamhetsgren Miljömålsarbete

Tabell 1.3 - Verksamhetskostnader och årsarbetskrafter 2007 för verksamhetsgren miljömålsarbete

Tabellen skall innehålla verksamhetskostnader enligt resultaträkningen. Fakta i tabellen skall endast redovisas för senaste räkenskapsår (dvs. 2007).

Kostnader för VG Miljömålsarbete	Kostnader (tkr)	Årsarbetskrafter
Totala kostnader VG Miljömålsarbete (exkl. OH)	34 135	34,3
varav Övergripande miljömålsarbete och miljöövervakning (501, 502)	2 519	4,1
varav Skydd av områden och arter (511)	11 754	18,2
varav Förvaltning och skydd... (512)	17 283	8,3
varav Vattenskyddsområden (513)	23	0,1
varav Övriga ärenden...(519)	85	0,0
varav Efterbehandling av förorenade områden (577)	1 345	2,1
varav Kalkning (58)	982	1,4
varav Miljöarbete inom rennärning (611, 614, 619)	0	0,0
varav Miljöarbete inom fiske (621, 629)	145	0,2
Verksamhetsgrenens andel av myndighetsövergripande kostnader (10 + 11)	10 700	5,5
Totala kostnader VG Miljömålsarbete (inkl. OH)	44 835	39,8

Kommentar: Kostnaden för externa tjänster inom Efterbehandling av förorenade områden (577) har minskat med ca 1,8 mnkr. Anledningen till detta är att en förstudie för eventuell efterbehandling av bl.a. industrimark vid sågverk avslutades 2006.

Tabell 1.3.1 - Länsfakta inom miljöområdet

Länsfakta inom fiskeområdet	2007-12-31	2006-12-31	2005-12-31
Antal fiskevårdsområden	98	97	97
Antal yrkesfiskelicenser	131	136	150
Antal fartygstillstånd	121	129	142
Antal inkomna ansökningar om stöd ur strukturfondsprogram	12	26	6

Kommentar: Nedgången i antal yrkesfiskelicenser i Kalmar län följer den negativa trend som gäller för antalet licensierade yrkesfiskare i Sverige. Minskningen i antalet inkomna ansökningar om stöd ur strukturfondsprogrammet beror dels på svag investeringsvilja till följd av dåligt fiske och dels på övergången till den nya programperioden 2007-2013.

Tabell 1.3.2 - Länsfakta inom miljöområdet

Länsfakta kulturmiljö	2007-12-31	2006-12-31	2005-12-31
Antal registrerade fornlämningar (exkl. marina)	30 000	30 000	30 000
Antal byggnadsminnen enligt 3 kap. kulturminneslagen	132	131	131
Antal kyrkobyggnader enligt 4 kap. kulturminneslagen	152	152	152
Riksintresseområden för kulturmiljövården, antal	99	99	99
ytta (ha)	137 291	137 291	137 291
Kulturresevat, antal	0	0	0
ytta (ha)	0	0	0
Andel av länets kommuner som har kulturmiljöprogram (%)	75%	75%	75%

Kommentar: I och med att Nybro kommun under 2007 fick sitt första byggnadsminne, masugn i Orrefors, har samtliga kommuner i länet byggnadsminnen inom sina gränser.

Tabell 1.3.3 - Länsfakta inom miljöområdet

Utbetalade bidrag för kulturmiljö, summa (tkr)	2007	2006	2005
Bidrag, vilka länsstyrelsen fattar beslut om och betalar ut	0	0	0
Bidrag, vilka länsstyrelsen har fattat beslut om, men där Riksantikvarieämbetet har gjort utbetalningen	14 799	13 565	11 759

Kommentar:Ökningen av bidragsutbetalningarna under de senare åren avser byggnadsvård.

Mål 1

Länsstyrelserna skall verka för att nå de av riksdagen beslutade miljökvalitetsmålen med tillhörande delmål och sektorsmål som har beslutats inom särskilda politikområden såsom landsbygdspolitiken, livsmedelspolitiken, kulturpolitiken, skogspolitiken och transportpolitiken. Härvid skall länsstyrelserna särskilt verka för

- att andelen privatfinansierade åtgärder när det gäller efterbehandling av förorenade områden ökar,
- att genomföra den nationella strategin för formellt skydd av skog,
- att arbetet med skydd och skötsel av värdefulla områden och hotade arter prioriteras och bedrivs så att biologisk mångfald bevaras och friluftslivet främjas och att fragmentering av naturmiljön motverkas,
- att arbetet med vattenmiljön drivs framåt genom en integrerad vattenförvaltning
- att miljömålsarbetet, inklusive arbetet med naturvård, fiskevård, kulturmiljövård, friluftsliv samt natur och kulturturism, samordnas med det regionala utvecklingsarbetet och med arbetet för energiomställning, samt
- att samordning mellan miljömålsarbete, tillsynsarbete och miljöövervakning utvecklas

Åtterrapporering

Pådrivande och förebyggande arbete

Övergripande miljömålsarbete

Se under *Mål 2, Regionalt miljömålsarbete*.

Informationsspridning

Länsstyrelsen arbetar aktivt med att sprida information till andra myndigheter, organisationer, markägare och allmänhet. Det sker bl.a. via broschyrer, böcker och Länsstyrelsens hemsida. Länsstyrelsen tar regelbundet fram temabroschyrer om natur-

och kulturmiljö i länet som riktar sig mot en bred avnämargrupp. Natur- och Miljö-
vårdsnytt är två digitala informationsblad som utkommer två gånger per år. De redovisar på ett lättillgängligt sätt vad som gjorts och vad som planeras inom respektive område. (Se även under rubriken *Särskilda redovisningar, Insatser för att utveckla arbetsformer i naturvården..., Lokala naturvårdsprojekt.*)

Andra informationsinsatser är möten med markägare, ideella föreningar, företrädare för näringsliv, myndigheter och kommuner m.fl. i olika sammanhang. Stora insatser har gjorts inom reservatsförvaltningen och

inom kulturmiljöverksamheten, främst genom produktion av informationstavlor.

Hemsidan utvecklas ständigt och är en viktig och lättillgänglig kanal för information om länets natur och kultur samt om det regionala miljömålsarbetet.

Länsstyrelsen deltar i många externa grupper med syftet att verka för att de nationella miljömålen får genomslag i länet och att samordning sker mellan statliga verksamheter. Några exempel på sådana grupper är Världsarvsrådet, Linné på Öland, Samverkansgrupp med LRF Öland m.fl. I Jordbruksgruppen inbjuds externa deltagare som LRF, Hushållningssällskapet och Regionförbundet för att diskutera och byta erfarenheter när det gäller bl.a. jordbrukets miljöpåverkan. Inom samarbetsprojektet Miljösamverkan Sydost mellan bl.a. Länsstyrelsen och Regionförbundet lämnas regelbunden information till kommunerna om vad som pågår inom miljömålsarbetet.

Landsbygdspolitik och miljömål

Se även under rubriken *Särskilda redovisningar*.

Landsbygdsprogrammet 2007-2013 innehåller olika åtgärder som syftar till att nå uppfyllelsen för ett flertal miljömål. Miljöersättningarna samt projektstöden för anläggning och restaurering av våtmarker och restaurering av slätterängar och betesmarker har direkta effekter genom att det är ersättningar för utförda åtgärder. Inom ”Kompetensutveckling för lantbruket” sker ett pådrivande och förebyggande arbete genom enskild rådgivning, kurser och studieresor, i syfte att öka lantbrukarnas kunskap om och inspiration till miljöförbättrande åtgärder.

Rådgivning och övriga aktiviteter inom Kompetensutveckling för lantbruket genomförs i samarbete med, och delvis av, fristående aktörer och organisationer inom lantbruksnäringen.

Kulturpolitik och miljömål

Många kulturmiljövärden inom respektive miljö kvalitetsmål är beroende av aktivt brukande, hävd och olika former av vårdinsatser i landskapet. Ur det här perspektivet är utformningen av landsbygdspolitiken en viktig bidragande faktor för att nå miljö kvalitetsmålen. En levande landsbygd med många människor som bebor och brukar kulturmiljön gynnar också kulturmiljövärdena inom de flesta mål. Kulturmiljösektorns medverkan i aktiviteterna inom ”Kompetensutveckling för lantbruket” är därför en strategiskt viktig del av arbetet för att gynna kulturmiljöaspekterna inom miljömålsarbetet. Överhuvudtaget erbjuder det tvärssektoriella arbetet vissa möjligheter att implementera kulturmiljöperspektiv inom ett flertal politikområden som har med inte minst samhällsplanering och byggande att göra. Härutöver ger tillämpningen av kulturmiljövårdens egna styrmedel, kulturminneslagen och bidragsmedel till vård och information, vissa möjligheter att verka för kulturmiljömålets uppfyllande.

Transportpolitik och miljömål

Länsstyrelsens viktigaste insatser inom ramen för transportpolitiken och miljömålen är att delta i samråd om infrastruktur-satsningar i länet och vid projektering och genomförande se till att dessa uppfyller flera miljömål. Även detta år har Länsstyrelsen starkt betonat vikten av att väg E22 och järnvägsnätet i länet uppgraderas till rimlig standard och särskilt med hänsyn till den tillväxt som nu råder i länet. I övrigt har fokus legat på att;

- påtala behovet av upprustning av Kust till Kustbanan, särskilt delen Emmaboda – Karlskrona samt Tjust-, respektive Stångådalsbanorna. Målet är att stärka järnvägens konkurrenskraft i länet samtidigt som lokala miljöintressen tas till vara
- samråda om infrastruktur i tidiga skeden så att intrång i känsliga natur-

och kulturmiljöer kan undvikas, förebygga andra miljöproblem samt tidigt planera skydds- och ev. kompensationsåtgärder. Länsstyrelsen har en kontinuerlig dialog med framförallt Vägverket och dess konsulter vars syfte bl.a. är att tillgodose detta.

- höja kvaliteten i underlagen för miljökonsekvensbeskrivningar.
- Vid besvarandet av ett flertal infrastrukturrelaterade remisser bl.a. understrukit behovet av att anlägga ett allt tydligare miljöperspektiv i infrastrukturfrågorna.
- Deltagit i diskussioner med Regionförbundet och länets kommuner beträffande kommande planeringsperiod. Länsstyrelsens roll blir här i första hand att delta vid miljöbedömningar i de regionala planerna, samt att tillhandahålla planeringsunderlag och vara samrådspart.

Samhällsplanering och miljömål

En väl underbyggd fysisk planering är förebyggande miljöarbete. Medvetenheten om detta är tydlig hos kommunerna i Kalmar län. I översiktsplanerna redovisas kommunala strategier och förhållningssätt till t.ex. olika miljöfrågor för att nå en hållbar utveckling. I detaljplanerna redovisas hur olika projekt kan genomföras fysiskt och ekonomiskt och vilka konsekvenser det blir. Länsstyrelsen arbetar inom ramen för samhällsplaneringen gentemot kommunerna genom att

- betona vikten av bra underlagsmaterial, samt program och policys för exploatering och utveckling
- alla planer miljöbedöms i enlighet med lagstiftningen och att konsekvensutredningar i förhållande till miljömålen alltid görs
- visa på goda exempel inom eller utom länet

- vid återkommande träffar med kommunerna enskilt eller alla tillsammans ge stöd, råd och vägledning för en hållbar samhällsutveckling.

God bebyggd miljö och delmålet om planeringsunderlag anger att det skall finnas program och strategier för grönstruktur, miljöanpassat transportsystem, effektivare energianvändning m.m. Under året har en särskild dag anordnats för kommunerna där miljöbedömningar av planer har diskuterats. En särskild tema-konferens kring energisnålt byggande avseende såväl stadsbyggande som husbyggande har också ägt rum. Viktiga aspekter vid dessa länskonferenser var dels information om läget i respektive kommun samt erfarenhetsutbytet dem emellan, vilket i högsta grad är pådrivande och utvecklande för arbetet i länet med planering och miljömål.

För att regionalt få en bra koppling mellan miljömålsarbete, regionala utvecklingsfrågor, vattenplanering samt kommunernas översiktsplanering besökte Länsstyrelsen länets(12) kommuner med företrädare för vattenplanering, miljömålsarbetet, fysisk och regional planering och diskuterade vikten av att få in alla dessa aspekter i översiktsplaneringen. Syftet är att få en sammanvägd bedömning av vad som är viktigast att prioritera i varje kommun eftersom en bra planering av kommunens mark och vatten är förebyggande miljöarbete, vilket också gynnar kommunens hållbara tillväxt långsiktigt. För att stärka sambandet mellan miljöfrågor och fysisk planering ingår numera Länsstyrelsens miljömålssamordnare i plan- och bostadsfunktionen på Länsstyrelsen. Miljömålssamordnaren deltar aktivt i plansamråd samt länsplanegruppen där koppling mellan kommunal fysisk planering och miljöfrågor diskuteras.

Energiomställning och miljömål

Länsstyrelsens uppgifter enligt regleringsbrevet, så som de beskrivs under *Utåtriktat sektorsövergripande arbete mål 7* är, utöver insatser för att främja vindkraftsut-

byggnad, att verka för att andelen förnybar energi ökar och att allmänt främja energihushållning och energieffektivisering.

Länsstyrelsen samarbetar med Regionförbundet i arbetet med att nå *En fossilbränslefri region år 2030*. Insatser i form av övergripande information, råd och vägledning till kommunerna har genomförts under året.

Länsstyrelsen administrerar de statliga stöden till energikonverteringar:

- direktverkande el i småhus och flerbo-
stadshus
- konvertering i lokaler som används för
offentlig verksamhet (OFF-rot)
- solvärme i bostäder och kommersiella
lokaler
- konvertering från oljeuppvärmning till
alternativa lösningar i småhus.
(avslutades mars 2007)
- installation av energieffektiva fönster
och biobränsleanordningar i småhus

Sammanlagt har under året ungefär 650 ärenden behandlats med bidrag för de nämnda typerna ovan. Länsstyrelsen har dessutom med effektiv handläggning kunnat ha en mycket kort handläggningstid för dessa ärenden, vilket uppmärksammats såväl centralt som lokalt.

Kalmar län har utifrån regleringsbrevsuppdrag genomfört ett regionalt energistrategi-
arbete som resulterat i en promemoria, 2007-10-29, dnr 420-12166-07, *Regional strategi för omställning till förnybar energi i Kalmar län*. Strategin har tagits fram i samarbete med Regionförbundet i Kalmar län och dess klimatkommission. Dialog och samråd har också skett med Energi-
myndigheten samt med länsstyrelserna i Norrbotten, Skåne, Stockholm och Dalarna.

Kalmar län har ovanligt bra förutsättningar att minska sin klimatpåverkan. Tillgången på biobränsle från jord- och skogsbruk är god och förutsättningarna att bygga ut vindkraften är mycket bra. Strategin drar

upp riktlinjerna för hur arbetet med att styra bort från fossil energi i Kalmar län ska gå till. Huvudpunkterna är

- Effektivisera energianvändningen i syfte att minska förbrukningen
- Konvertera från fossila till förnybara bränslen
- Producera förnybar energi för att i motsvarande grad minska användningen av fossila bränslen inom eller utanför länet

Sammantaget har Länsstyrelsen således lagt ned ett mycket aktivt och verkningsfullt arbete för att uppnå målen med förnybar energi och effektivisering av energianvändningen.

Livsmedelspolitik och miljömål

En helhetssyn på livsmedelsproduktionen är en nödvändig förutsättning för såväl människors som djurs hälsa och miljö. Historiskt var det just folkhälsofrågor och kopplingen till smittsamma djursjukdomar, djurhälsa, djurproduktion och hantering av livsmedel som låg till grund för att länsveterinärfunktioner inrättades på 1800-talet. Länsstyrelsen är den enda administrativa nivå som hanterar det samlade regelverket om djurskydd, smittskydd och livsmedel.

Sveriges fleråriga kontrollplan för livsmedelskedjan är fastställd för 2007-2009 med gemensamma och specifika mål för livsmedel, foder, djurhälsa, djurskydd och växtskydd i enlighet med förordning nr 882/2004 (kontrollförordningen). Utifrån befintliga resurser arbetar Länsstyrelsen i större eller mindre omfattning med dessa frågor dvs. livsmedelskontroll (inkl. revision och tillsynsvägledning för kommunerna), djurskydd (inkl. djurmiljö, förprovning av djurstallar, revision, tillsynsvägledning för kommunerna), smittskydd (epizootier, zoonoser, djurhälsa, hälsokontroller, animaliska biprodukter, foderhygien, semin), veterinär tillsyn (inkl. organisation, djurhälsovård) samt växtskydd (behörighetsutbildningar, rådgivning om bekämpningsmedel).

Ärendehanteringens knyts ihop inom ämnesområdena och hanteras tvärsektoriellt med exempelvis frågor som avfall, hus-hållning med mark och vatten, utsläpp i miljön, humant hälso- och smittskydd osv. Förhoppningsvis erhålls synergieffekter i hela verksamheten. Effektiva åtgärder måste vidtas i alla led i livsmedelskedjan för att livsmedel som inte är säkra inte ska nå konsumenterna. På så sätt gynnas konsumenternas förtroende för livsmedel och insatserna bidrar ytterst till att nå uppsatta nationella mål för folkhälsan men även andra mål som exempelvis miljö kvalitetsmål (både nationella och regionala).

Livsmedelsverket överlämnade vid årsskiftet ansvaret för revision av kommunernas livsmedelskontroll till länsstyrelserna. Länsstyrelsen har tillstyrkt förslag om att flytta ansvaret för djurskyddskontrollen från kommunerna till länsstyrelserna men påtalar att resurser samtidigt måste ges motsvarande kraven i kontrollförordningen.

Skogspolitiken och miljömålen

Länsstyrelsens viktigaste operativa miljömålsarbete inom sektorn skogspolitik bedrivs främst genom skydd av värdefulla naturområden på skogsmark.

Skogsstyrelsen har ansvaret för att arealmålet, när det gäller övrigt områdesskydd i form av biotopskydd och naturvårdsavtal, uppnås. För genomförande av andra regionala miljömål som berör skogen, exempelvis ökad mängd död ved, större areal äldre lövrik skog respektive gammal skog, ökat inslag av gamla träd samt skydd av forn- och kulturlämningar i skogen ansvarar Skogsstyrelsen i samarbete med skogsnäringen.

Ett viktigt strategiskt instrument för att uppnå de regionala miljömålen för Levande skogar är den regionala strategin för formellt skydd av skog som Länsstyrelsen utarbetat tillsammans med Skogsstyrelsen. Syftet med strategin är att konkretisera genomförandet av det nationellt fastställda

arealmålet för områdesskydd av skog och ange hur prioriteringar skall ske vid urval av områden som kan bli föremål för formellt skydd.

Länsstyrelsen har under året arbetat vidare med genomförande av den regionala skogsstrategin utifrån en objektlista som är upprättad i enlighet med strategins riktlinjer för prioritering. Under 2007 har 513 ha. produktiv skogsmark säkerställts genom naturreservatsbildning (348 ha) eller uppgörelser om köp/intrångsättning (165 ha.). Därmed har hittills 6 203 ha skyddats som reservat under miljömålsperioden 1999-2010 vilket innebär att ungefär 56 % av arealmålet är uppnått.

Bevara och restaurera natur och miljö

Skydd och skötsel av värdefulla områden och hotade arter

Skydd av värdefulla områden (inkl Natura 2000)

I början av 2006 beslutade Länsstyrelsen och Skogsstyrelsen gemensamt om en regional strategi för formellt skydd av skog. Den regionala strategin är ett viktigt instrument för arbetet med områdesskydd på skogsmark, se även under rubriken Skogspolitiken och miljömålen

Enligt den nationella strategin för formellt skydd av skog ska ungefär 14 600 ha. produktiv skogsmark i länet ha säkerställts genom områdesskydd senast 2010, varav 10 950 ha. som naturreservat. Inom säkerställandearbetet är därför skog högt prioriterad men verksamheten berör också flera andra miljö kvalitetsmål: *Ett rikt odlingslandskap, Levande sjöar och vattendrag, Hav i balans samt levande kust och skärgård och Myllrande våtmarker.*

Under 2007 har arbetet med naturreservatsbildning omfattande inventeringar, avgränsningar, markägarförankringar samt

upprättande av beslut och skötselplaner bedrivits i 34 områden.

9 nya naturreservat har bildats och 3 reservat har utökats (sammanlagd areal 3 740 ha. varav 1 183 ha. utgörs av skogsmark). Därmed omfattas 13 717 ha (1,9 %) av den produktiva skogsmarken i länet av områdesskydd varav 9 869 ha (1,4 %) har genomarbetade föreskrifter för skogen. För ängs- och naturbetesmarker samt myr omfattas 13 089 ha. respektive 1 255 ha. (24,2 % respektive 5,9 % av totalarealen i länet) av områdesskydd.

I Kalmar län fanns vid 2007 års slut två nationalparker, 176 naturreservat (inkl. naturvårdsområden), varav 7 är kommunala, 121 djurskyddsområden, varav fyra är sälskyddsområden, samt 214 naturminnen. Totalt finns det 61 392 ha. skyddad areal i länet.

Aktuella skötselplaner med tydliga bevarandemål och skötselåtgärder är ett viktigt verktyg för att kunna bedriva en bra skötsel i skyddade områden. Arbetet med att revidera gamla skötselplaner pågår kontinuerligt och under 2007 har beslut om nya skötselplaner tagits för 9 naturreservat.

I länet finns 31 särskilda skyddsområden enligt fågeldirektivet (60 790 ha.) och 172 områden av gemenskapsintresse enligt habitatdirektivet (90 974 ha.) som godkännts av regeringen. Då de flesta områden är överlappande ger det en totalareal på 91 296 ha. inom Natura 2000 (varav 44 430 ha. överlappas av naturreservat). Av detta är 40 528 ha. vattenområde (sötvatten och hav). Detta ger en total landareal på 50 768 ha. (4,5 % av länets landareal).

Under 2005 har Länsstyrelsen föreslagit att Norra Midsjöbankarna ska ingå i både habitat- och fågeldirektivet, Natura 2000. Regeringen har ännu inte tagit något beslut i frågan.

Under 2007 har arbetet med att skydda och bevara limniskt värdefulla vatten fortgått genom inventeringar och avgränsningar i fyra områden. Ett samverkansprojekt mel-

lan natur- och kulturmiljö startades våren 2007. Projektets huvudsyfte är att utveckla en arbetsmetodik/arbetsätt för hur Länsstyrelsen på ett konstruktivt sätt tar fram gemensamma lösningar mellan natur- och kulturmiljövärden i arbetet med skydd av limniskt värdefulla vatten. Projektet avslutas under våren 2008.

Förvaltning och skötsel av skyddade områden (inkl Natura 2000)

Förvaltning och skötsel av naturreservat och Natura 2000-områden sker kontinuerligt och verksamheten berör miljökvalitetsmålen *Levande sjöar och vattendrag*, *Hav i balans samt levande kust och skärgård*, *Myllrande våtmarker*, *Levande skogar* och *Ett rikt odlingslandskap*.

Omfattningen styrs till största delen av medelstildelning från Naturvårdsverket. Ytterligare finansiering har under året tillkommit via projektanslag från EU-kommissionen, strukturfonder och Landsbygdsprogrammet. Andra medfinansierare är lokala och regionala myndigheter, ideella organisationer, föreningar och privatpersoner.

Kalmar län är tillsammans med Gotland de län som har störst areal värdefulla ängs- och naturbetesmarker skyddade som naturreservat. Stora insatser görs bl.a. genom röjning och stängsling för att underhålla naturbetesmarker eller restaurera och återuppta betet i igenväxta områden.

Även i skogsreservaten krävs ofta aktiva åtgärder för att uppnå syftet med reservatet. Detta gäller i första hand lövskogar, men även i andra skogstyper behövs i vissa fall åtgärder som t ex naturvårdsbränning. Denna åtgärd kräver omfattande planering och är resurskrävande men är samtidigt ett mycket viktigt instrument för att bibehålla de mycket höga värden som finns knutna till brandpräglade skogar.

Uppföljning av bevarandemål och skötselåtgärder i skyddade områden är viktig för att veta om skötseln är ändamålsenlig och kostnadseffektiv. Naturvårdsverket driver

ett projekt för att lägga grunden till ett uppföljningssystem inom skyddade områden och Natura 2000.

Under 2007 har inom Natura 2000-områden gjorts uppföljning av gräsmarker, skog, marina och limniska miljöer, samt fågelinventeringar på Öland och i Västerviks skärgård. Med anledning av de kraftigt minskande populationerna av vissa vadare på Öland har ett 3-årigt försöksprojekt påbörjats för att utreda predationens betydelse för vadarfåglars häckningsframgång.

Samtliga uppföljningsinsatser har samordnats med den pågående basinventeringen. Mindre inventeringar har också genomförts för uppföljning av särskilda skötselåtgärder, t.ex. uppföljning av insekter efter naturvårdsbränningen. (Se även under rubriken *Kunskap och underlag för miljöarbetet/Naturvårdsinventeringar*.)

Friluftsliv

Förutom direkta insatser för att bevara den biologiska mångfalden används skötselanslaget för skyddade områden också till att främja friluftslivet genom byggande och underhåll av fågeltorn, leder, stättor, spänger, informationsskyltar, m.m.

I de mest välbesökta reservaten/ djurskyddsområdena finns avtal med lokala entreprenörer som under besöksäsongen ser till anordningar för friluftslivet och att skyltar som upplyser om tillträdesförbud m.m. finns på plats. För närvarande pågår en extra satsning där äldre informations-skyltar byts ut och anpassas efter Naturvårdsverkets riktlinjer. Målet är att alla naturreservat ska ha en informationsskylt senast 6 månader efter reservatsbeslutet vunnit laga kraft. Under 2007 har nya informations-skyltar till 32 områden tagits fram. Informationen om skyddade områden på Länsstyrelsens hemsida uppdateras kontinuerligt.

I samband med att anläggningar för friluftslivet i naturreservaten byts ut eller nybyggs arbetar Länsstyrelsen löpande

med att tillgänglighetsanpassa dessa. I Ottenby naturreservat har under 2007 det arbetet som påbörjades 2006 färdigställts. En spång som är anpassad för rullstol har byggts över Schäferängarna och taktila kartor över området har tagits fram. I naturreservatet Beijershamn pågår arbetet med att byta ut en gammal spång över våtmarkerna mot en bredare där man kan ta sig fram med rullstol och barnvagn. Även i andra välbesökta områden som Horns kungsgård, Eckelsudde och Gammalsby sjömarker har tillgängligheten förbättrats genom handikappanpassade stättor och toaletter.

I länet finns två Naturum som Länsstyrelsen ansvarar för och förnyelse av informationen i dessa sker kontinuerligt. I Trollskogens Naturum och Ottenby Naturum liksom i Blå Jungfruns nationalpark finns guidepersonal under besöksäsongen.

Länsstyrelsen ansvarar för naturinformation vid Träffpunkt Öland där en ombyggnation och reovering av utställningen genomförts under 2007.

Inom de 82 LONA-projekt (Lokal Naturvårdssatsning) som beviljats i Kalmar län har huvuddelen, 63 stycken, angivit att projektet bidrar positivt till det lokala friluftslivet. (Se även under rubriken *Särskilda redovisningar Insatser för att utveckla arbetsformer i naturvården.../Lokala naturvårdsprojekt*).

Efterbehandling av förorenade områden

Länsstyrelsen har verkat för att andelen privatfinansierade åtgärder när det gäller efterbehandling av förorenade områden ska öka. Detta sker t.ex. när företagen själv har påkallat att det ska ske undersökningar, vid företagsnedläggning, vid fastighetsförsäljning och vid exploatering. I första hand prioriteras de förorenade områden som har en hög riskklass.

Tillsyn av förorenade områden enligt kapitel 10 i miljöbalken bedrivs av Länsstyrelsen och kommunen. Länsstyrelsen har sedan tidigare en policy att alltid beakta ef-

terbehandlingsfrågor i tillstånds- och tillsynsärenden vilket gör att frågan om eventuellt förorenade områden aktualiseras.

I länet har fem av de mest prioriterade förorenade områdena åtgärdats och länets förorenade områden identifierats. Länsstyrelsen har därmed lyckats att uppfylla de regionala mål som var ställda till år 2005.

Nästa regionala mål sträcker sig fram till år 2010 och också detta mål ser ut att kunna uppfyllas. Åtgärder har avslutats vid Svartsjöarna under 2007. Två ansökningar om åtgärdsbidrag har inlämnats till Naturvårdsverket. Av dessa har Gladhammars gruvor nyligen förts in i åtgärdsramen medan beslut om Oskarshamns hamnbassäng ännu inte tagits. Ytterligare tre förorenade områden är klara för åtgärder (Hälgenäs, Rasselbygd, Emnabo). Större undersökningar pågår vid fem förorenade områden varav två med bidragsmedel (Björkshults glasbruk och Nötöfjärden) och tre via tillsyn (AB Stabsuecia, Varta Batterifabrik och Södras Impregneringsverk). Utöver detta kommer det nyss avslutade glasbruksprojektet att leda till att flera huvudstudier uppstartas. Länet har dessutom flera förstudier som pågår.

Resultaten från inventeringar och prioriterade förorenade områden sprids till alla länets kommuner i form av utdrag ur MIFO-databasen (metodik för inventering av förorenade områden). Under 2007 har Länsstyrelsen överfört identifieringen till MIFO och har som mål att sprida informationen i form av punktskikt på Länsstyrelsens hemsida. Informationen finns än så länge enbart tillgänglig som ett GIS-skikt internt på Länsstyrelsen.

Kalkning

Framför allt sjöarna och vattendragen i sydvästra delen av Kalmar län är försurade av nedfall från luften i kombination med skogsbrukets inverkan. Sammanlagt kalkas ca 300 objekt (sjöar, våtmarker och vattendrag med doserare) för att upprätthålla ett pH-värde som möjliggör normalt liv i

vattnet. 5 515 ton kalk, till en kostnad av ca 5,6 mnkr, var planerat att spridas under 2007 i länet. Större delen av kalkningen genomfördes under oktober – november. Resultaten från 2007 års biologiska effektuppföljning redovisas i början på 2008. Vattenkemisk effektuppföljning sker under slutet av 2007. Utfallet, som är beroende av väderförhållanden, vattenföring etc. redovisas från huvudmännen (kommunerna) till Länsstyrelsen i februari 2008.

2007 års verksamhet redovisas till Naturvårdsverket i juni 2008 i *Verksamhetsberättelse med nyckeltal för budgetåret 2007 för verksamheten kalkning av sjöar och vattendrag*. Redovisningen omfattar verksamhetsberättelse, ekonomi, kalkmängder, kemisk- och biologisk effektuppföljning samt genomförd biologisk återställning i kalkade vatten. Effektuppföljningen för 2006, den senast tillgängliga, visar att de kemiska målen har uppfyllts till 67 % av målvattendragens längd och till 88 % av målsjöarnas areal (68 % av antalet målsjöar). Resultaten från den biologiska effektuppföljningen visar att i 15 % av målvattendragens längd är de biologiska målen uppfyllda, 6 % ej godkända samt 79 % okända. I målsjöarna är de biologiska målen uppfyllda i 12 % med avseende på sjöytan och 6 % med avseende på antal sjöar och 1 resp. 2 % är ej godkända samt 87 resp. 92 % är okända. Det höga antalet okända beror på att den biologiska provtagningen genomförs vart 3:e till vart 6:e år.

Biologisk återställning i kalkade vatten

Se även under rubriken *Särskilda redovisningar Restaurering av vattendrag*

I januari 2007 redovisade Länsstyrelsen en ny plan för biologisk återställning i kalkade sjöar och vattendrag för 2007 – 2010. Planen redovisar 273 åtgärder varav 30 har prioritet 1 i länet. Inom planperioden prioriteras åtgärder som gynnar havsvandrande fisk och åtgärder som förbättrar miljön i områden med hotade arter. Huvuddelen av

prioriterade åtgärder ligger i limniskt särskilt värdefulla områden.

Under 2007 pågår en förnyad omprövning av vattendomen för ett omlöp vid Duveströms vattenkraftverk i Alsteråns huvudfåra. Därmed har byggnationen av omlöpet inte kunnat påbörjas under 2007 vid detta kraftverk.

EU:s miljöfond LIFE Nature har beviljat medfinansiering till ett WWF-projekt där målet är att säkra goda förhållanden för flodpärlmusslan i ett 20-tal vattendrag fördelade över landet. Som partners i projektet deltar länsstyrelserna i Västmanland, Örebro, Västra Götaland och Kalmar län, skogsstyrelserna i motsvarande områden samt Karlstad universitet och Göteborgs stad. Projektet påbörjades i november 2004 och ska vara avslutat i november 2009.

Vattendrag i Kalmar län som ingår i projektet är Nötån, Sällevadsån, Pauliströmsån – alla inom Emåns vattensystem i trakten av Fågelfors/Järnforsen. Under 2007 har de planerade åtgärderna inte kunnat genomföras på grund av nya arbetsuppgifter för berörd personal på Länsstyrelsen i Kalmar län. Detta innebär att för 2007 års planerade åtgärder i Kalmar län måste genomföras under 2008.

Hultsfreds kommun har åtgärdat ett vandringshinder i Stora Hammarsjöns utlopp. En hindrande vägtrumma har bytts ut mot en halvtrumma.

Fiskevård

Inventeringar och projektverksamhet har legat till grund för årets arbete med länets fiskeresurser. Arbetet har skett såväl inom ramen för det statliga stödet till fiskevårdsåtgärder, 43:9, som inom insatsområdet – ”skydd och utveckling av akvatiska miljöer” - i strukturstödet till fiskerinäringen. Rekryteringsstörningar för Kalmar-sundsregionens kustbestånd av gädda och abborre har fortsatt varit ett prioriterat område.

Kalmar läns omfattande kustfiskevårdsplan styr det kustnära fiskevårdsarbetet. För att

få ytterligare information om var åtgärder ger bäst resultat för kustbundna sötvattensarter, främst gädda, drivs forskningsprojekt gemensamt med Fiskeriverkets Kustlaboratorium och Högskolan i Kalmar. Preliminära resultat från omfattande märkningsförsök på gädda visar på ett starkt ”homing-beteende” likt laxfiskar vilket antyder att åtgärder först och främst bör göras på platser där det fortfarande går till moderfisk.

Under året har en större våtmark anlagts vid Norr-Nävra i Mönsterås kommun. Syltenområdet intill Mönsterås samhälle är under fortsatt utveckling och Oknökarrets (även det i Mönsterås kommun) förutsättningar som rekryteringslokal har återställts för att gynna kustbeståndens utveckling.

I sjöar och vattendrag har flera projekteringar och småskaliga insatser genomförts vilka bidragit till underlättande av fiskvandring och ökad areal reproduktionsbottnar. Fiskevårdsarbetet i Emån har prioriterats, speciellt med avseende på havsvandrande fiskarter. Arbetet i Emån och dess avrinningsområde har bedrivits länsövergripande, i samarbete med Emåförbundet, med ett stort antal insatser både vad avser biotopvård och underlättande för fiskvandring. Här har bl.a. detaljprojekterats en ny fiskväg, ett omlöp, vid Karlshammars kraftstation i Emåns huvudfåra.

För att ytterligare få kännedom om malens utbredning i länet har ett inventeringsfiske utförts i Försjön och Långsjön, Viråns avrinningsområde, samt i biflöden till Emån som rinner ut i Grönskogssjön. Försjön visade sig ha ett livskraftigt bestånd vilket antyder att återetablering och utplanteringar av mal kan lyckas då arten i detta vatten härstammar från en utplantering i början av 1980-talet. I övriga vatten påträffades ingen mal. Värdefull information har framkommit för det fortsatta arbetet med hotade arter där malen ingår och där åtgärdsprogrammet är under revidering.

Årets fiskevårdsåtgärder har varit lyckosamma och bidragit till förbättring och

skydd för länets fiskarter till gagn för såväl biologisk mångfald och hållbart nyttjande.

Kulturmiljö, bevara och restaurera

Arbetet med att se över länets fornvårdsprogram har fortsatt för att verksamheten på ett bättre sätt ska motsvara länets kulturhistoriska profil. Den under 2006 påbörjade diskussionen om representativiteten hos länets ca 100 riksintressen för kulturmiljön och de drygt 130 byggnadsminnena har fortsatt, men medel har inte funnits för en nödvändig översyn. Bidragen till byggnadsvård har främst styrts till byggnadsminnen och till agrara bebyggelsemiljöer. Världsarvet södra Ölands odlingslandskap, skärgården och inlandets bymiljöer har också varit prioriterade. Arbetet med att definiera indikatorer för uppföljning av världsarvets värden har avslutats och förankringsarbetet för länets första planerade kulturresevat i Skinnskälla och angränsande byar på gränsen mot Jönköpings län har fortsatt.

Inom ramen för miljömålsarbetet har två projekt genomförts med hjälp av medel från Miljömålsrådet. I det ena projektet, som genomförts i samarbete med Riksantikvarieämbetet, Jordbruksverket och Länsstyrelsen i Skåne län, har en metod tagits fram för hur man skall dokumentera agrarhistoriska landskapselement och småbiotoper inom ramen för miljö kvalitetsmålet *Ett rikt odlingslandskap*. Det andra projektet har genomförts i samarbete med länsstyrelserna i Skåne, Västra Götalands och Örebro län och har resulterat i en metod för att mäta förändringar i kulturhistoriskt värdefulla stadsmiljöer.

Kunskap och underlag för miljöarbete

Åtgärdsprogram för hotade arter

Länsstyrelsen i Kalmar län har ansvar för framtagandet av 14 nationella åtgärdsprogram (ÅGP). Fyra stycken är fastställda

sedan tidigare, lavdagsvärmare (2004), korthalsad majbagge (2005), spansk fluga (2006) och öländsk tegellav (2006).

Under 2007 har ett omfattande arbete gjorts för att ta fram åtgärdsprogram för större ekbock, långbensgroda, hotade larvmördare, storviol, ängshök, hotade bin på Salix, väddnätfjäril, svampar i kalkrika ädellövskogar, skärrande gräshoppa och stäppfingersvamp. Samtliga kommer att fastställas under 2008.

Under 2007 har Länsstyrelsen också varit aktiv inom en rad andra ÅGP, bl.a. bladfotingar i efemära vatten, frölöpare, sandmarkskopprofager, grönfläckig padda, flodpärlmussla, rödlistade stormusslor, träd med särskilda natur- och kulturvärden, insekter på stäppartad torräng, svartpältsbi, vildbin på ängsmark, veronikanätfjäril, mal samt vitryggig hackspett.

Inom ramen för åtgärdsprogramarbetet har även 29 olika fältinventeringar genomförts bl.a. för bladfotingar i efemära vatten, hotade larvmördare, insekter på stäppartad torräng, sandmarkskopprofager, storviol, slöjroksvamp, svartpältsbi, trumgräshoppa, veronikanätfjäril och ängshök.

Bland de mer sensationella fynden kan nämnas nya lokaler för veronikanätfjäril, nya lokaler för en av landets mest hotade fjärilar, hedlarvmördare, tidigare bara känd från en lokal i landet samt flera nya lokaler av den extremt sällsynta hästskoräkan som enbart är känd från Öland.

Restaureringsåtgärder i form av röjningar och i vissa fall även uppsättande av hägn för att återinföra bete görs bl.a. på Öland för att gynna några arter som omfattas av åtgärdsprogrammen för bl.a. ängshök, storviol, väddnätfjäril, korthalsad majbagge, spansk fluga, stortapetserarbi, svartpältsbi, insekter på stäppartad torräng och vildbin på ängsmark. På fastlandet har omfattande restaureringar gjorts för kronärtsblåvinge och veronikanätfjäril.

Naturvårdsinventeringar

Basinventeringen

Inventeringen som pågår under åren 2004 – 2008 utförs av Länsstyrelsen på uppdrag av Naturvårdsverket. Syftet är att kartlägga naturtyper, deras struktur och funktion i Natura 2000-områden. Det gör det lättare att t.ex. sätta uppföljningsbara mål för områdenas naturvärden när de formuleras i bevarandeplaner och skötselplaner för områdena. Information behövs också till den uppföljning av naturvärden i Natura 2000-områden som Sverige och övriga medlemsländer i EU ska rapportera in. Under 2007 har främst marina och skogliga naturtyper inventerats.

Häckfågeltaxeringen

Häckfågeltaxeringen är en häckfågelinventering som ingår i den nationella miljöövervakningen och som till största delen bedrivs ideellt. I länet finns 20 områden som ska inventeras årligen. Från och med 2004 användes även dessa rutter i Länsstyrelsens regionala miljöövervakning. Syftet är att på sikt se trenderna med länets vanliga fåglar.

Häckfåglar i ytterskärgården

Ytterskärgården har stor betydelse för rastande och häckande fåglar. Häckfågelfaunan längs en sträcka på ca 90 km. från Svartingsskär i Mönsterås kommun i söder till Långskär utanför Sladö i Västerviks kommun i norr har följts årligen sedan 1990. Flera arter visar negativa trender t.ex. skärpiplärka, roskaarl och silltrut. Under 2007 har hela ytterskärgården från Östergötland till Blekinge inventerats. Resultatet sammanställs i en rapport och publiceras i Länsstyrelsens meddelandeserie i början av 2008.

Häckfåglar på Ölands sjömarker

Ölands sjömarker är mycket betydelsefulla för rastande och häckande fåglar. Häckfågelfaunan följs i drygt 20 % av området årligen sedan 2003. Syftet med inventer-

ingen är att bygga upp en längre tidsserie för att lättare kunna se mellanårsfluktuationer. De senaste åren har flera vadare minskat i antal. Enligt preliminära data är det framförallt brushane, rödspov, roskaarl och sydlig kärnsnäppa som minskat mest. Även strandskatan minskar. Sydlig kärnsnäppa har minskat så mycket att den numera finns med i ett särskilt åtgärdsprogram för hotade arter som Naturvårdsverket ger ut. I samband med det arbetet inventerades alla kända områden som någon gång hyst arten. I den preliminära sammanställningen beräknas minst 61 par ha häckat under 2007. Under 1988 och 1998 var motsvarande siffror 120 respektive 103 par.

Långbensgroda

Långbensgrodan på Öland är en del av miljöövervakningen. Sveriges största population i Sverige finns på Mittlandet, Öland. Arten är utrotningshotad och kommer att få ett eget åtgärdsprogram. Långbensgrodan fungerar som en indikator på våtmarkernas och skogsområdenas tillstånd. Ett 120 km² stort område med cirka 150 lekvattnen har inventerats årligen i 20 år. Detta är en unik serie i Sverige av groddjursinventering. Vid inventeringen räknas romklumparna. Varje hona lägger en romklump och populationen skattas genom att anta att det finns lika många honor som hannar. Resultatet visar stora svängningar och kan under bottenår ligga under 1 000 adulta individer. Under 2006 räknades det största antalet romklumpar hittills 18 890 stycken. 2007 sjönk det något men stannade på 16 335 stycken.

Internationellt natur- och miljövårdsarbete

Länsstyrelsen har deltagit vid flera internationella evenemang, för erfarenhetsutbyte inom natur- och miljövård. Länsstyrelsen har en mängd internationella kontakter och har under året tagit emot besökare från bl.a. Danmark, Tyskland och Estland.

Projektet Strandängar och våtmarker i det öländska odlingslandskapet har valts ut som ett lyckat våtmarksprojekt, finansierade av LIFE Nature-fonden. Det kommer att finnas med som ett gott exempel i en kommande skrift från EU-kommissionen. Behovet av engelsk information avseende resultaten av arbetet är stort. En engelsk översättning av skriften *Strandängar och våtmarker på Öland – erfarenheter från ett naturvårdsprojekt* har därför gjorts under året.

Internationella projekt och konferenser

Skogen vid Kusten

Målet för projektet var att arbeta fram modeller för en integrerad skogsförvaltning i skogsområden och genom lokal samverkan medverka till positiva lösningar i känsliga kustområden. Erfarenheterna resulterar i rekommendationer och en strategi för skogsbruk och naturvård utifrån EU: s miljöpolicy och idéer om en integrerad förvaltning av kustområden (ICZM). Detta Life-projekt avslutades i mars 2007.

Rehabilitation of the Baltic Coastal Lagoon Habitat Complex

Projektets mål är att bidra till att bevara de kustnära lagunerna samt de arter som trivs i dessa miljöer. Syftet är även att arbeta fram ”best management guidelines” för restaurering av kustnära laguner samt motverka utrotning av ett flertal hotade arter av vadarfåglar (sydlig kärrsnäppa och brus-hane m.fl.) och groddjur. Länsstyrelsen är partner i detta LIFE Nature-projekt som pågår till 2011. Länsstyrelsen deltog vid en konferens angående LIFE Baltic Coastal Lagoon i Weissenhäuser-Strand i Tyskland i september 2007

Odlingslandskap i sydöstra Europa

En slutrapport för projektets del inom Länsstyrelsen i Kalmar har skrivits. En redovisning av projektet och Länsstyrelsens internationella arbete inom odlings-

landskapet hölls för Länsstyrelsens ledning i oktober 2007.

Wik-seminariet, juni 2007

Länsstyrelsen deltog i en internationell konferens på Wiks slott i Uppsala 4-6 juni 2007 ”Can the market work for nature?” Arrangörer var EFNCP och SNF. Konferensen diskuterade frågor om hur man skulle definiera *High nature value farming*. Andra intressanta frågeställningar var om det var möjligt att genom märkning av produkter från t.ex.. Natura 2000-områden skapa ett mervärde för producenterna och ett ökat intresse hos konsumenterna.

Building Nordic-Baltic and European partnership in grassland farming for biodiversity

Detta var en workshop i Lettland i oktober 2007 som Länsstyrelsen deltog i. Målet var att bygga upp ett partnerskap där lantbrukare och naturvårdare arbetar tillsammans för att restaurera och sköta värdefulla gräsmarker. Arbetet med att bygga ett nätverk för lantbrukare i Europa som vårdar våra värdefulla odlingslandskap kommer att fortsätta.

Studieresa till Lettland

Inom åtgärdsprogrammet för vitryggig hackspett har Länsstyrelsen deltagit i en studieresa till Lettland, april 2007.

Miljöövervakning

Se under *Miljömålsarbete, Mål 2, Miljöövervakning och uppföljning av miljömålsarbete.*

Särskilda redovisningar

Vattenförvaltningen enligt ramdirektivet för vatten.

Vattenmyndighetens insatser i sydöstra vattendistriktet

Vattenmyndighetens kansli har under året utökats med en miljöekonom. Kansliet bemannas nu av sammanlagt fem personer. Årets arbete har dels bestått i att tillsammans med länsstyrelserna i distriktet hålla ett samråd i varje delområde för att diskutera underlaget. *Arbetsprogram för förvaltningsplanen 2007-2009*. Av drygt 1 000 utskickade samrådshandlingar kom 87 remissvar in till kansliet. Företrädesvis var det kommuner som besvarade remissen, men svar kom även från branschorganisationer (t.ex. LRF och Svenskt Vatten) och några centrala verk. Svaren har sammanställts och redovisats för vattendelegationen och remissadressaterna. De förslag som kommit in beaktas under vattenförvaltningens fortsatta arbete.

Kansliet har på olika sätt understött länsstyrelsernas fortsatta arbete med fördjupning av kartläggnings- och analysarbetet, som är det första momentet i vattenförvaltningscykeln. Främst har det bestått i att på central nivå delta i diskussioner om framtagning av bedömningsgrunderna och att diskutera nationella handböcker och annan vägledning. Försening av dessa underlag kommer att innebära att den första förvaltningsplanen riskerar att vara mer översiktlig än vad som är önskvärt.

Underlaget för den ekonomiska analysen har köpts in av vattenmyndigheterna gemensamt och respektive kansli kommer att bearbeta dessa data för respektive distrikt och delområde. Underlaget kommer att få mycket stor betydelse för nästa års arbete med förslag till åtgärdsprogram som under denna förvaltningscykel inte kommer att kunna genomföras på alltför detaljerad nivå.

Kansliet har, med stöd av länsstyrelserna, sammanställt ett underlag för hela distriktet för att redovisa vilken övervakning som hittills har skett för vattenmiljön, inlands-, kust – och grundvatten. Sammanställningen kommer att ge underlag dels till det pågående arbetet med *Översikt av Väsentliga frågor* men också inför den framtida nödvändiga revideringen av miljöövervakningsprogram.

Under året har de gemensamma insatserna mellan de fem distrikten utökats på, ett för Sveriges vattenförvaltning, positivt sätt.

Utöver arbetet med förvaltningsplanen har under året distriktet slutfört det spännande projektet *Den nya vattenförvaltningen – ett instrument i den kommunala planeringen* som har lyft upp problematiken kring behovet av att genomföra vattenplanering med avrinningsområden som gräns och inte med kommunala administrativa gränser. Projektet drevs tillsammans med ett starkt engagemang från planfunktionen vid Länsstyrelsen i Kalmar och i samarbete med andra länsstyrelser och kommuner.

I regeringsuppdraget *Finn de områden som göder haven mest* lämnades en lägesrapport med intressanta uppgifter om belastningssituationen för både fosfor och kväve från land till kust och hav till Naturvårdsverket i september 2007. Projektet inbegriper distriktets alla länsstyrelser med kust.

På ett likartat sätt startade regeringsuppdraget *Att utreda kostnadseffektiva åtgärder för restaurering av övergödda havsvikar* i samarbete med kustlänen och projektledning från Länsstyrelsen i Kalmar.

Vattenförvaltningens insatser har hittills mest ställt krav på naturvetenskaplig kompetens på alla nivåer. Nu närmar sig allt snabbare den fas då det tvärspektoriella arbetet blir avgörande för att lyckas med uppdraget. Den grupp av personer som har varit delaktiga på länsstyrelsernas beredningssekretariat behöver breddas över länsstyrelsernas kompetensområden t ex lantbruks-, planerings-, regionalekonomiska enheter. Ett uppdrag som länsstyrelse-

kollektivet behöver diskutera fram interna lösningar för. Att ytterligare stärka förutsättningarna för arbetena över länsgränser kommer också att vara i fokus under kommande år. På motsvarande sätt bör de centrala verkens delaktighet breddas över naturvetenskapliga gränser för att kunna erbjuda ett ändamålsenligt stöd.

Beredningssekretariat

Uppdraget att integrera vattenförvaltningsförordningen samt genomföra EG: s ramdirektiv för vatten i Länsstyrelsens organisation har påbörjats under året. Det är en omfattande process som kommer att pågå några år framöver.

Beredningssekretariatet (BS) har förutom mer traditionella länsstyrelseuppgifter kopplade till miljöövervakning och recipientkontroll, utvecklat regionala databaser och GIS-system för kartläggnings- och analysarbetet, det första momentet i vattenförvaltningscykeln. Även nationellt har metoder och verktyg för statusklassning och påverkansanalys utvecklats under året och BS har aktivt deltagit i denna process bl.a. under en rad nationella seminarier med deltagare från SGU, SMHI och Naturvårdsverket. Regionala seminarier har anordnats tillsammans med övriga beredningssekretariat inom vattendistriktet för att kunna diskutera tillämpning och konsekvenser av de nya bedömningsgrunderna för vattenkvalitet. Den senare delen av året har statusklassning och påverkansanalys tagit fart och är till vissa delar klart till årsskiftet. Tidsplaner har varit svåra att hålla för såväl statliga verk som vattenmyndigheter och länsstyrelser, eftersom arbetsformer, metoder och verktyg utvecklas parallellt med att arbetet utförs.

Samråd av arbetsprogrammet för förvaltningsplanen genomfördes under våren med bl.a. två samrådsmöten dit kommuner, branschorganisationer, markägare och ideella föreningar var kallade. Tillsammans med länsledning, miljömålssamordnare och länsarkitekt genomfördes möten med den kommunala ledningen i länets 12

kommuner. Vid dessa möten var information om den svenska implementeringen av EG: s ramdirektiv för vatten och dess tänkbara konsekvenser för den kommunala verksamheten, en stående punkt. BS har under året tagit initiativ till ett antal möten med kommunala tjänstemän för diskussioner om den nya vattenförvaltningens konsekvenser. Därutöver har BS blivit inbjudna till möten med kommunala politiker och tjänstemän, ideella organisationer samt haft föreläsning om vattendirektivet på Högskolan i Kalmar.

Restaurering av vattendrag

(Se även under rubrikerna *Biologisk återställning av kalkade vatten* och *Fiskevård*)

Restaureringar i några av länets värdefulla vattendrag pågår med riktade medel från Naturvårdsverkets anslag för *Biologisk mångfald*. De värdefulla vattenområdena finns i Emåns-, Viråns- och Ljungbyåns avrinningsområde. Åtgärderna syftar till att skapa vandringsvägar förbi definitiva hinder för havsvandrande fiskarter.

Särskilt kan nämnas restaureringen av nedre delen av Emån i anslutning till Emsfors kraftstation som påbörjades under 2006. De första åtgärderna, som utfördes under 2006, var att de vattenhållande trösklarna vid Krokökvillen, Emenäs och Killeholmarna återskapades genom att sten och block lades ut i ån för att därigenom få tillbaka de naturliga nivåer som fanns i ån innan den flottledsrensades. Under 2007 har upphandlingar av detaljprojektering för fiskvägar och utrivning av kraftverket gjorts och ett utökat samråd är har genomförts. Till våren 2008 kommer en miljökonsekvensbeskrivning att tas fram. Den kommer att överlämnas till Kammarkollegiet som i sin tur ansöker hos miljödomstolen om förändring av vattendomen samt genomförande av restaureringen. Restaureringen beräknas vara klar under 2008 om processerna kring åtgärderna går enligt tidplan.

Det fortlöpande arbetet med fastställande av länsvisa strategier med utgångspunkt i den nationella strategin för formellt skydd av skog

Den regionala strategin för formellt skydd av skog i Kalmar län fastställdes av Länsstyrelsen och Skogsstyrelsens regionkontor våren 2006. Syftet med strategin är att konkretisera genomförandet av det nationellt fastställda arealmålet för områdeskydd av skog och ange hur prioriteringar skall ske vid urval av objekt som kan bli föremål för formellt skydd.

Länsstyrelsen har under året arbetat vidare med genomförande av skogsstrategin utifrån fastställda riktlinjer för prioritering av objekt. Under 2007 har 513 ha. produktiv skogsmark säkerställts genom naturreservatsbildning (348 ha.) eller uppgörelser om köp/intrångsersättning (165 ha.). Därmed har hittills 6 203 ha. skyddats under miljömålsperioden 1999-2010 vilket innebär att ca 56 % av arealmålet är uppnått.

Väsentliga insatser inom ramen för de särskilda handlingsprogrammen för jordbrukets miljöeffekter

Inom Landsbygdprogrammet 2007-2013 är Länsstyrelsen huvudansvarig för kompetensutveckling till lantbrukare inom miljöområdet. Länsstyrelsen har upphandlat rådgivningstjänster men även i egen regi bedrivit rådgivning och utbildning med utgångspunkt från miljömålen *Ett rikt odlingslandskap*, *Gifrfri miljö*, *Grundvatten av god kvalitet*, *Ingen övergödning*, *Myllrande våtmarker* och *Hav i balans samt levande kust och skärgård* samt målet för ekologisk odling och inom området ökad djurvälstånd.

Samtliga aktiviteter i nedanstående redovisning genomförs inom landsbygdsprogrammet 2007-2013 om inte annat anges.

Miljömålen *Gifrfri miljö* och *Grundvatten av god kvalitet* – Inom målområde *Gifrfri miljö*, har Länsstyrelsen arbetat med rådgivning och den obligatoriska utbildningen

för professionella användare av växtskyddsmedel. Den särskilda satsningen Greppa näringen har fortsatt under 2007. Syftet är att förbättra och effektivisera hanteringen av växtnäring på gårdsnivå. Inom Greppa näringen ges enskild rådgivning om användning av bekämpningsmedel. Insatser har även gjorts för att öka jordbrukets omställning till ekologisk produktion, vilket leder till att användningen av växtskyddsmedel totalt sett minskar.

Miljömålet *Ingen övergödning* – Inom målområdet har Länsstyrelsen arbetat med rådgivning och utbildning inom växtnäringens område. Satsningen Greppa näringen utnyttjar flera kompetenser vid rådgivningen, som exempelvis handlar om utfodring, växtnäring, våtmarker och lantbruksbyggnader. Projektstödet används för anläggning av våtmarker och investeringsstöd utnyttjas till åtgärder som ger ökade och förbättrade miljöeffekter inom jordbruket.

Miljömålet *Myllrande våtmarker* – (beträffande projektstöd, se miljömålet *Ingen övergödning*). Länsstyrelsen har arbetat med rådgivning för att anlägga och sköta våtmarker. Syftet är att öka andelen våtmarker främst i områden där risken för övergödning är stor, men även för att öka den biologiska mångfalden.

Miljömålen *Ett rikt odlingslandskap* och *Hav i balans samt levande kust och skärgård* – Länsstyrelsen arbetar med rådgivning och utbildning för att stärka och bevara odlingslandskapets natur- och kulturvärden. Särskilda rådgivningsinsatser har riktats mot lantbrukare som sökt miljöersättning för skogsbete, mosaikbete samt restaurering av slätter- och betesmarker. Övrig verksamhet i syfte att bevara och förstärka natur- och kulturvärden i odlingslandskapet har gjorts i form av enskild rådgivning, särskilda kurser och byvandringar. Även rådgivningen för att öka den ekologiska produktionen borde leda till ökad hävd av betesmarkerna, främst beroende på att det i ekologisk

produktion ställs högre krav på betesdrift. Projektstöd används för restaurering av betesmarker och slåtterängar. Genom rådgivning och projektstöd ökar förekomsten av nämnda marker.

För Länsstyrelsen har Leaderinitiativet i Landsbygdsprogrammet inneburit en ny arbetsuppgift. Under 2007 har informationsmöten hållits för att initiera och stimulera aktörer i länet att börja arbeta med Leaderprogram. Länet kommer att ingå i 5

Finansiella insatser år 2007

Finansiella insatser år 2007 (tkr)	
Ett rikt odlingslandskap	801,5
Ingen övergödning	4 062,5
Ekologisk produktion	779,5
Begränsad klimatpåverkan	102,5
Projektstöd för anläggning av våtmarker	2 676,3
Projektstöd för restaurering av betesmarker och slåtterängar	0,0
Investeringsstöd för miljöförbättrande åtgärder	132,0

Insatser för att utveckla arbetsformerna i naturvården när det gäller att stärka dialogen med medborgarna och uppnå lokal delaktighet i bevarandearbetet

Lokala naturvårdsprojekt (LONA)

Regeringen avsatte totalt 300 mnkr för lokal naturvård under åren 2004 - 2006. Naturvårdsnytta, lokala initiativ, lokal drivkraft, ökad tillgängligheten, friluftsliv, samverkan och partnerskap var några av nyckelorden för satsningen.

Förhoppningen om en fortsättning är stor, särskilt bland lokala aktörer. En nationell LONA-dag anordnades söndagen den 23 september. Aktiviteter under LONA-dagen genomfördes i Torsås, Emmaboda, Mönsterås, Oskarshamn, Vimmerby, Västervik, Mörbylånga och Borgholm kommuner och 32 olika projekt presenterades denna dag. I Naturum på Västerviks Museum hölls en officiell invigning av LONA-dagen med föredrag och utställning.

Under 2004 - 2006 har totalt 140 projektansökningar inkommit från länets kommuner. Av dessa har 82 stycken beviljats statsbidrag. Under 2007 har 37 verksam-

olika Leaderområden och hela länet omfattas därmed av Leaderinitiativet. Inom Leaderprogrammen finns det möjlighet att genomföra aktiviteter som gynnar flera miljömål som *Ett rikt odlingslandskap* och *Myllrande våtmarker* m.fl. Det egentliga arbetet med Leader kommer inte att starta förrän 2008 men förberedelserna har krävt resurser från Länsstyrelsen redan under 2007.

hetsrapporter inkommit från pågående projekt och 18 projekt har slutrapporterats och godkänts.

Linné 2007

300-hundraårsjubileumet av Carl von Linnés födelse firades under 2007. Länsstyrelsen var representerad både vid den Nationella invigningen den 28 januari i Växjö och jubileets avslutning den 15 december i Jukkasjärvi, liksom på regionala högtidsdagar i Uppsala, på Öland och Gotland.

Länsstyrelsen i Kalmar län var regionansvarig för jubileet "Linné 2007" och har kvalitetsgodkänt 83 regionala evenemang som genomförts i länet under 2007. Av dessa omfattar flera en mängd olika evenemang, t.ex. projekt 1-21 som omfattar allt som skedde under de tre jubileumsveckorna på Öland. Hundratals aktörer har engagerat sig under jubileet som förhoppningsvis får en uppföljare i en årligt återkommande Linnévecka under maj månad.

Kalmar/Öland-regionen inom Linné2007 har haft "Miljö" som tema på firandet, vilket bl.a. resulterat i ett seminarium på Högskolan BBS *Responsible Business in Tourism and Travel*, ett Havsmiljösemi-

narium (länsstyrelsernas 60-årsgåva till HM Konungen) samt en miljösamordnare inom projektet Linné på Öland.

Media har uppmärksammat jubileet stort och länets lokaltidningar (Barometern, Östra Småland och Ölandsbladet) har legat bland de tio tidningar i landet som rapporterat mest.

Den länskommitté som tillsattes har haft regelbundna möten. I länskommittén finns representanter från mål 2 projektet "Linné på Öland", Ölands Turist AB, Högskolan i Kalmar, Regionförbundet, Ekologiska forskningsstationen samt Jenny Nyströms Gymnasieskola.

Regional landskapsstrategi

Under 2006 har Länsstyrelsen påbörjat arbetet med att ta fram en regional landskapsstrategi för odlingslandskapet i skogs- och mellanbygden i Torsås och Emmaboda kommuner. Detta är ett regeringsuppdrag som presenterades i regleringsbrevet för 2006. Arbetet har skett i nära samarbete med berörda kommuner och Skogsstyrelsen. Markägare, djurhållare och andra intressenter inbjöds tidigt att delta i arbetet. Med start under sommaren 2006 hölls flera stormöten för allmänheten i Gullabo respektive Emmaboda/Långasjö. En helhetssyn eftersträvas i uppdraget. Många stora och "svåra" frågor har uppmärksamrats under arbetets gång. Under 2007 har arbetet inneburit en fortsatt dialog med berörda kommuner och intressegrupper. Bland annat har ett möte hållits mellan jordbruksgrupperna, kommunala företrädare, Länsstyrelsens arbetsgrupp och representanter för Naturvårdsverket och Jordbruksverket. Arbetet under 2007 har fokuserat på att iordningställa en sammanfattning av processarbetet och vunna erfarenheter snarare än att lägga fokus på att producera ett heltäckande strategidokument. Material som beskriver det aktuella området och olika förutsättningar i det berörda landskapet har tagits fram. Uppdraget slutredovisas i december 2007.

Regionalt utvecklingsarbete och miljömål (inklusive arbetet med naturvård, fiskevård, kulturmiljövård, friluftsliv och natur- och kulturturism samt arbetet för energiomställning)

Höga natur- och kulturvärden är viktiga förutsättningar för utvecklingen i länet. De kultur- respektive naturvärden som karakteriserar länet är av stor betydelse såväl för besöksnäringen som för ett attraktivt permanentboende. Genom sitt ansvar bl.a. i kommunernas planprocess och för kultur- och naturmiljöfrågor verkar Länsstyrelsen aktivt för att såväl bevara som utveckla länets värden.

Länsstyrelsen satsar årligen stora resurser på skötsel av skyddade natur- och kulturmiljöer liksom att göra dem tillgängliga för friluftsliv och turism. I länet har, under de senaste 10 åren, ca 200 mnkr utbetalats till markägare för s.k. intrång och markinköp. Under 2007 har ca 19 mnkr gått till skötsel och friluftsanordningar i länets naturreservat. Genom Länsstyrelsens LIFE Nature-projekt har ytterligare 45 mnkr kommit (50 % EU-finansiering) Öland till del sedan 1996. Pengarna har framförallt gått till röjningsåtgärder, vilket gjort att ett stort antal lantbrukare har getts möjlighet att söka miljöersättningar för nyöppnade marker. Satsningen på åtgärder för hotade arter innebär en möjlighet att restaurera marker även utanför länets skyddade områden.

Under 2007 har röjningsåtgärder genomförts för 2 mnkr för hotade arter främst i Västerviks kommun och på Öland. Under 2007 har samtidigt nästan 2 mnkr satsats på vården av länets mest värdefulla och tillgängliga fornlämningar och drygt 5 mnkr på byggnadsminnen och annan kulturhistoriskt värdefull bebyggelse.

På Öland är turismen nu den största näringen och omsätter minst 1 mdkr per år. Länets Naturum besöks årligen av minst 150 000 personer. Det finns, såväl på Öland som i andra delar av länet, en stor potential för ytterligare utveckling av turismnäringen.

Länsstyrelsen har inlett en samverkan med kommuner och näringsliv i syfte att göra värdefulla natur- och kulturmiljöområden mer tillgängliga för turist- och besöksnäringarna. Bl.a. avspeglas detta i projektet Linné på Öland, som påbörjats under 2005 och som hade sin kulmen under Linnés jubileumsår 2007. Ökad tillgänglighet, förbättrad information och marknadsföring är viktiga delar i projektet.

Den lokala naturvårdssatsningen är ett annat exempel där Länsstyrelsen genom att stödja det lokala engagemanget för naturen bidrar till ökad lokal kunskap och en stärkt bas för den lokala och regionala utvecklingen. Till arbetet med att förbättra information och tillgänglighet i länets mest värdefulla kulturmiljöer har ca 2 mnkr satsats under 2007.

Länsstyrelsen menar att samarbetet mellan myndigheter på lokal, regional och nationell nivå, liksom den lokala delaktigheten inför beslut och åtgärder, är viktiga förutsättningar för att skyddade natur- och kulturmiljöer skall ses som en resurs och en möjlighet. Skyddet ska inte ses som ett hinder. Naturen och kulturmiljön ska skyddas åt människor och inte från människor.

Utbytet av kunskap, erfarenheter och goda exempel är väsentligt för att förbättra samarbete och förståelse mellan olika aktörer i landskapet: natur- och kulturmiljövårdare, turismfrämjare, regionala utvecklare, näringsliv, ideella organisationer, markägare och boende. Detta har visat sig tydligt i bl.a. i världsarvsprocessen och LIFE Naturprojektet.

Under det gångna året har Länsstyrelsen tillsammans med yrkesfiskarkåren varit involverad i många projekt inom fiskeområdet med åtgärder som genomförts av fiskeribranschen. Målsättningen har varit att genom kollektiva åtgärder främja fiskerinäringens kvalitets- och miljöanpassning, höja kompetensnivån, stimulera regional utveckling och effektivt resursutnyttjande. Fokus på kompetensutveckling har varit stort och ett flertal studieresor har genom-

förts till våra grannländer för att stimulera till nya nischer inom yrkesfisket.

Småskalig förädlingsverksamhet inom fiskesektorn är en nisch som Länsstyrelsen ser som en viktig del för det småskaliga kustfiskets överlevnad. Här finns en positiv överlappning mellan landsbygdsprogrammet och strukturstöden till fiskerinäringen. Detta är ett exempel på samordningsfördelar som i flera fall fått positiv effekt under den gångna programperioden. Utveckling av fisketurism är ett annat område där Länsstyrelsen arbetar för att uppnå synergieffekter mellan åtgärder inom landsbygdsprogrammet och de EG-finansierade programmen för fiskerinäringen.

Rådgivande verksamhet och samtal pågår även inom ramen för plansamråden. Genom kommunernas planarbete läggs en viktig grund för en hållbar och långsiktig regional utveckling. Länsstyrelsen har som uppgift att bistå med kunskapsunderlag, värna om nationella intressen såsom natur och kulturmiljö samt verka för att man i planeringen beaktar ett antal olika miljö- kvalitetsmål och hållbarhetsaspekter samt främjar energihushållning och energieffektivisering.

Det pågår också ett aktivt arbete i länet, inte minst med Länsstyrelsen som initiativtagare, för att främja vindkraftens utbyggnad. Detta är i linje med länets regionala mål i frågor om miljömålen, energiomställningen och en hållbar utveckling med närproducerad och förnyelsebar energi. Tillsynsvägledningen och rådgivningen har förstärkts och Länsstyrelsen utvecklar också, i sitt samarbete med Högskolan i Kalmar, bl.a. tekniska modeller i GIS och erfarenheter från forskningsstudier.

Länsstyrelsen samarbetar med Regionförbundet i arbetet med att nå *En fossilbränslefri region* år 2030. Insatser i form av övergripande information, råd och vägledning till kommunerna har genomförts under året. Länsstyrelsen administrerar även de statliga stöden till energikonverteringar. För ytterligare information kring länets vindkraftsarbete, se under *Verksam-*

hetsgren Utåtriktat sektorsövergripande arbete, mål 7.

Insatser för att utveckla arbetsformerna för samordning av miljömålsarbete med miljötillsynsarbete och miljöövervakning

Miljömålsarbetet har under året övergått från att vara ett eget projekt till att vara en integrerad del av Länsstyrelsens verksamhet. Detta har medfört att alla verksamhetsområden fått ett ökat ansvar för arbetet med att nå miljömålen. Inom miljötillsynen har därmed miljömålsinriktningen blivit tydligare. Särskilda resurser har avsatts för att gå igenom företagens kemikalieanvändning; ett arbete som startas med bakgrund i miljömålet *Giftfri miljö*.

Miljömålsarbetet har alltid haft en stark koppling till miljöövervakningsarbetet, men även där tydliggörs behovet av att inrikta arbetet mot miljömålen. Redovisningen av miljötillståndet i Kalmar län har under året skett i form av en regional de facto där miljösituationen inom olika områden har relaterats till respektive miljö-kvalitetsmål. Redovisningsstrukturen är därmed lik den på nationell nivå med angivelser om miljömålet kommer att nås eller inte.

Länsstyrelsens roll som Vattenmyndighet har också medfört ett tvärsektorieellt arbete där miljömålen är i fokus.

Mål 2:

Länsstyrelserna skall i bred förankring i länen utveckla regionala åtgärdsprogram för att nå miljö-kvalitetsmålen och i övrigt bedriva det regionala mål- och uppföljningsarbetet så att det ger underlag för arbetet inom denna och andra verksamhetsgrenar.

Åtterrapporering

Regionalt miljömålsarbete

Övergripande samordning

Länsstyrelsen har under 2007 börjat ta kontakt med olika länsaktörer, framförallt kommunerna, för att diskutera hur det lokala miljömålsarbetet bedrivs och hur Länsstyrelsen kan stötta detta arbete. Alla länets 12 kommuner besöktes under 2007.

Miljömålssamordnaren har under 2007 deltagit i de årligen återkommande miljö-målsdagarna där länsstyrelsernas miljö-målssamordnare diskuterar gemensamma lösningar för måluppfyllelse och samordning kring verktyg och metoder.

Miljömålssamordnaren i Kalmar län har deltagit som Länsstyrelsens representant i en referensgrupp för ett regeringsuppdrag, vilket påbörjades under 2006, som Naturvårdsverket och NUTEK har haft för att i samråd stärka och utveckla det regionala

hållbarhetsarbetet. Uppdraget har utförts i samarbete med andra berörda myndigheter och med några utvalda pilotlän och regioner. Referensgruppens två deltagande länsstyrelser, Gävleborg och Kalmar, samordnade länsstyrelsernas insatser i arbetet. Redovisningen lämnades till regeringen (Näringsdepartementet) i december 2006. Under 2007 tog Naturvårdsverket och NUTEK med stöd av referensgruppen fram *Sju råd för regional hållbarhet – erfarenheter från hållbarhetsarbetet på regional nivå* (rapport 5756 oktober 2007). I rapporten finns flera exempel på att miljömål och tillväxt kan samverka på ett naturligt sätt.

Under 2007 har Länsstyrelsen:

- aktiverat kontaktpersonerna (Länsstyrelsens sakkunniga inom olika områden, ungefär 35 personer) i Länsstyrelsens miljömålsnätverk för att uppdatera länsspecifika kommentarer i indikatorpresentationerna i RUS samt göra

- en samlad regional miljömålsbedömning av länets 117 regionala miljömål på miljömålportalen.
- börjat ta fram underlag baserat på Länsstyrelsens åtgärder i miljömålsdatabasen och kommunicerat det med andra länsaktörer i syfte att få fram väl förankrade åtgärdsprogram med fokus på klimatfrågor, Östersjön och odlingslandskapet.
  - skrivit yttranden till alla fördjupade utvärderingsrapporter från de nationella ansvarsmyndigheterna i miljömålsarbetet.
  - påbörjat arbetet att få fram nya regionala miljömål utifrån den senast av riksdagen antagna miljömålspropositionen bl.a. genom att genomföra två miljömålsseminarier för allmänheten under hösten 2007.
  - omorganiserat miljömålsarbetet från projektform till en etablerad integrering i verksamheten
  - presenterat miljömålsarbetet vid Länsstyrelsens 12 kommunbesök tillsammans med länsledningen, vattenförvaltningsarbetet och fysiska planeringsfrågor.
  - publicerat rapporten *Miljötilståndet i Kalmar län 2007* (Länsstyrelsens meddelandeserie 2007:18). Syftet med rapporten är att ge en bild av miljötilståndet utifrån bedömningar av möjligheterna att nå de 117 regionala miljömålen, och att presentera det arbete som pågår i länet för att nå målen. Rapporten riktar sig till både allmänhet, näringsliv och kommuner.

Under 2008 kommer Länsstyrelsen att:

- besluta om nya regionala miljömål
- söka projektmedel via RUS
- ta fram åtgärdsförslag inför verksamhetsplaneringen 2009 och diskutera dessa i respektive verksamhet

- ha regelbundna träffar med miljömålsnätverket inom Länsstyrelsen
- ha återkommande miljömålsseminarier för länsaktörerna

Regionala åtgärdsprogram

Övergripande åtgärdsarbete

Till stöd för Länsstyrelsens interna miljömålsarbete finns en databas med olika åtgärdsförslag (i dagsläget ca 300) vilka används som arbetsmaterial och underlag vid skrivande av tematiska åtgärdsprogram för verksamheterna på Länsstyrelsen. Databasen används även som ett tittskåp så att databasen blir ett planeringsinstrument i verksamhetsplaneringen. För att förstärka och förtydliga genomförandet av miljömålen prioriterades ett 50-tal åtgärder som lades fram i samband med verksamhetsplaneringen inför 2008.

Länsstyrelsens miljömålsarbete har under 2007 fokuserat alltmer mot klimatfrågor, Östersjön och odlingslandskapet. Detta innebär i praktiken att Länsstyrelsen visserligen fortsätter att arbeta på bredden i miljömålsarbetet men prioriterar frågor kring vatten, klimat/energi och odlingslandskapsinsatser.

Kustmiljöprogram

Länsstyrelsen har under 2007 tagit fram ett åtgärdsprogram för Kalmar läns kustvatten (meddelande 2007:15) i arbetet för att nå miljökvalitetsmålet *Hav i balans samt levande kust och skärgård* som presenterades på Havsmiljöseminariet i Kalmar under hösten 2007 (en 60-årspresent till HM Konungen från länsstyrelserna).

Åtgärdsprogrammet för Kalmar läns kustvatten är en idékatalog med åtgärdsförslag kopplade till övergödning, utsläpp av farliga ämnen, skydd av arter och miljöer och ett uthålligt fiske. De 76 åtgärdsförslagen är uppdelade på aktör och problemområde. Kopplat till varje förslag finns även en beskrivning av nytta, kostnad, eventuella finansieringsmöjligheter samt en tids-

aspekt. En utgångspunkt är att det inte nödvändigtvis krävs nya revolutionerande åtgärder utan en ökad fokusering på, och samordning av, redan pågående initiativ. Baserat på detta innehåller åtgärdsprogrammet såväl småskaliga förslag riktade till enskilda individer som lite mer storskaliga åtgärder för kommuner och Länsstyrelsen.

Leaderprojektet Levande kustvatten

Leaderprojektet, som finansieras av Länsstyrelsen och Kustlandet Leader+, är ett samarbetsprojekt mellan Länsstyrelsen i Kalmar län och Länsstyrelsen i Östergötlands län. Projektiden är att med utgångspunkt från *Hållbar skärgård* (miljö- och hushållningsprogram för Östergötlands och Kalmar skärgård) genomföra ett antal åtgärdsinsatser som bidrar till att förbättra vattenmiljön i skärgården. Vattenmiljöerna i Östergötlands och Kalmars skärgård, speciellt de grunda havsvikarna, är biologiskt mycket produktiva och utgör livsmiljö för många växt- och djurarter, varav ett flertal är hotade. Projektets strategi är att genom dialog och samverkan mellan lokala aktörer och myndigheter, starta en kreativ process för att gemensamt utveckla och genomföra kraftfulla åtgärdsinsatser för att motverka övergödningen. Detta då övergödning utgör det största hotet mot skärgårdens vattenmiljö. I Kalmar län har arbete inom projektet *Levande kustvatten* bedrivits i Loftaåns avrinningsområde (Västerviks kommun) och Grankullavikens avrinningsområde (Borgholms kommun).

Åtgärdsprogram för limniska miljöer

De nationella strategierna för skydd och restaurering enligt miljö kvalitetsmålet *Levande sjöar och vattendrag* är klara och arbetet med att regionalisera dem har påbörjats med utgångspunkt för identifierade och utpekade nationellt värdefulla vatten.

Åtgärdsprogram för klimat/energi

Kalmar län har utifrån regleringsbrevsunderdrag genomfört ett regionalt energistrategi-

arbete som resulterat i en promemoria 2007-10-29, dnr 420-12166-07, *Regional strategi för omställning till förnybar energi i Kalmar län*.

Åtgärder för odlingslandskapet

Den regionala strategin för genomförandet av landsbygdsprogrammet är skrivet utifrån att ett målfokuserat åtgärdsarbete ska genomföras för att nå de regionala miljömålen i odlingslandskapet.

Miljöövervakning och uppföljning av miljömålen

Miljöövervakningens uppgift är att följa och beskriva miljö tillstånd och miljöhot samt förse avnämarna med miljöövervakningsdata. Den är också en viktig del av miljömålsuppföljningen. Huvuddelen av den regionala miljöövervakningen sker genom kontrollprogram kopplade till de miljöfarliga verksamheter som bedrivs i länet (recipientkontroll), samt genom övervakning av utomhusluft enligt miljö kvalitetsnormerna. Särskilda organisationer har bildats för detta och Länsstyrelsen deltar aktivt i deras arbete: Emåns vattenförbund, Alsteråns vattenvårdsförbund, Ljungbyåns recipientkontrollkommitté, Lyckebyåns vattenförbund, Kalmar läns kustvattenkommitté och Kalmar läns luftvårdsförbund.

Kemi och biologi i vatten övervakas även inom uppföljningen av kalkningsverksamheten.

Den regionala miljöövervakningen samordnas med nationell och kommunal miljöövervakning för att utnyttja resurserna så effektivt som möjligt. Under 2007 har en revidering av programmet i samarbete med Naturvårdsverket påbörjats. Revideringen fokuserar på kopplingen till de nationella miljö kvalitetsmålen med respektive delmål.

För att göra uppgifter om miljöförhållandena lätt tillgängliga bygger Länsstyrelsen en regional databas. Databasen utformas i nära anslutning till den länsstyrelsegemen-

samma databasen för miljöövervakning och naturvård (DMN).

Länsstyrelsen deltar i arbetet med det regionala uppföljningssystemet (RUS), ett länsstyrelsegemensamt system för uppföljning av miljömålen. Under 2007 har en del av miljömålsindikatorerna med regional upplösning uppdaterats.

En av miljömålssamordnarna deltog också vid den årliga RUS-träffen, vars syfte är att diskutera utvecklingen av miljömålsuppföljningen.

På uppdrag av Miljömålsrådet gjorde Länsstyrelsen under hösten en samlad bedömning av möjligheten att på regional nivå nå de 15 miljö kvalitetsmål som är tillämpliga på länet, samt av möjligheten att nå Kalmar läns 117 regionala miljömål. Arbetet rapporterades in direkt i miljömålsportalen, www.miljomal.nu, där allmänheten kan följa utveckling i länet.

Utifrån miljömålsbedömningarna har en regional de facto skrivits; *Miljö tillståndet i Kalmar län 2007* (Länsstyrelsens meddelandeserie 2007:18).

Verksamhetsområde Tillsyn och vägledning

Mål 1

Ett ökat skydd för enskilda och värnande om samhället i övrigt genom såväl tillsyn som vägledande arbete.

Återrapporering

Allmänt om tillsyn

Inom samtliga verksamhetsområden finns tillsynsplaner. Tillsynsplanerna är i huvudsak av två olika typer;

- dels sådana som är löpande, dvs. inte uppdateras varje år utan endast då det finns skäl att ändra i dem,

- dels tillsynsplaner som upprättas för varje år, där i allmänhet tillsynens inriktning och omfattning ändras från år till år. Med hänsyn till verksamhetens art och omfattning varierar tillsynsplanernas omfång och innehåll.

Generellt sett prioriterar Länsstyrelsen tillståndsärenden framför tillsyn inom de områden där båda ärendetyperna förekommer.

Verksamhetsgren Social tillsyn

Tabell 2.1 - Verksamhetskostnader och årsarbetskrafter 2007 för verksamhetsgren social tillsyn

Tabellen skall innehålla verksamhetskostnader enligt resultaträkningen. Fakta i tabellen skall endast redovisas för senaste räkenskapsår (dvs. 2007).

Kostnader och årsarbetskrafter för VG Social tillsyn	Kostnader (tkr)	Årsarbetskrafter
Totala kostnader VG Social tillsyn (exkl. OH)	4 125	6,6
<i>varav</i> Tillsyn och rådgivning m.m. (701, 709)	2 503	4,5
<i>varav</i> Enskild vårdverksamhet (702)	249	0,5
<i>varav</i> Individärenden (703)	103	0,2
<i>varav</i> Fördelning av statsbidrag (704)	643	0,2
<i>varav</i> Alkoholärenden (705)	627	1,2
Verksamhetsgrenens andel av myndighetsövergripande kostnader (10 + 11)	1 293	1,1
Totala kostnader VG Social tillsyn (inkl. OH)	5 418	7,7

Tabell 2.1.1 - Social tillsyn – fördelning av tillsynsinsatser

Tillsynsinsats	Äldre- omsorg	Stöd och service till funktionshindrade	Individ- och familje-omsorg
Granskning ¹	43%	48%	70%
Rådgivning, information ²	43%	48%	25%
Kartläggningar m.m. ³	14%	4%	5%
Summa	100%	100%	100%

Definition till tab. 2.1.1

¹ Med granskning avses inspektioner, kontroller och liknande som genomförs i syfte att se till att verksamheter bedrivs målinriktat, lagenligt, med god kvalitet och framförhållning i planeringen där granskningen resulterar i ett beslut eller en rapport där verksamheten bedöms. Återföringen av resultatet är en del av denna tillsyn liksom uppföljningar av brister.

² Med rådgivning och information avses insatser som genomförs i syfte att främja socialtjänstens arbete och som inte är en del av någon granskning, t.ex. nätverksarbete, informationsinsatser, seminarier, konferenser där inte granskningsresultat redovisas etc.

³ Kartläggningar och liknande som inte är en del av en granskning samt annan tillsynsverksamhet som inte är granskning eller rådgivning och information.

De viktigaste rådgivande tillsynsinsatserna under året

Rådgivning och information via telefon och hemsida:

Länsstyrelsen har en omfattande telefonrådgivning till allmänhet, brukare, organisationer, socialtjänsten i länets kommuner samt till personal och ansvariga för enskild verksamhet. Socialkonsulenterna besvarar ca 2 000 samtal per år och är i stort tillgängliga varje arbetsdag. Vidare besvaras ett stort antal frågor via e-post. På Länsstyrelsens hemsida finns omfattande information om Länsstyrelsens verksamhet.

Möten med brukare:

Länsstyrelsen har regelbundna träffar med företrädare för pensionärsorganisationer, anhörigföreningar och handikapporganisationer. Länsstyrelsen medverkar bl.a. i Länshandikapprådet för utbyte av information mellan olika huvudmän och organisationer. Länsstyrelsen medverkar i utbildningar för förtroendevalda inom pensionärsorganisationerna.

Informationsblad:

Länsstyrelsen ger ut information via *Sociala Bladet* till socialtjänsten i länet, enskilda verksamheter och andra intressenter via e-post tre gånger per år. Bladet innehåller information om lagstiftning, rättsfall, statsbidrag, allmänna råd och föreskrifter, konferenser, seminarier m.m.

Möten med politiker och förvaltningsledningar: Möten har skett med politiker och förvaltningsledningar i samband med tillsynsärenden. Länsstyrelsen genomför årligen s.k. samlad tillsyn av hela socialtjänsten i någon eller några kommuner. Vid dessa tillfällen är dialog och informationsutbyte med politiker i facknämnder, kommunstyrelser och förvaltningsledningar en del av metoden. Under året har uppföljning av samlad tillsyn genomförts i en kommun (Torsås) samt ny tillsyn i en kommun

(Västervik). Förvaltningschefer har varit inbjudna för informationsutbyte. Samtliga kommuner har besökts i samband med verksamhetstillsyn och tillsyn i individärenden.

Konferenser, seminarier och utbildningsdagar:

Länsstyrelsen har själv och i samverkan med andra ordnat ett flertal konferenser, seminarier och utbildningsdagar. Dessa har bl.a. handlat om ledningssystem för kvalitet i socialtjänsten, hedersrelaterat hot och våld, medlingsverksamhet, kvinnofrid, sexuell exploatering av barn, barns hälsa under temat Barnhälsoåret, barn som växer upp i vålds- och missbruksmiljöer, alkohol- och drogfrågor. Varje år genomförs en ungdomsarbetarkonferens under två dagar med ca 150 deltagare i samarbete med länsamrådsgruppen för alkohol- och drogfrågor. Utbildning i handläggning och dokumentation och om lagstiftning och praxis har genomförts vid flera tillfällen. Utgångspunkten har i flera fall varit brister som Länsstyrelsen funnit i tillsyn.

Projektmedel: Länsstyrelsens uppdrag att förmedla statsbidrag för att på olika sätt utveckla socialtjänsten i länets kommuner är en viktig del av det förebyggande arbetet. Detta gäller inom alkohol- och drogförebyggande området, vård av personer med tungt missbruk, hedersrelaterat hot och våld, våldsutsatta kvinnor i övrigt och deras barn samt inom ungdoms- och missbrukarvården. Länsstyrelsen förmedlar också medel till att förebygga s.k. hedersrelaterat våld och för att stödja kommunerna i deras insatser för psykiskt funktionshindrade genom personliga ombud. Länsstyrelsen förmedlar medel till kommunernas arbete med att stödja anhörigas insatser för äldre och funktionshindrade.

Folkhälsofrågor: Länsstyrelsen deltar i samverkan med bl.a. Landstinget och Regionförbundet i kompetensnätverk för att utveckla hälsofrågorna för barn och unga liksom befolkningen i övrigt. Under 2007 har fokus legat på barns hälsa.

Genom särskilt uppdrag har kompetens utvecklats för hälsokonsekvens- beskrivningar (HKB).

Tabell 2.1.2 - Social tillsyn – antal tillsynsobjekt

Sakområde och del av sakområde	Antal tillsyns- objekt i länet ¹⁾	Antal tillsyns- objekt av dessa som varit före- mål för någon form av verksamhets tillsyn	Antal tillsynsobjekt där Ist lämnat kritik i verksamhets- tillsynen	Antal ggr när Ist beslutat om en tidsplan för när påtalade brister ska vara åtgärdade
Äldreomsorg	193	29	14	7
Handikappomsorg	353	15	17	3
Individ och familjeomsorg	89	17	8	0
<i>varav – barn och familj</i>	35	13	7	0
– missbruk	27	3	1	0
– ekonomiskt bistånd	14	0	0	0
– familjerätt	13	1	0	0
Summa:	635	61	39	10

Def. till tab. 2.1.2

¹ Med tillsynsobjekt avses t.ex. en institution (HVB), en särskild boendeform, en daglig verksamhet eller en öppenvårdsverksamhet i offentlig eller privat regi som länsstyrelsen har tillsyn över, oavsett om verksamheten står under löpande tillsyn av socialnämnden i den kommun där verksamheten bedrivs. Med tillsynsobjekt avses även myndighetsutövningen inom ekonomiskt bistånd, missbruk, familjer och barn samt familjerätt inom området individ- och familjeomsorg inom en kommun, en kommundel eller en stadsdel. Dessutom avses myndighetsutövningen inom handikappomsorg eller äldreomsorg i en kommun, en kommundel eller en stadsdel som ett objekt. Men inom de olika omsorgsgrenarna räknas verksamheter som egna objekt. Varje äldreboende är ett objekt, varje gruppboende ett objekt, hemtjänsten i en kommun eller en kommundel ett objekt, ekonomiskt bistånd i en kommun ett objekt o.s.v. Med tillsynsobjekt avses däremot inte ett individärende.

Kommentar: Antalet tillsynsobjekt är i stort oförändrat mellan åren 2006 till 2007

Tabell 2.1.3 - Social tillsyn – antal inspektioner/kontroller Genomförd tillsyn

Nedanstående tabell svarar mot de krav på återrapportering avseende verksamhetsgren Social tillsyn. Observera att det är antal inspektioner som skall anges - inte antalet tillsynsobjekt. Kommuner avser kommuner där länsstyrelsen mer ingående granskat ett eller flera områden.

Genomförd tillsyn		Med inriktning på barn och unga	Med inriktning på missbruk	Med inriktning på psykosociala problem
Antal hem för vård eller boende (HVB)	Privata	7	3	4
	Offentliga	1	0	0
	Oanmälda besök	1	0	0
Antal särskilda boendeformer	Äldre		Funktions-hindrade	<i>varav</i> psykiskt funktions-hindrade
	Privat	0	4	3
	Offentliga	15	7	2
Antal granskningar av hemtjänstenheter	Oanmälda besök	4	2	2
	Privat	0	0	0
	Offentliga	23	1	1
Antal granskade kommuner/kommundelar	Oanmälda besök	0	0	0
	Missbruk	Barn och unga	Äldreomsorg	Handikapp-omsorg
	1	5	6	9

Tabell 2.1.4 - Social tillsyn – ej verkställda beslut och domar m.m.

Datum	Antal ej verkställda beslut enligt SoL		Antal ej verkställda domar enligt SoL		Avslags- beslut trots bedömt behov enligt SoL
	Särskilda boenden	Andra insatser	Särskilda boenden	Andra insatser	
31 december 2003	7	8	0	0	26
31 december 2004	16	5	3	0	26
31 december 2005	15	0	0	0	25
31 december 2006	53	10	2	0	0
Datum	Antal ej verkställda beslut enligt LSS		Antal ej verkställda domar enligt LSS		Avslags- beslut trots bedömt behov enligt LSS
	Särskilda boenden	Andra insatser	Särskilda boenden	Andra insatser	
31 december 2003	9	11	3	3	4
31 december 2004	2	30	2	2	0
31 december 2005	3	8	0	0	10
31 december 2006	4	31	0	0	0

Tabell 2.1.5 - Social tillsyn – Ärenden enligt 16 kapitlet 1 § SoL

Antal ärenden 2007	varav barn 18 år eller yngre	Antal ansökningar som beviljas	Antal ansökningar som avslås
4	2	2	0

Tabell 2.1.6 - Social tillsyn – Antal rapporterade beslut till länsstyrelserna enligt 16 kap. 6 f § SoL

Rapportering	Kvartal 1		Kvartal 2		Kvartal 3		Kvartal 4	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Antal rapporterade beslut 2007	23	16	6	5	24	20	23	12
- varav antal som återkom från kvartalet innan	12	10	0	0	10	5	6	8
- varav antal som är 1 år eller äldre	2	1	0	0	0	0	0	0

Tabell 2.1.7 - Social tillsyn – Särskild avgift, s.k. sanktionsavgift

Totalt under hela året	Sanktionsavgifter enligt SoL, domar		Sanktionsavgift enligt SoL, beslut		Sanktionsavgift enligt LSS, domar		Utdömt belopp	Inbetalt belopp
	Antal ansökningar	Antal domar med	Antal ansökningar	Antal domar med	Antal ansökningar	Antal domar med		
	2005	0	0			0		
2006	0	0	0	0	0	0	0	0
2007	0	0	5	2	2	2	236 000	0
varav kvinnor	0	0	3	2	2	1	100 000	0
varav män	0	0	2	0	1	1	136 000	0

Kommentar: Som framgår av tabellen har Länsstyrelsen i Kalmar län under 2007 ansökt om sanktionsavgift i 5 fall efter gynnade SoL-beslut. Av dessa har ärenden har länsrätten bifallit 2, avlagt 1 och i 2 fall är målen ännu inte avgjorda av länsrätten.

Mål 1:

Länsstyrelserna skall tillse att socialtjänstens arbete bedrivs målinriktat, lagenligt samt med god kvalitet och framförhållning i planeringen. Påtalade brister och missförhållanden i huvudmännens verksamhet skall åtgärdas enligt en av länsstyrelsen beslutad tidsplan som följs upp.

Återrapportering***Brister och missförhållanden***

De brister och missförhållanden som uppmärksammas i tillsynen åtgärdas inom fastställda tidsramar. Länsstyrelsen har som rutin att alltid följa upp ärenden där Länsstyrelsen riktar allvarlig kritik mot kommunens socialtjänst eller enskild verksamhet. Återrapporteringskrav på åtgärder som vidtagits kan även gälla då Länsstyrelsen uttalat kritik.

Kravet på återrapportering har visat sig vara en effektiv metod för att få till stånd en förändring eller utveckling av den verksamhet som Länsstyrelsen riktat kritik mot. För att säkerställa att förändringen verkligen genomförts förutsätter metoden en uppföljning av ärendet genom oanmälda tillsynsbesök eller genom rapport om förändringar. Tidsplanen för uppföljningen kan variera beroende på omfattningen av de åtgärder som kommunen skall vidta för att rätta till bristerna i verksamheten. Länsstyrelsens uppfattning är att arbets sättet med uppföljning ger god effekt.

Då Länsstyrelsen genomför s.k. samlad tillsyn med granskning av samtliga verksamheter inom socialtjänsten i en kommun, ska socialnämnden inom tre månader återrapportera vilka åtgärder som vidtagits som följd av tillsynsbeslutet. Då åsyftas alla åtgärder som skett efter uttalad kritik, allvarlig kritik, påpekanden eller lämnade synpunkter från Länsstyrelsens sida. I samband med genomförandet av det s.k. barnuppdraget har efter avslutad tillsyn av hem för vård och boende (HVB) krävts

återrapportering, inom viss tid, över de åtgärder som vidtagits som följd av Länsstyrelsens tillsynsbeslut. Länsstyrelsens erfarenheter är att tillsynsobjekten är lyhörda för Länsstyrelsens åsikter och åtgärdar regelmässigt påtalade brister.

Ett exempel på effekter är att Länsstyrelsen i ett beslut riktade allvarlig kritik mot en kommun för missförhållanden på ett särskilt boende. Missförhållandena gällde bl.a. bemötandet mot pensionärerna, brister i tillsynen, avsaknad av utevistelse och fördröjning av hjälp när en person larmat.

Som följd av beslutet påbörjade kommunen ett utvecklingsarbete i syfte att höja kvalitet och säkerheten i verksamheten. Utvecklingsarbetet har fått effekter även på andra boenden inom kommunen.

Sammanfattning av de tre tillsynsinsatser inom sociala tillsynen som bedöms givit bäst effekt.***Samlad tillsyn i två kommuner.***

Länsstyrelsen har under 2007 följt upp den samlad tillsyn som genomfördes under 2006 av hela socialtjänsten i en kommun. En ny samlad tillsyn har genomförts under 2007 i en annan kommun.

Vid Länsstyrelsens uppföljning av tillsynen framkom att den första kommunen efter allvarlig kritik vidtagit åtgärder för att ge gruppen psykiskt funktionshindrade sysselsättning, vilket tidigare helt saknades. Arbete med att kartlägga behoven för gruppen psykiskt funktionshindrade hade påbörjats. Vidare hade kommunen förbättrat sina rutiner för bedömning och beslut om

socialtjänsten skall inleda eller inte inleda utredning efter inkommen anmälan om barn som far illa. Inom äldreomsorgen har kommunen förbättrat rutinerna för genomförandeplaner och dokumentation i övrigt. Inom omsorgen om personer med funktionsnedsättningar har tillsynen utmynnat i en intern utredning, som bekräftat Länsstyrelsens bedömning om en alltför hög arbetsbelastning på arbetsledare. Habiliteringsersättning för deltagande i daglig verksamhet enligt LSS har återinförts för samtliga arbetstagare.

Metoden att vid återredovisningen av genomförd samlad tillsyn bjuda in förtroendevalda från både socialnämnd och kommunstyrelse har medfört ett större genomslag för nödvändiga åtgärder.

Barnuppdraget

Inom barn- och familjeområdet har uppdraget att genomföra operativ tillsyn av enskild verksamhet riktad till barn, unga och familjer gett flera goda resultat. Som exempel kan nämnas att Länsstyrelsens kritik i ett fall, har påverkat utformningen av lokaler och verksamhet i samband med flyttning till nya lokaler. Det gällde här separering av barn/ungdomar som var mer varaktigt placerade, i relation till akut-placerade sådana. Vidare har denna tillsyn bidragit till att fokusera på kvalitetsfrågor och att vidta nödvändiga förbättringar. Metoden förutsätter samtal med placerade barn/ungdomar, föräldrar, ansvarig socialsekreterare, ledning och personal samt besök med observationer.

Som en del av barnuppdraget har tre kommuners handläggning av anmälningar, som medfört att socialtjänsten inte inlett utredning, granskats. Tillsynen visade på flera brister, bl.a. att kommunerna inte i tillräcklig omfattning pratar med barnen. Resultatet av tillsynen är att granskade kommuner ändrat rutiner och förbättrat beslutsunderlag inför beslut om att inleda utredning eller ej efter anmälan. Granskningen kommer att fortsätta under 2008.

Inom ramen för barnuppdraget har samtliga kommuner tillfrågats om erfarenheter och förväntningar på samverkan mellan individ- och familjeomsorgen och omsorgen om personer med funktionsnedsättningar. Samtliga tolv kommuner har gett uttryck för positiva erfarenheter/förväntningar på utökade möjligheter till helhetssyn på barnet och familjens behov, bättre samordning av mål och åtgärder och generering av ny funktionsövergripande kunskap. Som hinder för samverkan påtalas av majoriteten att rutiner för samverkan saknas, att kunskapen brister om varandras kompetens samt organisatoriska hinder. Erfarenheter och förväntningar är identiska inom individ- och familjeomsorgen och omsorgen om personer med funktionsnedsättningar. Initiativ för att underlätta samverkan, såsom organisatoriska förändringar och möjlighet till auskultation har tagits i vissa kommuner.

Tillsyn inom äldreomsorgen med rätts-säkerhet i fokus

Ett flertal tillsynsärenden inom äldreomsorgen har gällt rätts säkerhetsfrågor, vilket fått till följd att Länsstyrelsen i sin verksamhetstillsyn under 2007 har fokuserat på dessa frågor.

I fyra av länets kommuner har hemtjänst till äldre invandrare granskats där bl.a. frågor kring rätts säkerheten har uppmärksamats. Resultatet har visat på en rad brister, inte minst när det gäller planering för att möta framtida behov för denna målgrupp.

Länsstyrelsen i Kalmar län har tillsammans med andra Länsstyrelser i södra Sverige genomfört en verksamhetstillsyn gällande rätts säkerhet vid biståndsbedömning. Tillsynen har visat att några kommuner arbetar ambitiöst med dessa frågor, medan andra kommuner har stora brister.

Tillsynen av frågor kring rätts säkerheten för äldre har lett till att flera kommuner efterfrågat Länsstyrelsens stöd i att utveckla kvaliteten i verksamheten i detta avseende.

Uppföljningen visar att det skett betydande förbättringar av rättssäkerheten för äldre personer.

Insatser som påverkar kommunerna att planera för behovstäckning

Möten med förtroendevalda och chefer inom socialtjänsten

Vid Länsstyrelsens möten med ledande politiker och tjänstemän har planer för att tillgodose behov inom socialtjänstens alla delar varit föremål för diskussion. Exempel på områden som lyfts fram som angelägna är särskilda boenden för äldre, insatser bl.a. daglig verksamhet för funktionshindrade, socialtjänstens stöd till våldutsatta kvinnor och deras barn, missbrukarvården med fungerande vårdkedjor, ansvarsfull alkoholserving. Resultatet är bl.a. beslut om att inrätta nya verksamheter för våldutsatta kvinnor i Kalmar för de södra kommunerna i länet och i Västervik för de norra kommunerna. Vidare finns långt framskridna planer på att i samverkan mellan sex kommuner i södra länet och landstinget inrätta en beroendeenhet för missbrukare.

Skyldigheten att redovisa icke verkställda beslut

Ett viktigt instrument för att påverka kommunerna att planera för behovstäckning är kommunernas skyldighet enligt 16 kap 6 f SoL att inrapportera icke verkställda beslut.

Möjligheten att ansöka om utdömmande av särskild avgift är ett verktyg, som har ökat kommunernas medvetenhet om vikten av framförhållning i planeringen.

Antalet icke verkställda domar och beslut har minskat markant sedan år 2000 respektive 2006.

Enligt regeringens budgetpropositionen för år 2007 skulle frågan om möjlighet att ansöka om utdömmande av särskild avgift för icke verkställda beslut enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshind-

rade (LSS) beredas. Regeringen har i december månad 2007 lämnat en proposition till riksdagen med förslag om att de bestämmelser som sedan den 1 juli 2006 gäller för ej verkställda beslut enligt socialtjänstlagen (SoL) också skall gälla för ej verkställda beslut enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS, från och med den 1 juli 2008. Länsstyrelsens erfarenhet är att förekomsten av detta verktyg är oundgängligt för att öka kommunernas framförhållning i planeringen. Denna bedömning görs trots att insatserna för personer med funktionsnedsättningar över tid i regel avser kända personer med kända behov.

Uppföljning av gynnande domar enligt SoL och LSS.

Länsstyrelsen öppnar tillsynsärende i samtliga fall som ger den enskilde rätt till insatser enligt SoL eller LSS. Länsstyrelsen följer upp verkställigheten av dessa domar.

Nätverk för insatser till barn i missbruksmiljöer

Länsstyrelsen i Kalmar har startat ett nätverk för länets kommuner i syfte att uppmärksamma och erbjuda insatser till barn som lever eller har levt i en familj med missbruks- och våldsmiljöer. Målsättningen är att alla länets kommuner skall kunna erbjuda dessa barn/ungdomar relevant hjälp. Nätverksträffarna skall bidra med kunskap, aktuell forskning stöd och erfarenhetsutbyte. I åtta av länets kommuner finns pågående gruppverksamhet. Samtliga kommuner deltar i nätverket.

Nätverk för uppföljning av riktlinjer inom missbrukarvården

Länsstyrelsen deltar tillsammans med Regionförbundets FoU-enhet FOKUS och några kommuner i arbete med att studera och analysera de nyligen publicerade riktlinjerna för missbrukarvården. Här uppmärksammas behov av utbildning och fungerade vårdkedjor. Initiativ har tagits till ett länsövergripande utbildningsprojekt

för personal som arbetar med stöd till missbrukare.

Nätverk för länets medlingsverksamheter

Tillsammans med länets kommuner och polisen drivs ett nätverk för stöd, erfarenhetsutbyte och utveckling av kommunernas medlingsverksamhet. Behov finns att utveckla verksamheten regionalt då Brottsförebyggande rådet vid årsskiftet överlämnar samordningsrollen till Socialstyrelsen. Kommunerna har skyldighet att från och med 2008 erbjuda medling vid brott.

Policy och handlingsplan för barn som far illa.

Länsstyrelsen deltar i en arbetsgrupp tillsammans med representanter från primärvården i syfte att få en gemensam länspolicy tillika handlingsplan för barn som far illa. Policyn och handlingsplanen skall tydliggöra hur olika verksamheter inom landstinget skall gå vidare med sin oro till socialtjänsten, när misstanke finns om att barn far illa. Arbetet är inriktat på de familjecentraler som är under uppbyggnad i samtliga kommuner. Handlingspolicyn beräknas bli klart under våren 2008.

Samlad tillsyn

Vid uppföljning och återredovisning av s.k. samlad tillsyn av hela socialtjänsten har kommunernas planering för behovstäckning varit en viktig frågeställning. Vid dessa tillsynsbesök deltar alla socialkon-sulenter med tillsyn över kommunen. Socialchef respektive omsorgschef redogör vid dessa besök för organisation och resurser. Länsstyrelsens beslut efter den samlade tillsynen pekar på brister också vad gäller resurser.

Statsbidrag

Handläggning av Länsstyrelsens statsbidrag syftar i stor utsträckning till att utveckla olika verksamheter. I arbetet ingår ofta även kartläggningar och andra insatser för att planera för kommunal behovstäckning.

Länsstyrelsens insatser för att aktivt påverka kommunerna och andra att samordna insatser och att upprätta individuella planer.

Psykiskt funktionshindrade

Psykiatridomen klargjorde att det är kommunerna som har ansvaret för att samordna och planera insatserna för personer med psykiska funktionshinder, svara för boende, stöd och sysselsättning samt genomföra uppsökande verksamhet och informera om sin verksamhet för målgruppen. Landstinget har ansvar för den psykiatriska sjukvården - men kommuner och landsting skall samverka med varandra utifrån sina respektive ansvarsområden.

Länsstyrelsen genomförde under åren 2005-2006 en omfattande tillsyn av socialtjänstens verksamhet för personer med psykiska funktionshinder i flertalet av länets kommuner. Vid tillsynen framkom avsevärda brister i flera kommuner och under 2007 genomfördes därför ytterligare uppföljning i några av kommunerna. I en kommun hade, trots löften om förbättringsarbete, inget hänt inom de områden som 2005 - 2006 fick allvarlig kritik. Brister i rättssäkerhet för enskilda, bristande planering och avsevärda brister i en bostad med särskild service enligt SoL och LSS kvarstod. Kommunen har nu fått ett föreläggande om att förbättra bostadsstandard och minska antalet personer i boendet, från 22 personer till 4-6 boende per enhet. I ytterligare en kommun framkom vid uppföljningen att de allvarliga bristerna vid ett boende för psykiskt funktionshindrade kvarstod, trots genomfört förändringsarbete. Efter uppföljningen 2007 beslutade kommunen att lägga ned boendet och istället öppna ett nytt.

Individuella planer för äldre och personer med funktionsnedsättningar

Länsstyrelsen har både inom omsorgerna för funktionshindrade och inom äldreomsorgen under året genomfört utbildnings- och informationsinsatser

riktade till chefer och nätverk med handläggare för att öka användningen av individuella planer och genomförandeplaner. Utgångspunkten har i flera kommuner varit individuella tillsynsärenden där kommunerna efterfrågat utbildning. Resultatet av insatserna är en ökad användning av individuella planer och genomförandeplaner. I Länsstyrelsens tillsynsarbete både vad gäller individuell tillsyn och verksamhetstillsyn inom äldreomsorgen och omsorgen om personer med funktionsnedsättningar har samordning av olika huvudmäns insatser inom ramen för individuell vårdresursplanering uppmärksammas. Brister har uppmärksammas och åtgärdats.

Hur barnperspektivet har integrerats i tillsynen

Barnavårdsutredningar

En sammanställning har gjorts rörande granskningen, i det s.k. barnuppdraget, av barnutredningar med fokus på hur barns behov är kartlagda (Barnavårdsutredningar, En granskning av 24 stycken barnavårdsutredningar i Kalmar län). Granskningen visar att barnens förhållanden inte är tillräckligt belysta. I övrigt framgår bl.a. att kontakt tagits med barnen i de allra flesta utredningarna.

Anmälningar om barn som far illa

Länsstyrelsen har granskat tre kommuns hantering av barnavårdsanmälningar som inte leder vidare till utredning. En brist är att barnet inte synliggörs tillräckligt i förhandsbedömningen. Socialtjänsten har sällan talat med eller träffat barnet innan beslut fattats om att inte inleda utredning. I ett par anmärkningsvärda fall har inte utredning inletts.

En för länet gemensam arbetsgrupp under ledning av landstinget och med deltagare från de olika kommunerna och Länsstyrelsen arbetar för närvarande för att utarbeta gemensamma rutiner för främst

familjecentraler. Arbetet beräknas att vara färdigt under första kvartalet 2008.

Tillsyn av enskild verksamhet riktad till barn/unga och familjer

Vid pågående tillsyn av enskilda HVB-verksamheter intervjuas de placerade barnen. Syftet är att på ett tydligt sätt uppmärksamma och integrera barnperspektivet i den sociala tillsynen. Ofta sker samtalen individuellt.

Barnperspektiv vid ekonomiskt bistånd

Länsstyrelsen har genomfört studien ”Barnperspektiv vid ekonomiskt bistånd”. Socialnämnderna i länet har i en enkät redovisat sin handläggning vid ansökningar om hjälp till boendeskulder hos barnfamiljer. Endast två kommuner hade skrivna riktlinjer som innebar att barnens perspektiv skulle dokumenteras i utredningen. Av 46 ärenden har barnkonsekvensanalys gjorts i 25 ärenden, enligt studien. Detta är inte tillfredsställande. Vidare bör biståndssökande föräldrar som har umgängesrätt med barn identifieras och handläggas på sätt som ska ske med barnfamiljer i övrigt. Denna studie har redovisats för socialnämnderna. Studien kommer att följas upp med utgångspunkt från barnperspektivet.

Barnuppdraget - Att inte hamna mellan stolarna

I syfte att integrera barnperspektivet i tillsynen och i socialtjänstens arbete har Länsstyrelsen inom ramen för barnuppdraget om ”Att inte hamna mellan stolarna” frågat samtliga kommuners individ- och familjeomsorg respektive omsorg för barn och unga med funktionsnedsättningar om vilka hinder respektive möjligheter man ser i sin inbördes samverkan kring barn och unga. Syftet är att utifrån en sammanställning av detta material starta upp fokusgrupper i två av länets kommuner och skapa en dialog mellan berörda för att hitta vägar för att undanröja redovisade hinder.

Barn till psykiskt funktionshindrade

Barn till personer som har ett psykiskt funktionshinder behöver ofta, vare sig de bor ihop med den föräldern eller inte, stöd i olika former från socialtjänsten. Barnperspektivet och samarbetet mellan socialtjänstens olika delar omkring barnen, behöver kvalitetssäkras i samtliga kommuner, vilket Länsstyrelsen påtalat i tillsynen.

Jämställdhetsintegrering i tillsyn och socialtjänst

Inom ramen för nationellt projekt om kost och nutrition har bedömningskriterier inom området jämställdhet tagits fram och använts vid tillsyn i två kommuner.

Jämställdhetsperspektivet har också beaktats i den samordnade tillsynen gällande rättssäkerhet vid biståndshandläggning som genomförts av Länsstyrelserna i södra Sverige.

Vid tillsyn av ett antal HVB har Länsstyrelsen uppmärksammat fördelningen av män och kvinnor samt pojkar och flickor vad gäller personaldimensionering och inskrivna. Länsstyrelsen har, avseende personal, påverkat de granskade verksamheterna för att dessa ska få så jämn könsfördelning i personalgruppen som möjligt, vilket i normalfallet bör eftersträvas.

Vid tillsyn inom missbrukarvården bevakar Länsstyrelsen att de kvinnliga missbrukarna får sina särskilda behov tillgodosedda.

Vid fördelning av statsbidrag har fördelningen av resurser med avseende på behovet av särskilda insatser för kvinnor och män, pojkar och flickor beaktats.

Sociala funktionens socialkonsulenter har möjlighet att få särskilt stöd inför metodval och arbetssätt av Länsstyrelsens jämställdhetsexpert. Jämställdhetsintegreringen av den sociala tillsynen har därigenom underlättats.

Mål 2:

Samverkan mellan länsstyrelserna och Socialstyrelsen skall vidareutvecklas i syfte att uppnå:

- ökad samordning såväl mellan länsstyrelserna som mellan den regionala och nationella tillsynen inom socialtjänstområdet,
- ökad samordning vad gäller tillsynen över socialtjänsten och hälso- och sjukvården, samt
- minskade brister och missförhållanden i huvudmännens verksamhet.

Återrapportering*Samverkan mellan länsstyrelserna*

Länsstyrelserna i Sydsverige har sedan lång tid tillbaka ett utvecklat samarbete. Inom ramen för detta samarbete pågår nätverk för socialkonsulenter, nätverk för socialdirektörer, gemensamma tillsynsinsatser, gemensamma konferensdagar bl.a. en sydlänskonferens samt gemensamma utbildningsdagar. Under året har fem gemensamma konferenser genomförts. Under året har gemensam tillsyn genom-

förts i sydlänen vad gäller rättssäkerhet vid biståndshandläggning.

Landets socialdirektörer har under året haft åtta gemensamma överläggningar med syfte att bl.a. öka samsynen inför möte med samverkansgruppen (se nedan) som finns mellan länsstyrelserna och Socialstyrelsen.

Länsstyrelsen har under året köpt tjänster av Länsstyrelsen i Kronoberg inom alkoholområdet. Genom denna samverkan

bibehålls en hög kompetens inom detta område även i Kalmar län.

För att utveckla och fördjupa samverkan mellan länsstyrelserna vad gäller samsyn kring begrepp, metoder m.m. har, efter beslut av länsrådsgruppen, ett tvåårigt projekt *Socialsamverkan Sverige* startats. Alla länsstyrelser deltar i detta arbete. Åtterrapporering sker successivt till länsråden. Effekten av detta arbete är bättre möjligheter att ge nationella bilder av socialtjänstens läge inom olika områden.

För att underlätta och stödja handläggningen av uppgiften för länsstyrelserna att följa upp kommunala beslut och domar, som inte verkställts, är ett gemensamt datasystem *Kilen* under utveckling och skall tas i bruk under första halvåret 2008. Effekten av detta blir förenklad handläggning och gemensamma rutiner.

Länsstyrelserna samverkar kring gemensamma uppdrag och uppgifter. Exempel på detta är samverkan kring uppgiften att fördela statsbidrag, utveckla verksamhet med personliga ombud, barnuppdraget, folkhälsouppdrag. m.m.

Samverkan mellan Länsstyrelsen och Socialstyrelsen regionalt och nationellt

Under 2006 har gemensam tillsyn i samverkan mellan Länsstyrelsen i Kalmar län och Socialstyrelsens regionala tillsynsenhet genomförts om träning och funktionsuppehållande insatser för två äldreboenden i Torsås kommun. Under 2007 har samver-

kan skett i ett antal enskilda tillsynsärenden inom främst äldreomsorgen. En konferens om nya riktlinjer inom missbrukarvården har genomförts i samverkan mellan Socialstyrelsen och länsstyrelserna.

På nationell nivå samverkar länsstyrelserna med Socialstyrelsen i Samverkansgruppen. Arbetet leds av ett länsråd och en avdelningschef på Socialstyrelsen. I gruppens arbete deltar tre socialdirektörer. Inom ramen för detta samarbete genomförs en rad uppdrag från regeringen. Arbetet redovisas mer utförligt i Socialstyrelsens årsredovisning.

Länsstyrelsen i Kalmar län har ett särskilt uppdrag att tillsammans med Socialstyrelsen leda utvecklingen av verksamheter med personliga ombud. Uppdraget medför bl.a. utbildningsinsatser och stöd till ombuden och utbetalning av medel till kommuner som inrättat tjänster som personliga ombud.

Minskade brister och missförhållanden i huvudmännens verksamhet.

Den samverkan i form av bl.a. gemensam tillsyn t.ex. i barnuppdraget, tillsyn i enskilda ärenden och tillsyn av särskilda boenden för äldre har medfört att brister och missförhållanden åtgärdats. Länsstyrelsens uppfattning är att huvudmännen har stor följsamhet vad gäller att åtgärda brister som Länsstyrelsen och Socialstyrelsen uppmärksammat.

Mål 4 (tillsyn enligt alkohol- och tobakslagen)

Länsstyrelserna skall se till att den kommunala tillsynen enligt såväl alkohollagen (1994:1738) som tobakslagen (1993:581) skärps och därigenom bidrar till en ökad samordning i tillsynen enligt dessa två lagar. Samarbetet med Statens folkhälsoinstitut (FHI) skall utvecklas.

Åtterrapporering***Utveckling av metoder för samordning av tillsynen***

I samverkan med länsstyrelserna i Kronobergs och Blekinge län gjorde Länsstyrelsen under 2006 en kartläggning av kommunernas tillsyn enligt alkohol- och tobakslagen. Uppgifterna gäller i första hand 2005 men i vissa avseenden speglas även förhållandena under 2006 (Länsstyrelsens meddelande 2007:2). I samband med Folkhälsoinstitutets (FHI) årliga länsrapport begärde Länsstyrelsen under 2007 in uppgifter från kommunerna för de insatsområden som regleringsbrevet anger. Ytterligare uppgifter har inhämtats genom speciell enkät och nätverksmöten med alkoholhandläggarna m.m. Sedan flera år ger Länsstyrelsen tillsammans med Regionförbundet i Kalmar län ut en Länsrapport gällande det alkohol- och narkotikaförebyggande arbetet samt tillämpningen av alkohol- och tobakslagen. Rapporten återger bl.a. nedanstående frågeställningar (Länsstyrelsens meddelande 2007:22). I länsrådsgruppen för alkohol och narkotika (AN-gruppen) har ANT-frågor berörts bl.a. med anknytning till Riskbruksprojektet.

Åtterrapporeringen i nedanstående frågeställningar grundar sig till övervägande del på kartläggning av kommunernas verksamhet under 2006.

Rökförbud på serveringsställen

Den kommunala tillsynen om förbudets efterlevnad kontrolleras framförallt i samband med tillsyn enligt alkohollagen. Åtta kommuner besökte under 2006 serverings-

ställen för information/kontroll av rökförbudet. Sammanlagt besöktes 256 serveringsställen vilket är ungefär samma antal som 2005. Efterlevnaden av rökförbudet är mycket god.

Åldersgräns för köp av tobak

De flesta kommunerna arbetar sedan länge med metoden VisaLeg.nu. Ett samarbete mellan detaljhandeln och kommunen som dels innebär ett egentillsynsprogram för handeln och att kommunerna genomför provköp och sprider information om alkohol- och tobakslagen till detaljhandeln. Sju kommuner besökte under 2006 försäljningsställen för information och kontroll av åldersgränsen. Sammanlagt besöktes 196 försäljningsställen vilket är en ökning med 41 % sedan 2005.

Diskrimineringslagstiftningen

I samband med nätverksmöten med alkoholhandläggarna har Länsstyrelsen berört tillämpningen av diskrimineringslagstiftningen. Inga ärenden gällande etnisk diskriminering har kommit till Länsstyrelsens kännedom. Även tillgänglighetsaspekterna i handikappolitiken har berörts. Några kommuner uppger att man i samband med bygglovsprövningar och i samband med kurser för krögare m.m. beaktar tillgänglighetsaspekterna på serveringsställena.

Tillsyn enligt alkohollagen och tobakslagen

Länsstyrelsen anordnade och bjöd in kommunernas förtroendevalda till en utbildningsdag om alkohollagen. Många förtroendevalda i respektive nämnder var nya 2007. Statens folkhälsoinstitut deltog och

föreläste om alkohollagen. Kommunernas alkoholhandläggare deltog och presenterade den länsgrupp som samverkar mellan kommunerna i arbetet med alkohollagen. Metoden Ansvarsfull alkoholserving och dess syfte presenterades av Länsstyrelsens projektledare.

Länsstyrelsen anordnade en tillsynskonferens under 2007 tillsammans med FHI samt länsstyrelserna i Kronobergs och Blekinge län. FHI:s handbok i tillsyn presenterades. Nya forskningsresultat, de ekonomiska vinsterna och hälsovinstererna berördes med koppling till arbetet med Ansvarsfull alkoholserving.

Länsstyrelsen har gett råd och stöd och lämnat yttranden samt öppnat tillsyns-

ärenden. Samverkan har skett med Länsstyrelsen i Kronobergs län.

Tillsyn av serveringsställena skedde i 10 av länets 12 kommuner 2006. Antalet besök under året var 600 under sen kvällstid vilket utgör en ökning med 40 % sedan 2005.

Verksamhetstillsyn genomfördes under året i Västerviks kommun gällande tillämpningen av alkohollagen och tobakslagen.

Egentillsynsprogram för detaljhandel och servering av öl

I arbetet enligt metoden Visa Leg nu ingår att införa egentillsynsprogram på försäljningsställena.

Mål 5 (tillsyn enligt alkohol- och tobakslagen)

Länsstyrelserna skall verka för att metoden ansvarsfull alkoholserving eller annan likvärdig evidensbaserad metod sprids i länens kommuner så att arbetet skall kunna ingå i den ordinarie strukturen.

Åtterrapporering

Metoden ansvarsfull alkoholserving

Länsstyrelsen arbetar med projektet Ansvarsfull alkoholserving i länet. Arbetet har under 2007 varit inriktat på ökad effektiv tillsyn enligt alkohollagen. Både kommunerna och polismyndigheten har varit målgrupper i arbetet. Arbetet har också varit inriktat på utbildning i Ansvarsfull alkoholserving. Länsstyrelsen har varit delaktig i sju utbildningstillfällen där 2-dagars utbildningar erbjudits till restaurangpersonal och ägare. Ca 200 personer har genomgått utbildningar i länet under 2007.

Länsstyrelsen har också fortsatt att arbeta för en djupare implementering av metoden i kommunerna. Målet har varit att Ansvarsfull alkoholserving skall ingå i alla kommuners ordinarie struktur. Bedömningen är att 9 av 12 kommuner arbetar helt eller delvis med Ansvarsfull alkoholserving. Dessa är Västervik, Vimmerby, Hulthfred, Oskarshamn, Nybro, Emmaboda, Kalmar, Borgholm och Mörbylånga.

Under 2007 har 9 kommunbesök genomförts för information till förtroendevalda och tjänstemän om arbetet med alkohollagen och Ansvarsfull alkoholserving.

Verksamhetsgren Miljötillsyn

Tabell 2.2 - Verksamhetskostnader och årsarbetskrafter 2007 för verksamhetsgren Miljötillsyn

Tabellen skall innehålla verksamhetskostnader enligt resultaträkningen. Fakta i tabellen skall endast redovisas för senaste räkenskapsår (dvs. 2007).

Kostnader för VG Miljötillsyn	Kostnader (tkr)	Årsarbetskrafter
Totala kostnader VG Miljötillsyn (exkl. OH)	18 617	21,5
varav Fornminnen (431)	2 701	1,8
varav Byggnadsminnen (432)	940	0,9
varav Kyrkliga kulturminnen (433)	340	0,7
varav Byggnadsvård (434)	848	0,6
varav Fornminnes- och kulturlandskapsvård (435)	418	0,5
varav Tillsynsvägledning (503)	411	0,8
varav Överlåtelse av beslut och operativ tillsyn till kommun (504)	2	0,0
varav Tillsyn av områdesskydd (515)	1	0,0
varav Tillsyn av vattenskyddsområden (516)	18	0,0
varav Samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken (525)	682	1,3
varav Tillsyn av dispenser och tillstånd avseende områdesskydd (526)	62	0,1
varav Tillsyn av skydd för djur- och växtarter (527)	2	0,0
varav Tillsyn av övrig prövning avseende naturskydd (528)	1	0,0
varav Tillsyn av vattenverksamhet (535)	468	0,8
varav Förvaltning av kvalitén på vattenmiljön (537)	7 072	8,6
varav Tillsyn av undersökning och bearbetning av torvfyndigheter (546)	0	0,0
varav Tillsyn av miljöfarlig verksamhet (555)	987	2,1
varav Tillsyn av kemiska produkter och biotekniska organismer (565)	8	0,0
varav Tillsyn av avfall och producentansvar (566)	0	0,0
varav Tillsyn av övrigt miljö- och hälsoskydd (567)	1	0,0
varav Tillsyn av förorenade områden och miljöriskområden (575)	2 482	1,4
varav Tillsyn över lantbruk (605)	497	0,7
varav Tillsyn rennäring (613)	0	0,0
varav Tillsyn över fiske (623)	676	1,2
Verksamhetsgrenens andel av myndighetsövergripande kostnader (10 + 11)	5 836	3,4
Tot. kostn. VG Miljötillsyn (inkl. OH)	24 452	24,9

Kommentarer: Enligt fastställt regleringsbrev för 2007 ska samtliga verksamheter under ovanstående koder redovisas som tillsyn. I flera av verksamheterna, särskilt inom Kulturmiljö (431-435), ingår ärendehandläggning som en betydande del av verksamheten. Kostnader för Vattenmyndighetens kansli och beredningssekretariatet redovisas också under denna verksamhetsgren trots att verksamheten för derra redovisas under Miljömålsarbete. Detta medför att det inom verksamhetsgrenen miljötillsyn redovisas för höga tal vad gäller såväl kostnader som årsarbetskrafter i förhållande till den egentliga tillsynsverksamheten.

Kostnadsökningar och ökningen av antalet årsarbetskrafter inom Förvaltning av vattenmiljön (537) avser den ökade verksamheten vid Vattenmyndighetens kansli och Länsstyrelsens beredningssekretariat för vattenanknutna verksamheter.

Tabell 2.2.1 – Tillsyn inom naturvård och miljöskydd

Sakområde och del av sakområde	Antal tillsynsobjekt i länet ¹⁾	Antal tillsynsobjekt som varit föremål för tillsyn	Antal tillsynsobjekt med allvarliga brister som inte åtgärdats ²⁾
Naturvård och miljöskydd totalt (5)	*****	*****	*****
<i>varav</i> tillsyn av områdesskydd (515)**	505	0	0
<i>varav</i> tillsyn av vattenskyddsområden (516)	81	0	0
<i>varav</i> tillsyn av dispenser och tillstånd avseende områdesskydd (526)***	*)	30	2
<i>varav</i> tillsyn av skydd för djur- och växtarter (527)	*)	0	0
<i>varav</i> tillsyn av övrig prövning avseende naturskydd (528)	*)	0	0
<i>varav</i> tillsyn av vattenverksamhet (535)****	725	15	0
<i>varav</i> tillsyn av miljöfarlig verksamhet (555)	70	70	5 till 10 stycken
<i>varav</i> tillsyn av kemiska produkter och biotekniska organismer (565)	0	0	0
<i>varav</i> tillsyn av avfall och producentansvar (566)	ca 750	160	0
<i>varav</i> tillsyn av övrigt miljö- och hälsoskydd (567)	12	5	0
<i>varav</i> tillsyn av förorenade områden och miljöriskområden (575)	ca 1 740	9	0
Summa	ca 2 313	289	7 till 12 stycken

Definitioner till tabell 2.2.1:

1) med tillsynsobjekt avses verksamheter, produkter eller anläggningar, dvs. de enheter som är föremålet för tillsyn enligt av staten fastställda normer. I de fall där tillsyn görs över andra tillsynsorgan (vanligtvis kommuner) kan tillsynsobjekt avse kommun. I övriga fall skall tillsynsobjekt EJ avse kommun eller kommundel, då denna är att betrakta som objektansvarig, dvs. den som ansvarar för att tillsynsobjektet uppfyller statens krav

2) brister som återrapporteras i tabellen skall avse brister i tillsynen där länsstyrelsen beslutat förelägga om rättelse.

Kommentarer:

*) Det är omöjligt att beräkna antalet tillsynsobjekt för t.ex. strandskydd och biotopskydd.

***) Ett stort antal besök görs i länets naturreservat, men då de inte är finansierade av Länsstyrelsen ska det enligt Naturvårdsverket inte klassas som tillsyn utan uppföljning/fövaltning.

****) Kolumn C anger inkomna ärenden och kolumn D anger åtal och föreläggande.

*****) Ca 225 dammar och kraftverk samt 500 anlagda våtmarker, kolumn C anger inkomna ärenden och kolumn D föreläggande och åtal.

*****) Uppgiften är inte tillgänglig enligt första *-kommentaren

Mål 1

Länsstyrelsernas tillsynsarbete skall bidra till att nå miljö kvalitetsmålen och till att miljöskador inte uppkommer. Genom en effektiv tillsynsvägledning skall länsstyrelserna förbättra förutsättningarna för det operativa tillsynsarbetet hos kommunerna. Länsstyrelserna skall i samråd med kommunerna bidra till genomförandet av Naturvårdsverkets vägledningsplan

Åtterrapporering***Tillsynsvägledning inom miljöskydd***

Beträffande tillsynsvägledning har Länsstyrelsen aktivt deltagit och varit stödande i projektet *Miljösamverkan Sydost* som finansieras gemensamt av Länsstyrelsen, Regionförbundet och länets kommuner. Projektet går ut på att samordna länets resurser inom miljöområdet och vidareförmedla den kunskap som finns inom länet. Handläggartäffar i syfte att informera och diskutera gemensamma miljöfrågor i allmänhet har hållits vid fyra tillfällen tillsammans med Miljösamverkan Sydost.

Länsstyrelsen har dessutom kallat samman berörda kommuner till två handläggartäffar för att diskutera handläggning av berg och grustäkter. Handläggning av avslutnings- och anpassningsplanerna har skett i samarbete med berörda kommuner under 2006, dels genom individuell rådgivning och dels via gemensam information till berörda kommuner. Inom området avfall har dessutom två handläggartäffar hållits med syftet att skapa en samsyn inom avfallsområdet. Inom jordbruksområdet har en gemensam tillsynsträff hållits under året.

Länsstyrelsen har deltagit i tre projekt genom Miljösamverkan Sydost där miljömålen *Giffri miljö*, *Ingen övergödning* och *Begränsad klimatpåverkan* har varit utgångspunkten för projekten. Projekten har handlat om hantering av rivningsavfall, miljötillsyn vid lantbruk samt energi- och transportfrågor i tillsynen. Länsstyrelsens roll i dessa projekt har varit att bistå med

kunskap såsom tillsynsvägledande myndighet.

För att informera om de ändringar som kommer att ske, i och med att bilagan till den nya förordningen om miljöfarligt verksamhet och hälsoskydd träder i kraft, hölls under hösten ett seminarium för länets kommuner där även Naturvårdsverket deltog.

Allmänt kan sägas att underhandskontakter och informationsutbyte sker kontinuerligt mellan Länsstyrelsen och länets kommuner.

Tillsyn av miljöfarlig verksamhet

Länsstyrelsen lägger stor vikt vid granskning av de årliga miljörapporterna. Alla miljörapporter har handlagts enligt särskild policy. Uppgifter har förts över från miljörapporterna till miljöregistret EMIR enligt föreskrift för miljörapporter. Därvid försäkras att alla företag får en årlig administrativ granskning. Påpekanden har därefter skett i de fall miljörapporten redovisat avsteg från villkor i tillståndsbeslut.

På grund av resursbrist sker kontrollinsatser i övrigt till stor del i form av reaktiv tillsyn. Exempel på detta är den stora mängden anmälningsärenden rörande diverse mindre ändringar av verksamheter som inkommer till Länsstyrelsen. Stora resurser läggs ner för att granska dessa. Totalt har under året 161 stycken anmälningar om farligt avfall (ökning 36 % jfr 2006) lämnats in, 64 miljörapporter, 51 anmälningsärenden och 86 övriga tillsynsärenden handlagts. Egna initiativ i form av

rena tillsynsbesök utan särskild anledning har varit sällsynta.

Länsstyrelsen har under 2007 slutfört ett tillsynsprojekt som påbörjades 2006 där länets kommuner besöks för att ta reda på hur kommunernas miljötillsyn ser ut. Efter att länets alla kommuner besökts har en rapport över besöken skrivits och redovisats för kommunerna såväl skriftlig som muntligt.

Den 1 januari 2005 trädde "förordningen om översyn av vissa miljöfarliga verksamheter" i kraft. Syftet med denna förordning är att fullt ut genomföra det så kallade IPPC-direktivet i Sverige. Förordningen har innebär arbete för Länsstyrelsen, både som tillsynsmyndighet och som tillsynsvägledande myndighet.

Under 2007 har analys gjorts för att belysa vid vilka tillsynsobjekt tillsynen ska prioriteras utifrån miljömålen. Analysen bygger på den så kallade TIM-modellen som Naturvårdsverket tagit fram. Resultatet av detta har till viss del legat till grund för årets tillsynsplanering.

Fördelningen av resurser för tillsyn har fördelats enligt följande: författningsstyrd tillsyn (anmälningssärenden, miljörapporter och miljöstraffavgifter) 52 %, klagomål 2 % och övrig tillsyn 46 %. Redovisningen följer den rekommendation som miljömyndigheternas förening tagit fram. Frågor om efterbehandling och kemikalietillsyn ingår inte i ovanstående siffror.

Tillsyn av förorenade områden och miljörisikområden

Tillsyn av förorenade områden enligt kapitel 10 i miljöbalken bedrivs av Länsstyrelsen och kommunen. Länsstyrelsen har verkat för att andelen privatfinansierade åtgärder när det gäller efterbehandling av förorenade områden ska öka. Detta sker t.ex. när företagen själv har påkallat att det ska ske undersökningar, vid företagsnedläggning, vid fastighetsförsäljning och vid exploatering. I första hand prio-

riteras de förorenade områden som har en hög riskklass.

Länsstyrelsen har sedan tidigare en policy att alltid beakta efterbehandlingsfrågor i prövningsärenden vilket gör att frågan om eventuellt förorenade områden aktualiseras.

I länet har sex prioriterade förorenade områden efterbehandlats. I Svartsjöarna, Hultsfreds kommun, har under året pågått åtgärder i samarbete med Länsstyrelsen i Jönköping. Övre och Nedre Svartsjön är muddrade och sanerade. Industrin bidrar ekonomiskt till saneringen. Rasselbygds avfallstipp i Emmaboda är klar för sanering och tre större utredningar inom prioriterade objekt pågår (AB Stabsuecia i Södra Vi, Södras Impregneringsverk i Hultsfred och Varta Batterifabrik i Hultsfred).

Tillsyn och kontroll inom lantbruksområdet

Länsstyrelsen arbetar inom området tillsyn och kontroll på olika sätt för att påverka lantbrukare att minska växtnäringsförluster och hantera kemiska bekämpningsmedel på ett säkert sätt. Den 1/1 2006 trädde Jordbruksverkets föreskrifter SJVFS 2004:62 i kraft, och ersatte därmed SJVFS 1999:79.

Den i många avseenden snåriga lagstiftningen beträffande gödsellagring och gödselhantering gör att de kommunala tillsynsmännen själva behöver söka råd då tveksamheter uppstår. Länsstyrelsen har tillsynsvägledning till kommunala tjänstemän. De nya föreskrifterna innebär också att de flesta företag med djur kommer att behöva mer spridningsareal för sin stallgödsel. Under hösten genomfördes en halvdagskurs om beräkning av spridningsareal med inbjuden föreläsare från Jordbruksverket. Dessutom hölls en kurs om handläggning av tillståndspliktiga företag för miljöinspektörer.

Länsstyrelsen ansvarar för och genomför behörighetsutbildning genom grundkurser och fortbildningskurser för hantering av

kemiska bekämpningsmedel. Kurserna avslutas med skriftliga prov. Under 2007 har 345 deltagare erhållit behörighet efter genomgången kurs (grund- och fortbildningskurs).

Länsstyrelsen har till uppgift enligt Bisjuktomsförordningen (SFS 1974:212) att utse och utöva tillsyn över länets bitillsynsmän. För närvarande finns inom länet 23 bitillsynsmän i 29 olika distrikt. Tillsynsmännen genomgår utbildning anordnad av Länsstyrelsen och avrapporterar sina tillsynsbesök till Länsstyrelsen. Länsstyrelsen vidarerapporterar uppgifter från bitillsynen till Jordbruksverket.

Tillsyn av vattenverksamhet (535)

Länsstyrelsen utför besiktning vid anmälda markavvattningsärenden och dikningsföretag i enlighet med Miljöbalken, kap.11, § 9 samt utövar tillsynsvägledning och

bistår lantbrukare, kommuner, vägverk och andra sakområden inom Länsstyrelsen med expertmedverkan beträffande markavvattning- och bevattningsfrågor. Sedan den 15 maj 2007 får vissa mindre vattenverksamheter anmälas till Länsstyrelsen. Prövningen av dessa ärenden är mera omfattande än tidigare samrådsprövning med utökad remissförfarande, avgiftshantering m.m.

Antalet ärenden har ökat med ca 62 % i jämförelse med 2006. Under 2007 inkom 138 anmälningsärenden och 101 avslutades under året. Tillsynsinsatserna medför i övrigt en minskad påverkan på miljön och egendom på grund av verksamhet i vatten. Insatserna har bidragit till att nå miljö kvalitetsmålen för *Levande sjöar och vattendrag*, *Myllrande våtmarker*, *Grundvatten av god kvalitet* och *Hav i balans*.

Övrig tillsyn av vattenverksamheter har nästan uteslutande skett efter klagomål.

Mål 2

Länsstyrelserna skall inom sitt verksamhetsområde ta initiativ till omprövning av tillstånd för att se till att villkoren för miljöfarliga verksamheter är anpassade till miljöbalkens krav. Alla tillstånd som meddelats med stöd av miljöskyddslagen (1969:387) skall, om de är av särskild betydelse ur miljösynpunkt, vara anpassade till miljöbalkens krav 2009 och i övrigt senast 2015.

Återrapportering

Länsstyrelsen har inte själva tagit initiativ till omprövning enl. 24 kap miljöbalken. Däremot har Länsstyrelsen medverkat till att omprövning skett genom att handlägga 8 ärenden där tidigare tillstånd enligt miljöskyddslagen ersatts med tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken. När det gäller täkter har 1 beslut enligt miljöbalkens

9 kap. ersatt tidigare beslut enligt naturvårdslagen (1964:822).

Länsstyrelsens prioriteringar av prövning utgår till stor del från vilka verksamheter som behöver tillstånd för att kunna utöka eller nyetablera verksamhet.

Mål 3

Tillsynen över naturreservat, strandskyddsområden och andra skyddade områden, kulturhistoriskt värdefulla miljöer, byggnader och fornminnen m.m. skall bidra till bevarandet samt förbättrade förutsättningar för hållbar förvaltning av naturmiljön och kulturarvet

Åtterrapporering***Viktiga insatser i vägledande syfte***

Länsstyrelsens tillsynsvägledning om naturvård har även under 2007 koncentrerats till Natura 2000. Kontinuerlig dialog har under året skett med Skogsstyrelsens handläggare och med företrädare på kommunerna. Det finns fortsatt behov av att kontinuerligt sprida kunskapen om lagstiftningen som berör Natura 2000.

Underhåll och uppdatering av skyltar som upplyser om gällande föreskrifter i naturreservat och fågelskyddsområden sker löpande. Information finns också på Länsstyrelsens hemsida.

Vägledning till kommunerna, både beträffande naturvårds- och kulturmiljöhänsyn, sker kontinuerligt vid plansamråden på Länsstyrelsen.

Länsstyrelsen har i nära samverkan med Svenska byggnadsvårdsföreningen aktivt stöttat länets två, årligen återkommande byggnadsvårdsläger. Lägren arrangeras i direkt vägledande syfte för att lära ut antikvariska byggnadsvårdsmetoder. Vid förändringsarbeten i kyrkor och vid byggnadsarbeten med statsbidrag i kulturhistoriskt värdefull bebyggelse förordnas ofta Länsmuseum att svara för erforderlig antikvarisk kontroll av arbetena. Verksamheten får ses som en förlängning av Länsstyrelsens tillsynsvägledning. Under 2007 har regelbundet återkommande samrådsmöten hållits mellan Länsstyrelsens tillsynsansvariga och museets fältpersonal, bl.a. i syfte att följa upp och samordna den operativa fältverksamheten.

I vägledande syfte har Länsstyrelsen medverkat i en partssammansatt samverkans-

grupp för världsarvet Södra Ölands odlingslandskap och har inom ramen för detta engagemang arbetat fram en förvaltningsplan och ett uppföljningsprogram för världsarvet, vilka båda har fastställts. Länsstyrelsen har även medverkat i regionala samrådsgrupper för det kyrkliga kulturarvet i Linköpings och Växjö stift.

Effekter av tillsynsarbetet***Tillsyn av områdesskydd (exklusive vattenskyddsområden)***

I början av 2007 fanns 2 nationalparker, 169 naturreservat, 122 djurskyddsområden och 214 naturminnen i länet. Under 2007 har en naturvårdsvakt utbildats och anstälts i Borge hage naturreservat (Öland). I de mest välbesökta reservaten/djurskyddsområdena finns avtal med lokala entreprenörer som under besökssäsongen ser till anordningar för friluftslivet och att skyltar som upplyser om tillträdesförbud m.m. finns på plats. För övrigt utgörs tillsynen av enstaka besök i samband med genomförda skötselåtgärder.

Samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken

Före miljöbalkens tillkomst låg antalet inkomna samråd kring 70-80 per år. År 2000, året efter miljöbalkens tillkomst var antalet samråd kring 200. Två år senare hade antalet samråd ökat till 457 stycken. En stor del av ökningen under 2002 – 2004 avsåg telemaster för 3G-mobilnätet. Antalet inkomna samråd under 2007 var 197 stycken, varav master utgjorde 8. Det kan jämföras med situationen 2005 och 2006 med 216 respektive 231 inkomna samråd. Minskningen av antal samråd kan till en

viss del bero på att sedan den 15 maj 2007 får vissa mindre vattenverksamheter anmälas till Länsstyrelsen. Dessa ärenden hamnar istället under verksamhetsområdet vattenverksamhet.

Effekterna av denna relativt omfattande tillsynsverksamhet är att skadan på natur och kulturmiljön blir så liten som möjligt. Ytterligare en effekt är att prövningspliktiga verksamheter fångas upp, t.ex. schaktningar inom områden med strand- och landskapsbildsskydd, samt inom fornlämningsområden. Samrådet när det gäller 3G-master har i några fall resulterat i en bättre lokalisering. Under året avslutades 19 samråd angående husbehovstakt. Rekommendationer lämnas, om hur efterbehandlingen ska utföras i varje ärende. 12:6-samråden är en process Länsstyrelsen valt ut att förbättra i sitt kvalitetsutvecklingsarbete.

Tillsyn av dispenser och tillstånd avseende områdesskydd

Antalet tillsynsobjekt går inte att uppskatta. Här ingår det generella biotopskyddet, strandskyddet, skyddade områden och vilthägn. Signaler tyder på att det sker en omfattande olaglig verksamhet, framförallt när det gäller borttagande av biotopskyddade stenmurar och odlingsrösen. Tillsynen har under 2007 varit starkt begränsad och händelsestyrd. Under 2007 gjordes 30 anmälningar. De flesta anmälningar var anonyma, vilket gör bevisbördan svår. Ärendena är ofta tidskrävande och det kan vara svårt att utreda vad som verkligen skett, vilket gör att många ärenden avskrivs.

2007 ökade antalet dispensansökningar från strandskyddet till 141 inkomna ärenden jämfört med 114 under 2006. Utöver detta har ca 15 ärenden som avser fastighetsbildning inom strandskydd inkommit. Detta trots att Länsstyrelsen har lämnat delegation till ytterligare kommuner i inlandet. Därtill har inkommit 13 ärenden avseende tillsyn. Länsstyrelsen har gjort fem besiktnings- och tillsynsresor i länet.

Tendensen är att ärenden avseende ändrad användning av sjöbodan, till användning för bostadsändamål, har ökat, mestadels som uthyrning för turismverksamhet i skärgården.

Tillsyn av kulturmiljö

Fornminnen

Antalet fornminnesärenden enligt 2 kap kulturminneslagen har ökat kraftigt under de sex senaste åren, från 185 år 2001 till 331 år 2007. Operativ tillsyn för att mera generellt följa upp bevarandestatus hos länets fornlämningar har inte kunnat utföras under året. Tillsyn sker kontinuerligt som en del av handläggningen i ärenden där beslut fattats om arkeologisk undersökning. Av Länsstyrelsen initierade vårdarbeten utförs i drygt 100 fornlämningsområden, varav tillsyn skett i 76.

Ställd i relation till den totala mängden lagskyddade fornlämningar i länet, cirka 30 000, och den ökande mängden förvaltningsärenden, är den beskrivna tillsynsvolymen förstås helt otillräcklig. Kunskapen om fornlämningarnas tillstånd är i paritet härmed likaledes otillräcklig. En effekt av den bristfälliga tillsynen, som i sin tur är relaterad till Länsstyrelsens resurssituation, kan förmodas vara en ökande mängd medvetet eller omedvetet skadade fornlämningar.

Den arkeologiska verksamheten har under senare år varit relativt låg, men har under 2007 ökat något. Detta kan vara en effekt av en ökande exploateringstakt i länet.

Inom ramen för en allt mer utvecklad tvärsektorieell beredning av Länsstyrelsens inkommande ärenden inom olika sakområden, kan olämpliga etableringar i viss utsträckning ”styras bort” från fornlämningsmiljöerna i ett så tidigt skede av planeringsprocessen att omlokaliseringar av arbetsföretagen kan ske och intrång i fornlämningsområden med åtföljande borttagande och arkeologisk undersökning kan undvikas.

Byggnadsminnen

I Kalmar län finns 132 byggnadsminnen med skyddsföreskrifter efter beslut enligt 3 kap kulturminneslagen. Under 2007 tillkom ett nytt byggnadsminne i Nybro kommun, vilket innebär att länets samtliga tolv kommuner nu har byggnadsminnen registrerade. Antalet ärenden rörande ändring m.m. av byggnadsminnen har under senare år hållit sig på en konstant hög nivå; 79 år 2004 och 74 år 2007. Sammanlagt 60 tillsynsbesök har genomförts under 2007. Effekter av tillsynen förväntas vara ett bättre omhändertagande av byggnadsminnena från förvaltarnas/ägarnas sida. En effekt av att årlig tillsyn nästan uteslutande bedrivs händelsestyrt, är omvänt att byggnadsminnena i allt större utsträckning förändras på olämpligt sätt med hänsyn till utfärdade skyddsföreskrifter.

Kyrkliga kulturminnen

I länet finns ca 150 lagskyddade kyrkomiljöer. Från 2001 till 2003 minskade antalet inkommande ärenden från 169 till 109, för att under 2004 återigen öka med nästan 25 % till 133 registrerade ärenden, under 2005 till 153, under 2006 till 158 ärenden och under 2007 till 166 samråds- och tillståndsärenden. Trenden är således tydligt ökande och denna utveckling kommer sannolikt att ytterligare förstärkas under följande år med anledning av den ökande mängden ärenden rörande kyrkoantikvarisk ersättning, samt vård- och underhållsplaner för den kyrkliga miljön. En utveckling under de senaste åren är

dessutom fler kyrkoärenden som innebär komplicerade avvägningar och ställningstaganden mellan liturgiskt och funktionellt betingade förändringsönskemål och bevarandevärden. Beträffande kyrkogårdarna märks en ökande förståelse för deras kulturhistoriska kvaliteter och en därmed sammanhängande ökande acceptans för kraven på en varsam förvaltning av värdena.

Tillsyn har på grund av resursbrist under 2007 inte kunnat utföras i önskad omfattning. Endast 21 dokumenterade tillsynsbesök, samtliga händelsestyrda, har gjorts i kyrkobyggnader och på kyrkogårdar. En effekt av utebliven tillsyn är att kunskapen om tillståndet för kulturmiljövärdena i den kyrkliga miljön kontinuerligt minskar och att risken för oönskade förändringar i takt därmed ökar.

Byggnadsvård

Länsstyrelsen har under 2007 lämnat bidrag till vård av ett 40-tal kulturhistoriskt värdefulla byggnader eller bebyggelsemiljöer. I samtliga dessa ärenden har antikvarisk kontroll utförts av Kalmar läns museum på uppdrag av Länsstyrelsen, för att tillse att Länsstyrelsens villkor för bidraget tillgodosetts. Kontrollerna kan ses som en förlängning av Länsstyrelsens tillsynsansvar. Bidragen, och den därmed sammanhängande tillsynen, innebär vissa positiva effekter för miljömålen *God bebyggd miljö* och *Levande kust och skärgård*.

Verksamhetsgren Djur- och livsmedelskontroll

Tabell 2.3 - Verksamhetskostnader och årsarbetskrafter 2007 för verksamhetsgrenen Djur- och livsmedelskontroll

Tabellen skall innehålla verksamhetskostnader enligt resultaträkningen. Fakta i tabellen skall endast redovisas för senaste räkenskapsår (dvs. 2007).

Kostnader för VG Djur- och livsmedelskontroll	Kostnader (tkr)	Årsarbets- krafter
Totala kostnader VG Djur- och livsmedelskontroll (exkl. OH)	2 361	4,0
varav Livsmedelskontroll (281)	162	0,2
varav Djurskydd (282)	1 590	2,9
varav Smittskydd (283)	538	0,8
varav Veterinära frågor (284)	72	0,1
Verksamhetsgrenens andel av myndighetsövergripande kostnader (10 + 11)	740	0,6
Totala kostnader VG Djur- och livsmedelskontroll (inkl. OH)	3 101	4,6

Kommentarer: För livsmedelskontroll (281) har kostnaderna ökat med 300 % från 2006. Länsstyrelsen har under 2007 övertagit revisionen av kommunernas livsmedelskontroller från Livsmedelsverket vilket lett till ökade kostnader.

Tabell 2.3.1 - Länsfakta inom Djur och livsmedelstillsyn

Länsfakta för verksamhetsgrenen	2007-12-31		2006-12-31		2005-12-31	
Antal statligt anställda veterinärer	19		20		19	
varav män/kvinnor	10	9	11	9	11	8
Antal inspektörer inom djurskyddstillsynen, st/åa	19	9,54	17	8,35	17	9,05
varav män/kvinnor	5	14	7	10	7	10

Kommentarer: Med statligt anställda veterinärer avses distriktsveterinärer (huvudman - Jordbruksverket), OVS (officiella veterinärer vid slakter med huvudman - Livsmedelsverket) samt veterinärer anställda på Länsstyrelsen. Det har skett en minskning av antalet anställda veterinärer. Vad gäller djurskyddsinspektörer kan noteras att det dels skett en ökning av antalet inspektörer och dels en reell ökning av de resurser som avsatts i årsarbetskrafter räknat. Antalet manliga inspektörer har minskat med ca 30 % och antalet kvinnliga inspektörer har ökat med 40 %. De resurser som avsatts i årsarbetskrafter räknat har ökat med 1,19 årsarbetskrafter (ca 14 %).

Verksamhetsgren Skydd och beredskap mot olyckor och svåra påfrestningar, tillsyn över plan- och byggnadsväsendet samt övrig tillsyn

Tabell 2.4 - Verksamhetskostnader och årsarbetskrafter 2007 för verksamhetsgrenen Övrig tillsyn

Tabellen skall innehålla verksamhetskostnader enligt resultaträkningen. Fakta i tabellen skall endast redovisas för senaste räkenskapsår (dvs. 2007).

Kostnader för VG Skydd och beredskap mot olyckor och svåra påfrestningar samt övrig tillsyn	Kostnader (tkr)	Årsarbetskrafter
Totala kostnader VG Skydd och beredskap mot olyckor och svåra påfrestningar samt övrig tillsyn (exkl. OH)	1 972	3,1
varav Stiftelser (206)	236	0,5
varav Kameraövervakning (211)	122	0,2
varav Bevakningsföretag (212)	94	0,2
varav Lotterier (215)	80	0,0
varav Jakt och viltvård (218)	861	1,3
varav Yrkesmässig trafik (243, 244)	154	0,3
varav Tillsyn av plan- och byggfrågor m.m., tillsyn över planväsendet (404)	82	0,1
varav Tillsyn av plan- och byggfrågor m.m., tillsyn över byggnadsväsendet (404)	57	0,1
varav Tillsyn enligt lag om skydd mot olyckor samt uppföljning av kommunernas krishanteringssystem (456)	288	0,4
Verksamhetsgrenens andel av myndighetsövergripande kostnader (10 + 11)	618	0,5
Totala kostnader VG Skydd och beredskap mot olyckor och svåra påfrestningar samt övrig tillsyn (inkl. OH)	2 590	3,7

Kommentarer: Ökade kostnader, jämfört med 2006, för förvaltnings- och jagktärenden ärenden kan i stor utsträckning hänföras till kompetensöverföring i samband med generationsväxling. För tillsyn inom 456 har kostnaderna ökat med ca 100 tkr (50 %), vilket motsvarar kostnad för extern tjänst vid tillsyn av kommunernas räddningstjänst samt ökad verksamhet inom Seveso-tillsyn.

Tabell 2.4.1 - Tillsyn enligt plan- och bygglagen (PBL)

Sakområde och del av sakområde	Antal tillsynsobjekt i länet	Antal tillsynsobjekt som varit föremål för tillsyn	Antal tillsynsobjekt med allvarliga brister som inte åtgärdats ¹⁾
Tillsyn över planväsendet enligt PBL (404)	12	0	0
Tillsyn över byggnadsväsendet enligt PBL (404)	12	2	0
Summa	24	2	0

Definitioner till tabell 2.4.1:

¹⁾ brister som återrapporteras i tabellen skall avse brister i tillsynen där länsstyrelsen beslutat att rikta kritik.

Kommentarer: Med tillsynsobjekt avses länets 12 kommuner. Under året har tillsyn över byggnadsväsendet utförts i två av länets kommuner.

Mål 1 (Skydd och beredskap mot olyckor och svåra påfrestningar.)

Länsstyrelsernas tillsyn över kommunerna, inom ramen för området skydd mot olyckor, skall bedöma och främja kommunernas förmåga att leva upp till de nationella målen, de verksamhetsmål och de särskilda skyldigheter som framgår av lagen (2003:778) om skydd mot olyckor.

Tillsynen enligt lagen om skydd mot olyckor skall inriktas så att den kan samordnas med den uppföljning som skall ske av kommunernas uppgifter i samhällets krishanteringssystem enligt avtalet mellan staten och Svenska kommunförbundet.

Åtterrapporering

Länets kommuner har en väl fungerande räddningstjänst som driver ett arbete som ligger i linje med de intentioner som finns i Lagen om skydd mot olyckor. Länsstyrelsen för en kontinuerlig dialog med länets räddningstjänster. Under året har Länsstyrelsen utövat tillsyn på två av länets kommuner. Arbetet med beslut enligt LSO 2 kap 4 pågår i samråd med kommunerna. Under året har också flera möten med räddningschefer och beredskapssamordnare anordnats. Länsstyrelsen deltar även i viss utsträckning på räddningschefssamråd.

Samtliga kommuner i länet har ett fastställt handlingsprogram enligt Lagen om skydd mot olyckor. Länsstyrelsens ser handlings-

programmen som första generationens program där ytterligare utveckling kommer att ske de närmaste åren. Främst gäller detta formuleringar av mål samt uppfyllelsen av dessa. Även kommunens tvärsektorieella risk- och sårbarhetsanalys – där skydd mot olyckor är en del – behöver utvecklas och fördjupas. Handlingsprogram för mandatperioden 2007-2010 har inte fastställts i någon av länets kommuner. Vidare kan nämnas att Länsstyrelsen bedömer att kommunerna inom området skydd mot olyckor har ett mycket nära samarbete. Detta gäller såväl planeringsmässigt som operativt under händelser.

Mål 4 (Övrig tillsyn)

För tillsyn som inte omfattas av någon av de övriga verksamhetsgrenarna inom verksamhetsområdet gäller det övergripande målet för verksamhetsområdet.

Återrapportering

För återrapportering till ovanstående mål hänvisas till kommentarer i anslutning till tabell 2.4 på s. 86.

Verksamhetsområde ärendehandläggning

Mål 1

Länsstyrelsernas verksamhet skall kännetecknas av en enhetlig rättstillämpning, god service och information samt en snabb och korrekt handläggning.

Åtterrapporering

Länsstyrelsens insatser för att utveckla service, information och handläggning av ärenden

För att möta kundernas krav på rättssäkerhet och snabb service har Länsstyrelsen systematiskt arbetat med att förstärka kompetensen inom de olika verksamhetsområdena. Detta har skett dels genom bred kompetensutveckling av personalen och dels genom medveten och noggrann personalrekrytering.

Utvecklingen av de administrativa stödsystemen för ärendehandläggning sker till väsentlig del i form av länsstyrelsegemensamma projekt.

På IT-området pågår uppbyggnaden av en länsstyrelsegemensam struktur med ett antal delprojekt som omfattar bl.a.:

- Gemensam domän (katalogtjänst) och gemensam e-posthantering
- Gemensam systemdrift
- Gemensam klientdistribution
- Gemensam helpdesk
- Gemensam IT-förvaltning/organisation

På det ekonomiadministrativa området pågår också gemensamt utvecklingsarbete i 6 olika delprojekt. Det mest omfattande projektet är Gemensam redovisningsplan som syftar till att skapa likadana redovisningsprinciper på alla länsstyrelser. Projektet e-faktura ska vara klart till den 1 juli 2008. ett annat delprojekt är Samordnad löneadministration där Kalmar län redan ingår i Sydlänens gemensamma lönead-

ministration med ett lönekontor för 6 län i Växjö.

Inom 24-timmarsuppdraget utvecklas elektroniska tjänster på Internet och ett mötande inre stöd för handläggning av ärenden. En viktig del i denna struktur är informationsutbyte med andra myndigheter med hjälp av spridnings- och hämtningssystem (SHS) samt införande av eID-tjänster och tjänster för e-betalning. Länsstyrelsen i Kalmar län har hittills etablerat ett nytt stöd för handläggning och registrering av stiftelser baserat på en länsstyrelsegemensam plattform (Platina). Detta skall ses som en pilot för den fortsatta utvecklingen av stöd för ärenden om väktare, körkortstillstånd och yrkesmässig trafik.

Under 2007 har också inrättats en länsstyrelsegemensam körkortssupport vid Länsstyrelsen i Örebro län. Detta har medfört en avlastning av trafikfunktionens personal vid Länsstyrelsen i Kalmar. Ett annat utvecklingsarbete inom körkortsområdet är den s.k. Körkortsportalen som Vägverket och länsstyrelserna tagit gemensamt ansvar för.

Länsstyrelsernas informatörsgrupp har arbetat fram en gemensam faktabank om länsstyrelsernas verksamhet på sju invandrarspråk.

Länsstyrelsen har under år 2007 deltagit med sammantaget ca 1 årsarbetskraft i det länsstyrelsegemensamma arbetet för utveckling av ovanstående system för administrativ rationalisering och samverkan.

Under hösten har en ny arbetsordning för Länsstyrelsen arbetats fram. I detta arbete

har stor möda lagts ner på att skapa effektiva och hållbara rutiner för handläggning och beslut av ärenden. Arbetsordningen kommer på så sätt att vara ett stöd för såväl chefer som handläggare.

Arbetet med att kvalitetssäkra verksamhetskritiska processer har fortsatt i syfte att skapa ordning och reda, minska variationen i ärendeprocesserna, förebygga fel samt förbättra och ta till vara lärandet i organisationen. I det processorienterade arbetet säkerställs också att olika hållbarhetsaspekter får genomslag i ärendehandläggningen.

Länsstyrelsen har också arbetat fram en ändrad organisation för informationsverksamheten vid myndigheten. Detta innebär att all personal som direkt sysslar med samlas i en funktion under informationschefens ledning från den 1 januari 2008.

Verksamhetsplaneringen för 2008 har utvecklats så att det ska bli tydligt för alla i organisationen vilka prioriteringar som gäller. Detta ska ge en tydlig signal från ledningen att det är ledningen som tar fullt ansvar för i vissa fall erforderliga nedprioriteringar i verksamheten. Uppföljning av ärendehandläggningen sker på samtliga verksamhetsområden under länsrådets ledning vid tre tillfällen under året. Vid dessa tillfällen diskuteras handläggningstider, ärendebalanser och om viss omprioritering måste göras i jämförelse med verksamhetsplanen. Uppföljningarna dokumenteras.

För analys med kommentarer kring ärendehandläggning enligt regleringsbrevet hänvisas till kommentarer i anslutning till Tabell D samt tabeller i övrigt under verksamhetsgren Ärendehandläggning.

Verksamhetsgren Omställning av energisystemet

Tabell 3.1 - Verksamhetskostnader och årsarbetskrafter 2007 för verksamhetsgren omställning av energisystemet

Tabellen skall innehålla verksamhetskostnader enligt resultaträkningen. Fakta i tabellen skall redovisas endast för 2007.

Kostnader för VG Omställning av energisystemet	Kostnader (tkr)	Årsarbetskrafter
Totala kostnader VG Omställning av energisystemet (exkl. OH)	716	1,5
<i>varav</i> Bidrag till energiåtgärder (413)	714	1,5
<i>varav</i> Övriga ärenden inom omställning av energisystemet (429)	2	0,0
Verksamhetsgrenens andel av myndighetsövergripande kostnader (10 + 11)	224	0,2
Totala kostnader VG Omställning av energisystemet (inkl. OH)	940	1,8

Kommentar: Kostnadsökningen inom 413 som inte stöds av ökad ärendehandläggning i t.ex. tabell 3.3.7 avser bl.a. förberedelse av bidragsansökningar i avvaktan på medelstilldelning 2008.

Tabell 3.1.1 - Verksamhetskostnader och årsarbetskrafter för området energiomställning

Tabellen skall innehålla verksamhetskostnader enligt resultaträkningen. Fakta i tabellen skall redovisas endast för 2007.

Kostnader för området energiomställning	Kostnader (tkr)	Årsarbetskrafter
Totala kostnader energiomställning (exkl. OH)	870	1,7
<i>varav</i> Bidrag till energiåtgärder (413)	714	1,5
<i>varav</i> Allm. och övergr. inom omst. av energisyst (420)	155	0,2
<i>varav</i> Övriga ärenden inom omställning av energisystemet (429)	2	0,0
Verksamhetsgrenens andel av myndighetsövergripande kostnader (10+11)	273	0,3
Totala kostnader energiomställning (inkl. OH)	1 143	2,0
<i>varav</i> Kompetensutveckling inom område 42 (4209)	0	0,0

Kommentar: Se kommentar till tabell 3.1.

Mål 1

Länsstyrelserna skall verka för god hushållning med energi i bebyggelsen och en ökad andel förnybar energi samt för att uppnå det nationella planeringsmålet för vindkraft. Länsstyrelserna skall även verka för en minskad användning av el och olja för uppvärmning av bostäder och lokaler.

Åtterrapporering

Länsstyrelsens arbete med att främja de stöd för energiomställning som finns har även detta år bedrivits med hög prioritet och mycket snabb handläggning. Detta har medfört att Länsstyrelsens tilldelade bidragsmedel snabbt har tagit slut.

Möjligheten att söka stöd till konvertering från oljeuppvärmning till annan uppvärmning upphörde den 1 mars 2007.

Länsstyrelsen hade då 183 inkomna ansökningar som inte fick något stöd på grund av medelsbrist. Genom omfördelning från Boverket av ej utnyttjade medel har dock 807 stödansökningar av detta slag kunnat utbetalas under året.

91 ärenden avseende konvertering av direktverkande el har handlagts under året.

Stödansökningar om radonsanering har ökat markant, 176 inkomna ärenden mot 99 under 2006 vilket har lett till att inkomna ärenden efter den 1 oktober 2007 inte har behandlats på grund av medelsbrist (145 utbetalningar har gjorts).

Ansökningar om stöd till installation av solvärme har ökat, 90 ärenden mot 73 under 2006.

Under året har det inkommit 264 ansökningar om stöd till energieffektiva fönster, varav 46 inte har behandlats p.g.a. medelsbrist.

Stöd till energieffektivisering i offentliga lokaler har utbetalts i 107 ärenden, en utbetalning som varit större än tidigare år eftersom flera stödsökanden avslutat sina installationer.

Information om stöden och om energieffektiviseringskraven har skett vid olika tillfällen, dels vid förberedda tillsynsbesök i två av länets kommuner dels vid olika informationsträffar (se nedan). Länsstyrelsen har också vid en rundringning till samtliga kommuner ställt frågor om hur man hanterar energieffektiviseringsaspekten i sitt nämndsarbete.

Nio av tolv kommuner kräver alltid in en skriftlig teoretisk beräkning av energianvändningen enligt BF: s 2006:12 kap 9. De kommuner som inte gör detta hänvisar till låg byggverksamhet, undantag dock för större byggen, en kommun anser att detta är byggherrens och inte kommunens ansvar. På frågan om uppföljande beräkning inom 1-2 år krävs in svarar 9 av kommunerna nej, två svarar att upplysning ges att faktiskt uppmätta värden skall lämnas in efter två år och endast en kommun kräver

att sådan skall inlämnas efter både ett och två år. Några kommuner uppger tolkningsproblem eftersom fritidshus inte kräver energideklaration, medan sökanden ändå kan bosätta sig där permanent, och att äldreostäder kan kräva högre temperatur än Boverkets rekommenderade 21 grader för normalt brukande samt att det måste uppmärksammas om beräkningarna är utförda av byggherre eller av ”energi-proffs”.

Länsstyrelsen har under året gjort besök med kontroll av 24 olika anläggningar i sammanlagt sex kommuner. Besöken har varit hos de företag som tilldelats stöd och har gällt bl.a. installation av värmepumpar, fjärrvärme och pelletsanläggningar, besiktning av olika installationer för eleffektivt belysningsystem, energieffektiva fönster eller ventilationssystem samt styrutrustning för ventilation.

Sammanfattningsvis bedömer länsstyrelsen att kraven på energieffektivisering i den byggda miljön i huvudsak har fått genomslag i länets kommuner. Kommunerna vittnar även om att medvetenheten idag är större hos entreprenörer och byggare som numera vinnlägger sig om större noggrannhet vid detaljutformningar som påverkar energiförbrukningen.

I övrigt vill Länsstyrelsen framhålla att tillsynsvägledning, rådgivning och information sker regelbundet till kommunerna i den länsplanegruppen, ett mötesforum för erfarenhetsåterföring i plan- och byggfrågor. Under året har Länsstyrelsen haft tre sådana informationsdagar. Vid ett tillfälle hölls uppskattade föreläsningar om ”energisåla hus och en energisåla stad” från inbjudna experter i dessa frågor.

Verksamhetsgren EU-stöd

Tabell 3.2 - Verksamhetskostnader och årsarbetskrafter 2007 för verksamhetsgren EG/EU-stöd

Tabellen skall innehålla verksamhetskostnader enligt resultaträkningen. Fakta i tabellen skall endast redovisas för 2007.

Kostnader för VG EU-stöd	Kostnader (tkr)	Års- arbetskrafter
Totala kostnader VG EU-stöd (exkl. OH)	18 997	33,6
varav EG:s strukturfonder (304)	6	0,0
varav Stöd till jordbruket (601)	12 140	25,8
varav Stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder exklusive kompetensutveckling (602)	2 518	4,6
varav Stöd till kompetensutvecklingsåtgärder inom lantbruket (603)	4 225	3,0
varav Stöd till fisket (622)	108	0,2
Verksamhetsgrenens andel av myndighetsövergripande kostnader (10 + 11)	5 955	5,4
Totala kostnader VG EU-stöd (inkl. OH)	24 952	39,0

Kommentar: Verksamhetsgren EU-stöd är den verksamhetsgren som ökat antalet årsarbetskrafter mest.

Anledningen till detta är en ökad kontrollfrekvens av jordbruksstöden (5,5 åa jmf 2006) samt det nya landsbygdsprogrammet (1,8 åa jmf 2006). Att ökningen inom EU-stöden inte blir högre än 4,3 åa totalt beror på en minskning av kompetensutvecklingsåtgärder då sakkompetens inom lantbruk i hög utsträckning prioriteras om till kontrollverksamheten.

Tabell 3.2.1 - Kostnader för strukturfondsadministrationen

Nedanstående tabell svarar mot återrapporteringskrav 2 som avser verksamhetsgren EG-/EU-stöd.

Strukturfondsadministration (tkr)	Ramanslag (32:1)	Övrig finansiering	Årsarbets- krafter
- beredningssekretariat	0	0	0
- förvaltningsmyndighet	0	0	0
- utbetalande myndighet	0	0	0
- urvalskontroll	0	0	0

Kommentar: Uppgifterna i tabellen gäller inte verksamheten vid Länsstyrelsen i Kalmar län

Tabell 3.2.2 - Länsfakta inom EG-/EU-stöd

Utbetalade bidrag, summa (tkr)	2007	2006	2005
	0	0	0
Bidrag, vilka länsstyrelsen fattar beslut om och betalar ut			
varav Artikel 33 (inom mål 1-området)	0	0	0
Bidrag, vilka länsstyrelsen inte fattar beslut om, men betalar ut	0	0	0
Bidrag, vilka länsstyrelsen har fattat beslut om, men där Jordbruksverket har gjort utbetalningen	587 662	576 644	585 797
varav Mål 1	0	0	0
varav Leader +	0	0	0
varav miljöersättningar	142 215	208 554	239 221
varav kompensationsbidrag	46 788	43 168	47 760
varav startstöd	700	2 500	2 775
varav investeringsstöd	5 795	22 782	7 706
varav gårdsstöd	392 164	299 640	288 335

Mål 1

Länsstyrelserna skall i egenskap av förvaltningsmyndighet, utbetalande myndighet, beredningssekretariat och inom övrig handläggning säkerställa en effektiv handläggning av EU-stöden samt förbereda för ett smidigt och korrekt avslutsarbete för programperioden 2000-2006.

Åtterrapporering***Arbetet med att avsluta programperioden 2000-2006***

Miljö- och landsbygdsprogrammet 2000-2006 löper delvis parallellt med det nya Landsbygdsprogrammet. Många brukare har åtaganden från det gamla programmet som i vissa fall gäller tom 2010. Vissa av de beslut om beviljande av investeringsstöd som togs 2006, fick beslut om

utbetalning 2007. Det gällde i första hand beslut kopplade till insatser för förbättrad djurmiljö.

Finansiella korrigeringar/skadestånd

För 2007 finns inga fall där finansiella korrigeringar/skadestånd förekommit.

Verksamhetsgren Trafikärenden samt övrig ärendehandläggning

Tabell 3.3 - Verksamhetskostnader och årsarbetskrafter 2007 för verksamhetsgren Övrig ärendehandläggning

Tabellen skall innehålla verksamhetskostnader enligt resultaträkningen. Fakta i tabellen skall redovisas endast för 2007.

Kostnader för VG Trafikärenden samt övrig ärendehandläggning	Kostnader (tkr)	Årsarbetskrafter
Totala kostnader VG Trafikärenden samt övrig ärendehandläggning (exkl. OH)	9 661	17,9
varav Medborgarskap (202)	18	0,0
varav Överförmyndare (203)	126	0,1
varav Begravningsfrågor(204)	61	0,1
varav Näringsrättsliga frågor och konkurrens (205)	37	0,1
varav Lönegaranti, deponeringar m.m. (207, 208)	175	0,3
varav Kampsport (216)	0	0,0
varav Ärenden enligt ordningslagen, delgivning, m.m. (213, 214, 219)	154	0,1
varav Yrkesmässig trafik (241, 242, 249)	135	0,3
varav Körkortstillstånd m.m. (251)	1 239	3,1
varav Villkor och körkortsingripanden (252, 253)	1 565	3,2
varav Trafikföreskrifter m.m. (258, 259)	432	0,4
varav Överklaganden av kommuns beslut om detaljplaner och områdesbestämmelser enligt PBL (403)	181	0,3
varav Överklaganden av kommuns beslut om bygglov och förhandsbesked enligt PBL (403)	750	1,1
varav Markanvändningsfrågor m.m. (405-407, 409)	255	0,4
varav Stöd till boende (41) exkl. 413	264	0,5
varav Kulturmiljö (436, 439)	163	0,2
varav Ärenden inom naturvård och miljöskydd (505, 509, 521-523, 529, 531, 539, 543, 549, 551, 559, 561-563, 569, 571, 579)	3 937	7,3
varav Jordbruksfastigheter m.m. (606, 609)	170	0,4
varav Stöd inom rennäring (612)	0	0,0
Verksamhetsgrenens andel av myndighetsövergripande kostnader (10 + 11)	3 029	2,9
Totala kostnader VG Trafikärenden samt övrig ärendehandläggning (inkl. OH)	12 690	20,8

Kommentar: För kommentarer till tabellen hänvisas till återrapportering under mål 2 för denna verksamhetsgren.

Tabell 3.3.1 – länsfakta inom trafikområdet

Länsfakta för verksamhetsgrenen	2007-12-31	2006-12-31	2005-12-31
Antal fordon i trafik (enligt bilregistret)	185 033	182 569	182 114
Antal körkortsinnehavare	155 280	155 176	154 706
Antal innehavare av taxiförarlegitimation	1 659	1 611	1 543
Antal taxitillstånd	152	152	150
Antal busstillstånd	56	57	58
Antal godstillstånd	521	509	507

Tabell 3.3.2 – länsfakta inom trafikområdet

Ärendetyp (avser endast de ärenden som finansieras via Vägverket)	Antal beslutade ärenden	Intäkter, tkr	Kostnader, tkr (inkl. OH)	Netto, tkr	Kostnad per ärende	
					inkl. OH	exkl. OH
Taxiförarlegitimation, 244	52	19	25	-6	480	365
Körkortstillstånd i annat fall, 25100, 25101	4 695	775	589	186	125	96
Körkortstillstånd efter återkallelse, 25102	229	229	101	128	439	334
Förlängning enl. 3 kap. 12 § kkl (1998:488), 2513	436	85	116	-31	267	203
Utbyte av utländska körkort, 2512	109	38	48	-11	442	337
Summa	5 521	1 145	879	266		

Kommentar: Antalet ansökningar om körkortstillstånd där utredning inte erfordras, s.k. gröna ärenden, har ökat från 3 232 år 2006 till 4 695 2007. Antalet ansökningar som här är i fråga utgörs årligen normalt till omkring 5000. Det låga antalet 2006 berodde på att fler ansökningar än normalt ingavs under 2005 för att undvika kravet på introduktionsutbildning för handledare vid privat övningskörning för bil som började gälla den 1 januari 2006.

Tabell 3.3.3 – länsfakta inom trafikområdet

Försöksverksamhet med villkorlig körkortsåterkallelse	Antal beslutade ärenden	Intäkter, tkr	Kostnader, tkr (inkl. OH)	Netto, tkr	Kostnad per ärende	
					inkl. OH	exkl. OH
Sökande (25311)	26	24	9	15	358	273
Deltagande (25312)	60	103	301	-198	5 022	3 823
Summa	86	127	311	-183		

Kommentar: 2007 återkallades 879 körkort mot 819 år 2006, en viss ökning mot en minskning vid föregående jämförelse. Antalet körkort som återkallats p.g.a. trafiknykterhetsbrott har ökat från 164 år 2006 till 215 år 2007. Utredningar i ämnet har visat, att tillgängligheten på alkohol gör att trafiknykterhetsbrotten ökar och har således även dessa brott ökat i Kalmar län. Samtliga kommuner i Kalmar län deltar i projektet "Skellefteå-modellen" där samtliga personer som blir rapporterade för misstanke om trafiknykterhetsbrott redan vid ingripandet blir erbjudna hjälp för att behandla ett eventuellt alkoholmissbruk. Målsättningen med projektet är bl.a. att minska återfallen i trafiknykterhetsbrott och förhoppningsvis vänder den nu olyckliga trenden med ökade trafiknykterhetsbrott. Länsstyrelsen deltar i en referensgrupp i projektet "Skellefteå-modellen" och har deltagit i en länskonferens i projektet.

Tabell 3.3.4 – länsfakta inom trafikområdet

Prövning av ansökan om handledarskap	Antal beslutade ärenden	Intäkter, tkr	Kostnader tkr (inkl. OH)	Netto, tkr	Kostnad per ärende	
					inkl. OH	exkl. OH
Prövning av ansökan om handledarskap	2 433	605	760	-155	312	238
varav bifall	2 284					
varav avslag, avvísningar m.m.	149					

Kommentar: Se kommentar till Tabell 3.3.2.

Tabell 3.3.5 - Länsfakta stöd till boende

Bidrag för vilka länsstyrelsen har fattat beslut, men där annan myndighet har gjort utbetalningen (tkr)	2007	2006	2005
Boverket: Engångsbidrag	54 086	28 585	13 979
Boverket: Periodiska bidrag totalt	17 755	37 184	30 449
Totalt	71 840	65 769	44 428
varav Boverket: Nyutbet. periodiska bidrag respektive år	1 322	1 161	1 281

Kommentar: Engångsbidragen har fortsatt att öka beroende på konverteringsärenden som beviljades 2006 har slutförts under 2007. Periodiska bidragen har minskat beroende på det höga kostnadsläget i byggsektorn vilket medför så höga hyresnivåer att företagen inte kan ta del av bidragen.

Tabell 3.3.6 - Länsfakta stöd till boende

Beslut om stöd (antal första beslut)	2007	2006
Reguljära stöd		
Räntebidrag nybyggnad, 1993 års regelsystem	8	16
Räntebidrag ombyggnad, 1993 års regelsystem	12	23
Radonbidrag egnahem	140	74
Tillfälliga stöd		
Konvertering från direktverkande elvärme	56	144
Konvertering från oljevärme	244	1 792
Bidrag till solvärme	91	70
Investeringsstimulans till studentbostäder	0	0
Solvärme till kommersiella lokaler	0	0
Investeringsbidrag till hyresbostäder	2	11
Investeringsstimulans till hyresbostäder	9	11
Källsorteringsbidrag	0	10
Stöd för energieffektivisering m.m. (OFFROT)	60	99
Investeringsstöd äldreboende	7	
Stöd för installation av energieffektiva fönster och biobränsleeldade uppvärmningssystem i småhus	199	
Övriga beslut		
Beslut om omprövning	136	4
Beslut om avslag/avskrivning	126	40
Beslut om återkallande	30	0
Beslut om utbetalning	1 506	1 291
Beslut om omprövning efter utbetalning	11	68

Tabell 3.3.7 - Länsfakta stöd till boende

Genomsnittlig genomloppstid för första beslutet	2007	2006
Kompleta	23,3	36,7
Nybeviljade bidrag för ny- och ombyggnader enl. 1993 års regelsystem (dgr)	64	15,8
Andel ärenden med genomloppstid > 60 kalenderdagar (%)	11%	0%
Nybeviljade investeringsbidrag till hyresbostäder (dgr)	102	38,5
Andel ärenden med genomloppstid > 60 kalenderdagar (%)	25%	50%
Nybeviljade investeringsstimulans till hyres-/studentbostäder (dgr)	70	38,5
Andel ärenden med genomloppstid > 60 kalenderdagar (%)	21%	50%

Kommentar: Ett fåtal stödansökningar har felaktigt registrerats som kompletta trots att bygglov inte beviljats och redovisas därmed i statistikuttagen ur administrationsprogrammet Bofinc.

Tabell 3.3.8 – Avgifter och andra inkomster i övrigt

Avgifter m.m. resultatområde/ärendegrupp	Ingående balans	Utgående balans	Antal beslutade ärenden	Intäkter, tkr	Kostnader, tkr (inkl. OH)	Netto, tkr
Ärenden enl. stiftelseförordningen (206)	13	23				
- tillsyn			1	86	112	-26
- registrering			239	99	197	-99
Ärenden enl. förordning om bevakningsföretag (212)	30	34	142	49	123	-74
Kameraövervakning (211)	15	3	80	66	160	-94
Pantbanksärenden (205)	0	0	1	4	4	0
Lönegarantiärenden (207)	66	73	38	183	166	17

Kommentar: Ersättningen från Kammarkollegiet för hantering av lönegarantiärenden grundar sig på antalet kontrolluppgifter från föregående år. Det är därför ovidkommande att redovisa i ovanstående tabell. Ett ärende avseende lönegaranti avser enbart ett företag som försatts i konkurs alternativt begärt företagsrekonstruktion och säger inget om det antal personer eller utbetalningar som hanteras i ärendet.

Tabell 3.3.9 – Prövning enligt plan- och bygglagen (PBL)

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
Del av sakområde	Ingående balans 07-01-01	Antal inkomna/ initierade ärenden under 2007	Antal beslutade ärenden under 2007	varav upphävda beslut enligt PBL 12:3	Utgående balans 07-12-31 (F=B+C-D)	Antal över- klagade ärenden under 2007	Antal överklagade ärenden som avgjorts i högre instans	varav antal ändrade	Genom- snittlig genom- strömningstid (dagar) ¹	Antal ej beslutade ärenden, äldre än två år.
Prövning av kommunens beslut enligt PBL 12:1 (402)	2	91	92	0	1	*)	*)	*)	3	0
Överklagande av beslut om detaljplan och områdesbestämmelser enl. PBL (403)	4	44	37		11	18	1	0	56	0
Överklagande av beslut om bygglov och förhandsbesked enl. PBL (403)	25	152	118		59	43	31	4	62	1

¹ Med genomsnittlig genomströmningstid avses tid från inkommen/initierat till beslutat ärende.

*) Överklagade ärenden inom 402 motsvaras av inkomna ärenden av överklagande av beslut om detaljplan och områdesbestämmelser enl. PBL (403). Det är därför inte meningsfullt att redovisa något i dessa rutor.

Mål 1

För ärendehandläggning som inte omfattas av någon av de övriga verksamhetsgrenarna inom verksamhetsområdet gäller det övergripande målet för verksamhetsområdet.

Åtterrapporering

Under 2006 förändrades strukturen i verksamhetsgrenen, den förändring som gjordes då kvarstår under 2007 vilket gör att jämförelser mellan åren är lämpligt.

För verksamheten Körkortstillstånd (251) gäller att de låga nivåer som rapporterades under 2006 har ökat till "normalnivå" under 2007. Det låga antalet 2006 berodde på att fler ansökningar än normalt ingavs under 2005 för att undvika kravet på introduktionsutbildning för handledare vid privat övningskörning för bil som började gälla den 1 januari 2006.

Kostnadsökningen under Trafikföreskrifter (258) avser revision av de befintliga väg-föreskrifterna i länet. Arbetet påbörjades

under hösten 2006 och avslutas under första halvåret 2008.

Inom Överklagande av kommuns beslut om bygglov och förhandsbesked har det skett en kostnadsökning som inte är hänförlig till ett ökat antal beslut delvis beroende på den kompetensöverföring som sker inom juristkåren.

Minskningen inom Kulturmiljö (436) avser lägre lönekostnader i samband med att ett par projekt avslutades under 2006.

Övrig återrapportering

Intäkter och kostnader för trafikärenden samt kommentarer till dessa återfinns under tabellerna 3.3.2. till 3.3.4 på s. 96.

Organisationsstyrning

Mål 1

Länsstyrelserna skall integrera ett jämställdhetsperspektiv genom att i all sin verksamhet belysa, analysera och beakta kvinnors respektive mäns villkor i förhållande till de jämställdhetspolitiska målen.

Återrapportering

För Länsstyrelsens utåtriktade verksamhet finns två styrdokument kring jämställdhet:

Jämställdhetsstrategi för Kalmar län samt *Handlingsplan för jämställdhetsintegrering av verksamheten vid Länsstyrelsen*.

Båda dokumenten innehåller långsiktiga mål som omsätts till konkreta mätbara delmål i den årliga verksamhetsplanen för respektive sakområde.

Jämställdhetsstrategin gäller till och med år 2008.

Handlingsplanen för jämställdhetsintegrering omfattar följande 4 mål för det interna arbetet:

1. all personal ska ha goda kunskaper inom jämställdhetsområdet
2. jämställdhet är en del i Länsstyrelsens kvalitetssäkringsarbete
3. jämställdhetsanalyser genomförs och ingår i beslutsunderlag

4. att det inom myndigheten finns en god samordning med övriga hållbarhetsaspekter och ett övergripande stöd till medarbetarna.

Ansvar för genomförandet av handlingsplanen för jämställdhetsintegrering vilar på samtliga chefer vid Länsstyrelsen.

Under året har handlingsplanen uppdaterats med de nya jämställdhetspolitiska målen.

Det har hållits en utbildning för chefskollegiet för att det få en gemensam syn på jämställdhetsintegreringsarbetet på Länsstyrelsen. Utbildningen och resultatet av utbildningen har gett underlag till uppdatering av handlingsplanen så att arbetet fortskrider.

För att få en samsyn bland all personal har strukturerade samtal påbörjats vilka sammanställs och kommer att fortsätta även under 2008.

UPPDRAG

Uppdrag till samtliga länsstyrelser

Uppdrag 3a

Varje länsstyrelse skall redovisa (i en enhetlig struktur som under hösten 2007 arbetats fram av Länsstyrelsen i Jämtlands län) hur arbetet med att verka för att det finns beredskap och kapacitet hos kommunerna i länet, att ta emot skyddsbehövande som beviljats uppehållstillstånd, bedrivits. Vidare skall redovisas hur länsstyrelserna arbetat för att introduktionsplatserna i första hand är i kommuner med god arbetsmarknad inom pendlingsavstånd.

Länsstyrelserna skall, avseende andra halvåret 2007, redovisa

- hur samverkan mellan myndigheter, kommuner och andra aktörer bedrivits och utvecklats för att genomföra introduktionsprogram som leder till snabbare arbetsmarknadsetablering,
- om nya angreppssätt eller metoder prövats för att öka engagemanget i länet för att ta emot och introducera nyanlända invandrare,
- hur samverkan mellan länsstyrelserna, Migrationsverket och AMS har utvecklats och eventuella behov av förändringar.

Åtterrapporering

A 1 Redovisa antalet kommuner i länet som hade överenskommelse om mottagning av skyddsbehövande vid årets början och årets slut.

Vid årets början fanns överenskommelser om mottagande med 8 av länets 12 kommuner och vid årets slut hade 11 av 12 kommuner via Länsstyrelsen tecknat överenskommelse om mottagande av skyddsbehövande. Den 12:e kommunen valde att inleda sin nya mottagningsverksamhet med att ta emot ett antal s.k. ensamkommande barn enligt överenskommelse med Migrationsverket.

A 2:1 Redovisa antalet kommuner i länet som vid årets slut har en treårsöverenskommelse med Migrationsverket.

De 11 kommuner som tecknat överenskommelse har samtliga tecknat en treårig överenskommelse.

A2:2 Redovisa de kommuner som under 2007 inte haft någon överenskommelse om mottagning av skyddsbehövande.

De 4 kommuner som vid halvårsskiftet inte hade någon överenskommelse om mottagande var Mönsterås, Mörbylånga, Nybro och Torsås. Tre av dessa kommuner liksom samtliga övriga kommuner har under hösten tecknat överenskommelse med Länsstyrelsen/Migrationsverket om mottagande medan en kommun, Mörbylånga, inlett sitt mottagande med att teckna överenskommelse med Migrationsverket om mottagande av ensamkommande barn.

A 3 Redovisa antalet kommuner som i jämförelse med förra året -

a) ökat sitt faktiska mottagande.

b) har oförändrat mottagande 2

c) minskat sitt faktiska mottagande

a) – c) Jämfört med 2006 har 3 kommuner ökat sitt mottagande, 2 kommuner har ett oförändrat mottagande och 7 kommuner har minskat sitt mottagande

A 4 Redovisa skälen för en minskad eller oförändrad mottagningskapacitet (i förekommande fall)

a) bostadsbrist

b) arbetsmarknadssituationen

c) färre anvisade/placerade än beräknat

d) annan orsak

Givet att Länsstyrelsen följt denna fråga under en kort tid och därmed inte med säkerhet kan ange orsak torde det minskade respektive oförändrade mottagandet vara en kombination av främst faktorerna a) och c) med bostadssituationen som en allt tyngre faktor.

A 5 Ange de väsentligaste insatserna från Länsstyrelsen för att främja beredskapen att ta emot skyddsbehövande som erhållit uppehållstillstånd (konferenser, besök i kommunerna etc.)

Under det första halvår som Länsstyrelsen haft det nya integrationsuppdraget har fokus främst riktats mot tecknande av överenskommelser. Vid sidan av detta har en kartläggning av läget avseende mottagande och introduktionsarbete i länet och en dialog har inletts med kommunernas politiker och tjänstemän, med Landstinget, Regionförbundet, Myndigheten för skolutveckling m.fl.

Det vill säga en grund har lagts för ett mer aktivt utvecklings- och uppföljningsarbete. Som delar av det nya uppdraget har

Länsstyrelsen löpande deltagit och medverkat vid olika sammankomster med kommuner och andra aktörer i länet och angränsande län. Länsstyrelsen har även medverkat till att frågan om kommunernas mottagande av flyktingar under hösten återkommande har behandlats av länets media (tidningar och radio) och därmed aktualiserat behovet av såväl platser som engagemang från ideella organisationer och näringsliv.

B Redovisa hur samverkan mellan myndigheter, kommuner och andra aktörer bedrivits och utvecklats för att genomföra introduktionsprogram som leder till snabbare arbetsmarknadsetablering.

Den regionala samverkansgruppen kring frågor rörande introduktion av nyanlända – Länsarbetsnämnden, Migrationsverket, Regionförbundet, Försäkringskassan, Landstinget, Myndigheten för skolutveckling samt Länsstyrelsen - har under 2007 reviderat den regionala överenskommelsen, (RÖK). I den reviderade versionen klargörs vars och ens ansvarsområden liksom vad som skall göras under året i en handlingsplan. Utgångspunkten är att det är lättare att samverka utifrån en tydligt klargörande av vars och ens ansvarsområde.

Samverkan har sedan fortgått, trots att året, för flera av aktörerna medfört nya uppdrag och/eller ändrad organisation. De ändringar som skett innebär att Länsstyrelsen, tillsammans med berörda aktörer, kommer att ”uppdatera” den regionala samverkan.

C Redovisa om nya angreppssätt eller metoder prövats för att öka engagemanget i länet för att ta emot och introducera nyanlända invandrare.

Länsstyrelserna är såsom påpekas i inledningen av sitt nya uppdrag avseende introduktion m.m. Höstens fokus har varit tecknande av överenskommelser och en inledande kartläggning respektive regional dialog. Det ”nya” i detta är uppdraget och det breda anslaget i arbetet.

D Hur samverkan mellan länsstyrelserna, Migrationsverket och AMS har utvecklats och eventuella behov av förändringar? (ett samordnat länsstyrelsesvar)

Arbetet inom länsstyrelserna med det nya uppdraget från den 1 juli 2007 har präglats av rekrytering av nya handläggare, uppbyggnad av den egna organisationen och förhandlingar med kommunerna om nya eller förlängda överenskommelser. De nya reglerna för ersättningar har ställt krav på treårsöverenskommelser varför denna fråga har prioriterats. I denna övergång har många frågeställningar varit aktuella som berör främst Migrationsverket och länsstyrelserna.

Länsstyrelserna har därför tillsammans med Migrationsverket och Arbetsmarknadsverket bildat en "samverkansdelegation" på riksnivå för samordning och strukturering av arbetsuppgifter som rör flyktingmottagning och introduktionsplatser.

Samverkansdelegationen har träffats fyra gånger under hösten 2007. Strukturer för samverkan, informationsutbyte, rutiner, statistik och åiterrapportering har uppar-

betats. Formerna för samverkan är under utveckling.

Länsstyrelsen anser att delegationen har varit nödvändig för att få fram gemensamma rutiner och riktlinjer. Det är för tidigt att identifiera eventuella förändringsbehov i detta avseende.

Det finns ett ökat behov av att samordna Migrationsverkets anskaffning av platser för anläggningsboende och platser för ensamkommande barn med Länsstyrelsens arbete för att ta emot flyktingar och andra skyddsbehövande.

Ett tydligt mål för integrationspolitiken är att korta vägen in i den svenska arbetsmarknaden. Arbetsmarknadsverket har fått ett tydligare uppdrag i denna fråga vilket kräver en ökad samverkan med Migrationsverket och länsstyrelserna och kommunerna. Denna samverkan är ännu i sin linda. Omorganisationen inom AMS/AF har gjort det svårt att inleda en mer strukturerad samverkan på regional och lokal nivå. Detta samarbete måste snabbt utvecklas när Arbetsförmedlingens nya organisation är på plats.

Uppdrag 18

Länsstyrelserna skall utarbeta planeringsunderlag för anläggning och restaurering av våtmarker i odlingslandskapet i enlighet med Nationell strategi för myllrande våtmarker (Rapport från Naturvårdsverket, Skogsstyrelsen, Jordbruksverket och Riksantikvarieämbetet, december 2005) och Aktionsplan för havsmiljön (Rapport 5563, Naturvårdsverket). Underlaget skall utarbetas i samråd med kommuner, LRF och andra berörda aktörer. Senast den 31 december skall ett underlag finnas. Vidare skall uppsökande och samordnande arbete bedrivas i områden som är i planeringsunderlaget pekats ut som särskilt betydelsefulla och lämpliga för anläggning och restaurering av våtmarker. Länsstyrelserna skall i årsredovisningarna redovisa insatser och resultat.

Åtterrapporering

Arbetet med planeringsunderlagen kom igång vid halvårsskiftet efter att formerna för hur arbetet skulle bedrivas klargjorts. Under hösten har underlag tagits fram i form av ett antal GIS-skikt. Översikter över samtliga länets dikningsföretag med grundläggande information har digitaliserats. Därutöver digitaliserades dikningsföretagens båtnadsområden för länets kustkommuner. Två interna möten har utförts med syfte att skapa samsyn kring hur planeringsunderlagen ska användas för prioriteringar av statliga medel till våtmarksrestaurering. Närvarande vid dessa möten har varit länsstyrelserepresentanter som arbetar med kulturmiljö, vattenförvaltning, miljöövervakning, naturvård, EU-stöd samt IT/GIS. Bidrag från Naturvårdsverket till samordning och uppsökande verksamhet gav möjligheten att börja

forma ett externt nätverk med personer ute i kommunerna. En inbjudan till en informationsdag om samordning av våtmarksrestaurering gick ut till länets samtliga 12 kommuner samt LRF. Några av kommunerna (4) visade stort intresse. De utformade projektbeskrivningar och ansökte om medel för att kunna avsätta personella resurser att samordna och organisera uppsökande verksamhet utifrån planeringsunderlagen.

Länsstyrelsens arbete med att anlägga och restaurera våtmarker är förknippat med flera olika målsättningar, flera olika administrativa procedurer och finansiella källor, vilket gör att arbete återstår med att underlätta samordning och åstadkomma fler restaurerade våtmarker.

Uppdrag 27

Tillämpningen av landsbygdsprogrammet 2007—2013 skall, till dess att slutliga beslut om programmet fattas av EU-kommissionen och av regeringen, grunda sig på det av regeringen beslutade programförslag som förelagts EU-kommissionen inom ramen för rådets förordning (EG) nr 1698/2005 och andra aktuella EU-regelverk. Länsstyrelserna skall tillsammans med andra berörda myndigheter följa upp genomförandet av åtgärder, resultat och effekter enligt det system för uppföljning och utvärdering som föreslagits för programmet och rapporteras i enlighet med riktlinjer från Jordbruksverket. Länsstyrelserna skall även vid förfrågan bistå Jordbruksverket, i verkets roll som ansvarig för att fullgöra de uppgifter som åligger förvaltningsmyndigheten, med nödvändiga uppgifter om programmets genomförande. Vid behov skall länsstyrelserna samråda med andra stödmyndigheter.

Åtterrapporering

Tillämpningen av Landsbygdsprogrammet 2007-2103 sker i enlighet med det av regeringen och EU-kommissionen beslutade programmet. Prioriteringarna mellan ansökningar görs utifrån den i partnerskap fastställda regionala genomförande-strategin.

Under hösten 2008 ska Jordbruksverkets system för uppföljning, DAWA, sjasättas. Dessförinnan följer Länsstyrelsen upp Landsbygdsprogrammets resultat och effekter fr.o.m. 2008 i egna dokument samt i GIS-program i syfte att se hur medlen fördelas geografiskt och ekonomiskt. Länsstyrelsen kommer även att erbjuda strukturfonderna en GIS-plottning i syfte att redovisa EU: s insatser för utvecklingen i länet.

Under hösten 2008 ska Landsbygdsprogrammet utvärderas inför kommande tvåårsperiod, med fokus på genomförande-strategi och budget. Eventuella förändringar är då i viss mån möjliga inför kommande budgetperiod 2009-2010.

Länsstyrelsen sände under december 2007 in en rapport till utbetalningsenheten på Jordbruksverket, utifrån ett antal frågor om läget i Landsbygdsprogrammet. Rapporten innehöll även en riskanalys som belyser risker och skapar en beredskap för korri-gerande åtgärder.

Partnerskapet för Landsbygdsprogrammet träffas ungefär 5 ggr per år. Vid dessa tillfällen rapporteras status i programmet, dvs. beviljade medel, exempel på företags-stöd och projektstöd e dyl. Om det finns en principdiskussion kring en ansökan kan den lyftas i partnerskapet.

Länsstyrelsen samråder i varje ansökan med Regionförbundet – Länsstyrelsens närmaste kontakt med strukturfonderna, som i sin tur återkopplar på samtliga an-sökningar i Regionalfond, Socialfond samt Landsbygdsprogrammet. Samråd sker även med tjänstemän som handlägger det regi-onalpolitiska stödet på Regionförbundet för att på så sätt säkra att ingen dubbelfin-ansiering sker samt för att ansökare ska få korrekt och effektiv support.

Uppdrag 31

Länsstyrelserna skall kommentera andelen beviljade medel under anslaget 33:1 Allmänna regionalpolitiska åtgärder som avser medfinansiering av de regionala tillväxtprogrammen och EU:s strukturfondsprogram. Länsstyrelserna skall i förekommande fall även kommentera och motivera annan användning av anslaget 33:1.

Åtterrapporering

Till följd av minskat anslag för år 2007 har Länsstyrelsens möjlighet att bevilja bidrag till nya projekt varit starkt begränsad. Av de projekt som pågår har prioriterats projekt som har miljö-, jämställdhets-, hållbarhets- och landsbygdsprofil, utan inbördes rangordning. Länsstyrelsen bedriver ett antal projekt som inte direkt anknyter till det regionala tillväxtprogrammet men som i sin förlängning får betydelse för genomförandet av både det regionala utvecklingsprogrammet och det regionala tillväxtprogrammet. Bland dessa kan nämnas arbetet med analys av service i länets lands- och glesbygder och samverkan kring

integration. Länsstyrelsen driver tillsammans med Regionförbundet bl.a. ett projekt kring kommunala serviceplaner. Ett syfte med detta projekt har varit att utveckla samverkanslösningar mellan kommunerna och offentlig service så att bättre förutsättningar skapas för en god servicenivå i länet. Därmed tydliggörs även den lokala servicens strategiska betydelse för en positiv utveckling av landsbygden. Underlaget som framkommer i projekten utgör ett väsentligt underlag för utvecklingen av landsbygdsservice och integrationsarbetet i länet.

Uppdrag 32

Länsstyrelserna skall redovisa grunderna för gjorda prioriteringar inom anslaget 33:1 Allmänna regionalpolitiska åtgärder. Det avser dels prioriteringar mellan regionala företagsstöd och regional projektverksamhet, dels prioriteringar mellan olika företagsstöd och mellan insatser inom den regionala projektverksamheten. I redovisningen skall även ingå en beskrivning av hur jämställdhets-, integrations- och miljöperspektiven har beaktats.

Åtterrapporering

För ändamålet regional projektverksamhet har Länsstyrelsen tilldelats en mindre summa. (Huvuddelen av det regionala utvecklingsanslaget disponeras av Regionförbundet i länet.) Enligt regleringsbrev avseende anslag 33:1 ska Länsstyrelsen med hjälp av dessa projektmedel vidareutveckla rollen som samordnare av statliga insatser i det regionala utvecklingsarbetet, insatser för samordnade servicelösningar i glesbygd och vissa jämställdhetsinsatser.

Länsstyrelsen samlar cheferna för de statliga myndigheter som är verksamma i

länet, ett par gånger om året, för information och diskussion om gemensamma angelägenheter. Även Regionförbundet inbjuds till dessa träffar. Inom ramen för chefskollegiet initierade Länsstyrelsen 2006 ett arbete för att undersöka möjligheterna till samlokalisering av statlig verksamhet. Under 2007 har projektet inriktat sig mot servicesamverkan i Oskarshamn, Borgholm och Vimmerby. Diskussioner förs med kommunerna om samordning av statlig och kommunal service i gemensamma lokaler. Den väsentliga delen i projektet är att förbättra

medborgarnas möjligheter till lokal samordnad service samtidigt som fortsatt effektivisering av den offentliga tjänsteproduktionen ligger fast. I projektet ingår också att ta hänsyn till jämställdhets-, integrations- och miljöperspektiven.

Projektet kommer fortsättningsvis under 2008 att stödja myndigheterna strävan till lokal samverkan för att underlätta för medborgarna att tillhandahålla service. Nya former för samverkan mellan stat, kommun och företag skall prövas under uppdragstiden. Avsikten är också att driva på informationsteknikens möjligheter att förbättra servicen till medborgarna. Länsstyrelsen och övriga myndigheter och vissa kommuner i länet kommer fortsättningsvis att medverka i den statliga utredningen *Utveckling av lokal service i samverkan*.

Under 2007 och 2008 kommer Länsstyrelsen att arbeta med landsbygdshandelns betydelse för äldre människor boende på landsbygden som ett prioriterat område. Projektet Service för äldre på landsbygden har syftet att kartlägga äldre människors tillgång till offentlig och kommersiell service på landsbygden, samt ge förslag till förbättringar inom området. Länsstyrelsen vill tydliggöra landsbygdshandelns viktiga samhällsfunktion och få igång en kommunikation och diskussion kring hur service på landsbygden kan utvecklas. Goda idéer ska lyftas fram och spridas och förhoppningsvis kan projektet ge ringar på vattnet även utanför länets gränser. Projektet genomförs i samverkan med Regionförbundet och länets kommuner. I referensgrupp till projektet ingår även pensionärsorganisationer och föreningen för lanthandelns främjande.

Uppdrag till vissa länsstyrelser

Uppdrag 42

Länsstyrelser i län med regionala självstyrelseorgan eller samverkansorgan skall vid förfrågan från länens programansvariga (för RTP) redovisa beslutade och utbetalade belopp samt vilket eller vilka av myndighetens anslag som utnyttjats inom ramen för RTP avseende 2006. Medel från andra myndigheters anslag som fördelats till länsstyrelser och som använts i RTP för medfinansiering skall redovisas för respektive anslag. Länsstyrelserna skall bistå Nutek med underlag vid uppföljningen av regionala tillväxtprogram avseende 2006 enligt närmare anvisningar från myndigheten.

Åtterrapporering

Länsstyrelsen bistår Nutek med underlag vid uppföljning av regionala

tillväxtprogram enligt anvisningar från myndigheten.

Uppdrag 47

Länsstyrelserna i län med regionala självstyrelseorgan eller samverkansorgan skall lämna en redovisning för projekt som fått bidrag inom anslaget 33:1 Allmänna regionalpolitiska åtgärder. I redovisningen skall en fördelning göras på kategorierna samordning av de statliga insatserna i det regionala utvecklingsarbetet, jämställdhetsinsatser samt insatser för samordnade servicelösningar i glesbygd

Åtterrapporering

Länsstyrelsen har under året arbetat med olika projekt där insatser gjorts inom det regionala utvecklingsarbetet, jämställdhetsinsatser samt insatser för servicelösningar i glesbygd.

Huvudansvaret för arbetet med det regionala utvecklingsarbetet vilar dock på Regionförbundet. Följande projekt inom angivna områden har drivits av Länsstyrelsen.

Området statlig samordning;***Chefskollegiet***

Länsstyrelsen samlar cheferna för de statliga myndigheterna som är verksamma i länet ett par gånger om året för information och diskussion om gemensamma frågor. Även regionförbundet är inbjudna till dessa träffar. Inom ramen för chefskollegiet har Länsstyrelsen initierat och driver ett arbete för samlokalisering av statlig verksamhet (se nedan). Vid årets möte har förutom denna viktiga fråga informerats och diskuterats kring miljömålsarbetet, energistrategiarbetet, jämställdhetsarbetet, vattenförvaltningens organisation och ansvar, flyktingmottagningen i länet samt frågor kring aktuella omorganisationer av ett flertal statliga myndigheter.

Samordning av statlig lokal service

Länsstyrelsen inledde under 2006 ett arbete för att undersöka möjligheterna till samlokalisering av statlig verksamhet. Under 2007 har projektet inriktat sig mot service-samverkan i Oskarshamn, Borgholm och

Vimmerby. Diskussioner förs med kommunerna om samordning med den kommunala servicen i gemensamma lokaler. Den väsentliga delen i projektet är att förbättra medborgarnas möjligheter till lokal samordnad service samtidigt som fortsatt effektivisering av den offentliga tjänsteproduktionen ligger fast. I projektet ingår också att ta hänsyn till jämställdhets-, integrations- och miljöperspektiven.

Projektet kommer fortsättningsvis under 2008 att stödja myndigheterna strävan till lokal samverkan för att underlätta för medborgarna att tillhandahålla service. Nya former för samverkan mellan stat, kommun och företag skall prövas under uppdragstiden. Avsikten är också att driva på informationsteknikens möjligheter att förbättra servicen till medborgarna. Länsstyrelsen och övriga myndigheter och vissa kommuner i länet kommer fortsättningsvis att medverka i den statliga utredningen *Utveckling av lokal service i samverkan.*

Regionalt godstransportråd

Landshövdingen i Kalmar är ordförande i det regionala godstransportrådet för Småland som etablerades under året, på initiativ av Banverket och Vägverket, med syfte att fånga upp näringslivets behov och synpunkter på infrastrukturen i de tre Smålandslänen.

Området Regionalt utvecklingsarbete;***Hållbar utveckling i Kalmar län***

Länsstyrelsen fortsätter under 2007 och 2008 arbetet med hållbar utveckling inom

ramen för projektet. Projektet syftar till att, i enlighet med regeringens skrivelse *En svensk strategi för hållbar utveckling - ekonomisk, social och miljömässig*, utveckla sektorsövergripande metoder för analysarbete och medvetandegöra hållbarhetsbegreppet. Detta gör Länsstyrelsen genom aktiviteter i form av kompetenshöjande insatser bland egen personal och information om exempelvis miljömålsarbete och regional utveckling till regionala och lokala aktörer, bland annat i seminarieform. Ett lokalt initiativ för utarbetande av ett sektorsövergripande analys- och underlagsverktyg att användas i den kommunala beslutsprocessen kommer att utredas under 2008.

Vindkraftsplanering

Länsstyrelsen har sammanställt planeringsunderlag med stöd av nya vindkarteringar och uppmanat alla kommuner i länet att ta sig an frågan i sin översiktsplan och att samverka med angränsande kommuner och län. Samarbete pågår mellan de båda Ölandskommunerna i ett särskilt projekt tillsammans med Länsstyrelsen och Regionförbundet. Flera andra kommuner samverkar också med angränsande kommuner och län. Länsstyrelsen samarbetar också med Regionförbundet när det gäller information, rådgivning och utbildning till kommunerna. Eftersom trycket på nyetableringar av vindkraft är stort i länet och kommer snabbare än beräknat har alla kommuner inte ännu tagit fram översiktliga lokaliseringsbedömningar.

Ett övergripande mål för verksamheten i länet är att den skall ge nya arbetstillfällen och öppna nya möjligheter för förstärkt entreprenörskap och företagande. Vindkraften bidrar därmed till en god ekonomisk och social utveckling samtidigt som den bidrar till att uppfylla nationella och regionala miljömål om minskade utsläpp. Vindkraft har, enligt Länsstyrelsens bedömning, förutsättningar att bli en stark tillväxtfaktor även för svensk industri. I regionen finns två särskilt starka kompetensområden; energiteknik och marin

industri. I samarbete med annan svensk industri borde den inom en inte alltför avlägsen framtid kunna göra ett genombrott på denna marknad. Genom att ta till vara den kompetens och det intresse som finns bland länets företag har finns stora möjligheter att medverka i utvecklingen av vindkraften och därmed öka tillväxten och skapa fler arbetstillfällen.

Området Jämställdhetsinsatser:

Jämställdhetsintegrering

För att förstärka jämställdhetsinsatserna i länet har personal inom offentliga verksamheter erbjudits utbildningar inom jämställdhet. Utbildningar har bedrivits i fortsatt samarbete med de övriga länen i södra Sverige.

Länsstyrelsen har under året initierat och fått igång ett nätverk för ansvariga för jämställdhetsintegrering i länets kommuner med syfte att informera och att få och ge erfarenhetsutbyte mellan kommunerna. Samarbete med länets regionala resurscentrum har varit fortsatt gott och i de projekt som bedrivs av resurscentrum, där Länsstyrelsen beviljat del av finansieringen finns en representant från Länsstyrelsen i styrgruppen för att under projektets löptid följa arbetet och stödja att de leder till en förbättring av jämställdheten i länet.

Vid bedömning av projekt, ställs krav på att projekten beskriver hur det påverkar jämställdhet samt en motivering i de fall det i ansökan beskrivs att projektet inte har någon jämställdhetsaspekt. Det har medfört att projektägare har blivit mer medvetna om att jämställdhet ska beaktas i verksamheten.

Området Servicelösningar i glesbygd;

Lokala serviceplaner – Varuförsörjningsplaner

Hösten 2005 startade projektet med att samtliga länets kommuner skulle upprätta en serviceplan för kommunens basservice,

som även skulle innehålla en varuförsörjningsplan. Projektet har efter detta förlängts i två omgångar och kommer att fortgå under åtminstone halva 2008 då samtliga kommuner ännu inte har inkommit med en aktuell serviceplan. Samtliga service- och varuförsörjningsplaner ska antas i respektive kommunfullmäktige. En antagen serviceplan hos en kommun är ett krav för att kommunens företag ska kunna söka Regionförbundets stöd till kommersiell service, samt söka stöd för grundläggande tjänster på landsbygden inom landsbygdsprogrammet som handläggs av Länsstyrelsen.

Ett syfte med projektet är att på sikt utveckla samverkanslösningar mellan kommersiell och offentlig service så att bättre förutsättningar skapas för en god servicenivå i länet. Därmed tydliggörs även den lokala servicens strategiska betydelse för en positiv utveckling av landsbygden och dess potential.

Servicedata Syd utveckling

Servicedata Syd har pågått sedan 2004 och är en fortsättning på serviceanalysprojektet Sisyla som startade 2001. Servicedata Syd ska enligt projektplanen avslutas vid årsskiftet 2007/2008, men kommer att fortgå i någon form även kommande år då det fortfarande finns medel att utnyttja i projektet. Servicedata Syd är ett samarbete mellan länsstyrelserna i Kalmar, Blekinge, Kronoberg och Jönköping. Databasen innehåller uppgifter om service för kommunal, kommersiell, statlig och landstingsnivå och bygger på kontinuerliga uppdateringar på interaktiva GIS-kartor. Projektet utgör ett viktigt underlag för länsstyrelsernas arbete med servicefrågor i länens gles- och landsbygder. De berörda länsstyrelserna avser att fortsätta att utveckla projektet även under 2008.

Öländska natur- och kulturguider

Länsstyrelsen har tillsammans med Högskolan i Kalmar genomfört en natur-

och kulturguidesutbildning under våren 2007. Utbildningens syfte var att utbilda guider som utifrån tvärvetenskapliga kunskaper om det öländska landskapet på ett pedagogiskt och stimulerande sätt skulle kunna möta besökaren. Kursen vände sig i första hand till boende på Öland med intresse för att antingen starta eller komplettera sin verksamhet med natur- och kulturturism. Över 100 intresseanmälningar gjordes och närmare 90 personer kom in med skriftliga ansökningar. Av de 28 kursdeltagarna var 21 kvinnor och 7 män. Samtliga kursdeltagare har fullföljt kursen. Utbildningen genomfördes på kvartsfart med 7 föreläsningar och 3 exkursioner. Arbetsinsatsen motsvarade fem högskolepoäng. Kostnaden för att förbereda och genomföra kursen beräknades till 250 tkr. I kostnaden ingick lärarlöner, framtagning av material, tid för planering, m.m. Länsstyrelsen finansierade kursen med 200 tkr och Regionförbundet bidrog med 50 tkr. Annonseringen i dagspressen bekostades av de båda Ölandskommunerna

Service för äldre på landsbygden

Under 2007 och 2008 kommer Länsstyrelsen att arbeta med landsbygdshandelns betydelse för äldre människor boende på landsbygden som ett prioriterat område. Projektet Service för äldre på landsbygden har syftet att kartlägga äldre människors tillgång till offentlig och kommersiell service på landsbygden, samt ge förslag till förbättringar inom området. Länsstyrelsen vill tydliggöra landsbygdshandelns viktiga samhällsfunktion och få igång en kommunikation och diskussion kring hur service på landsbygden kan utvecklas. Goda idéer ska lyftas fram och spridas och förhoppningsvis kan projektet ge ringar på vattnet även utanför länets gränser. Projektet genomförs i samverkan med Regionförbundet och länets kommuner. I referensgrupp till projektet ingår även pensionsorganisationer och föreningen för lanthandelns främjande.

Uppdrag 61

Länsstyrelserna i Blekinge, Gotlands, Hallands, Kalmar och Skåne län skall fullfölja förberedelserna för igångsättning av omstruktureringsprogrammet för sockersektorn. Tillämpning av programmet under 2007-2011 skall grunda sig på det av regeringen beslutade programmet som delgivits EU-kommissionen, tillämpligt EU-regelverk, förordning (2007:482) om diversifierings- och övergångsstöd till sockerproducenter samt regeringsbeslut (Jo2007/2021).. Länsstyrelserna skall följa upp genomförandet av åtgärder, resultat och effekter samt vid förfrågan bistå Jordbruksverket med nödvändiga uppgifter om programmets genomförande.

Åtterrapporering

Något egentligt arbete med fullföljande av omstruktureringsprogrammet för sockersektorn har inte utförts av Länsstyrelsen under 2007. Orsaken är att föreskrifter och direktiv för programmet saknas. Den förordning som regeringen beslutade den 31 maj 2007, överensstämde inte med det nationella programmet

rörande vissa av åtgärderna för Övergångsstödet för Öland och Gotland. Detta är påpekat för jordbruksdepartementet, och enligt uppgift ska förordningen ändras. Genomförandet av omstruktureringsprogrammet beräknas kunna påbörjas under 2008.

REDOVISNING AV KOMPETENSFÖRSÖRJNING OCH SJUKFRÅNVARO

Förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag

3 kap. Resultatredovisning

3 § Myndigheten skall redovisa de åtgärder som har vidtagits i syfte att säkerställa att kompetens finns för att nå verksamhetens mål. I redovisningen skall det ingå en analys och en bedömning av hur de vidtagna åtgärderna sammantaget har bidragit till att nå verksamhetens mål. (F. 2005:797)

Mål för kompetensförsörjningen 2007

Åtgärder som vidtagits i syfte att säkerställa att kompetens finns för att nå verksamhetens mål. Analys och bedömning av hur de vidtagna åtgärderna sammantaget har bidragit till att nå verksamhetens mål

Övergripande syftar insatserna, som beskrivs nedan, alla till att stärka Länsstyrelsens förutsättningar att möta och uppfylla kommande krav på förändringar, på kort och på längre sikt. Sammantaget bidrar också insatserna som beskrivs till att stärka arbetsplatsens förmåga att möta medarbetarens behov av stöd, personlig utveckling och belöning. En bra förändringskompetens utgör tillsammans med en ändamålsenlig personalpolitik förutsättningar för att utveckla den attraktiva arbetsplatsen och förmågan att säkerställa den kompetens som krävs för att uppnå fastställda mål.

Mål	Implementering av "Strategi för den statliga arbetsgivarpolitiken 2007-2009"
Vidtagna åtgärder	Fortsatt genomgång av strategin i direktionen/ledningsgruppen och övriga chefskollektivet.
Uppnådda resultat	En ökad medvetenhet i ledningen kring förväntade arbetsgivarpolitiska utmaningar/strategiska frågor.
Egen analys, kommentarer och bedömning av området	Strategin är sannolikt ett mycket verksamt medel att skapa tydliga bilder av vilka förändringskrav som ställs i en nära framtid och hur det i sin tur ställer nya krav på ledarskapet.

Mål	Aktivt och nära ledarskap; kompetensutveckling av 1:a linjens chefer med anledning av att fullt personalansvar delegerats ut till dessa.
Vidtagna åtgärder	Arbetsordning/delegationsordning har reviderats under 2007. Ytterligare "verktygsutbildning" och Ledarutbildning genomförs 2008.
Uppnådda resultat	Ett mer nära och aktivt ledarskap där varje medarbetare kan få större uppmärksamhet inom områden som individuell utveckling, rehabilitering och gemensamma värden och förhållningssätt.
Egen analys, kommentarer och bedömning av området	Chefernas roll som arbetsgivarens företrädare i en arbetssituation som framledes kommer att präglas av ständiga förändringar måste få mer uppmärksamhet. "Strategi för den statliga arbetsgivarpolitiken" ger underlag för denna inriktning. Ett nära ledarskap med rimligt antal medarbetare har en avgörande betydelse för med vilken kvalitet nödvändiga prioriteringar, effektiviseringar, rehabilitering och individuell utveckling kan hanteras och hur ett ändamålsenligt medarbetarskap kan utvecklas..

Mål	Förbereda organisation och kompetens för "24-timmarsmyndigheten"
Vidtagna åtgärder	En arbetsgrupp följer utvecklingen och stöttar implementering av nya arbetsmetoder.
Uppnådda resultat	Webb-baserade tjänster för hantering av bland annat körkortsfrågor har lanserats. Länsstyrelserna har i uppdrag att fastställa fler tjänster som kan hanteras på liknande sätt.
Egen analys, kommentarer och bedömning av området	Samtidigt som länsstyrelsens tjänster görs mer tillgängliga för allmänheten så effektiviseras handläggningen betydligt.

Mål	Analys av vilka krav som ställs på myndigheten för att klara sina åtagande trots stora pensionsavgångar i en nära framtid.
Vidtagna åtgärder	Statistik/kartläggning av pensionsavgångar t o m 2015 är genomförd. Kartläggningen revideras under 2008.
Uppnådda resultat	En tydligare bild av vilken kompetensförsörjning som blir aktuell med anledning av pensionsavgångar.
Egen analys, kommentarer och bedömning av området	Kartläggningen omsätts kontinuerligt i behovsanalyser/planer för hur nödvändiga kompetenser ersätts.

Mål	Fortsatt arbete med att kvalitetssäkra länsstyrelsens kärnprocesser
Vidtagna åtgärder	Former för analys av arbetsprocesser, processbeskrivningar och utvärdering har tidigare tagits fram med hjälp av externt konsultstöd.
Uppnådda resultat	Arbetet har av resursskäl prioriterats ner under 2007. I verksamhetsplan för 2008 tillförs projektet resurser och ytterligare processer skall kvalitetssäkras på detta sätt.
Egen analys, kommentarer och bedömning av området	Arbets sättet skapar förutsättningar för kartläggning och utveckling av arbetsprocesser. Detta ger i sin tur bättre kvalitet och kortare ledtider i handläggningen. Introduktionen av nya medarbetare underlättas.

Mål	Fortsatt/utökad samarbete mellan sydlänen vad gäller kompetensförsörjning
Vidtagna åtgärder	Gemensamma planeringsträffar regelbundet, numera 6-8 ggr per år
Uppnådda resultat	Antalet gemensamma utbildningar ökar successivt. Förvaltningsutbildning för nyanställda, Ledarutveckling och Chefsförsörjning.
Egen analys, kommentarer och bedömning av området.	Samarbetet sparar tid och pengar. Kompetensutveckling som inte vore möjligt att driva i varje län för sig blir genomförda. Erfarenhetsutbytet får en fastare struktur/regelbundenhet. Revirgränser luckras upp.

Mål	Utökad samarbete mellan samtliga länsstyrelser vad gäller kompetensförsörjning
Vidtagna åtgärder	Länsstyrelsernas personalchefer har ett väl etablerat nätverk. Under 2006 har en gemensam plattform för utvecklingsarbete inom området "Human Resources" tagits fram. Plattformen utgör en viktig bas för fortsatt samordning inom kompetensutveckling. Under 2008 kommer ett gemensamt program för ledarutveckling förverkligas.
Uppnådda resultat	Nätverket har identifierat viktiga samarbetsområden. Ett gemensamt program för Ledarutveckling kommer att förverkligas under 2008. Övriga angelägna samverkansområden är karriärplanering, rekrytering och Länsstyrelseakademien.
Egen analys, kommentarer och bedömning av området	Se kommentaren under punkten ovan - sydlänens samarbete

Mål	Samordnad löneservice i sydlänen(SLS)
Vidtagna åtgärder	Efter förstudie under 2004 har ett projekt genomförts med mål att samordna sydlänens löneadministration. Under 2007 genomfördes övergången till en gemensam lönehantering. Arbetet med att kvalitetssäkra och effektivisera detta nya arbetssätt fortlöper.
Uppnådda resultat	Lönehanteringen är samordnad för sydlänsgruppen sedan ett drygt halvår. Den avlastning som kalkylerats för enskilda länsstyrelser har hittills kunnat uppnås endast till viss del. Fortfarande återstår mycket arbete för att få till stånd ett effektivt och kvalitetssäkrat arbete. Projektet är utgångspunkt för ett förändringsarbete som syftar till att samordna samtliga länsstyrelser lönehantering under 2009-2010.
Egen analys, kommentarer och bedömning av området	Projektet har givit värdefull erfarenhet och kunskap om vad som krävs av arbetsgivare/personal och fackliga företrädare när fristående myndigheter skall samordna sin administrativa verksamhet. Kompetenskraven på den gemensamma lönecentralens medarbetare måste uppmärksammas särskilt, inte minst inför en kommande övergång till ett "riks-upplägg" enligt ovan. Ett oros- och irritationsmoment har varit AGRESSO:s bristfälliga förmåga att leva upp till de krav och förväntningar ett sådant här samordningsprojekt ställer.

Mål	Skapa ändamålsenliga personalrapporter/beslutsunderlag ur Agresso
Vidtagna åtgärder	SLS (se ovan) kommer att vara en viktig resurs vad gäller producerandet av chefsstöd i form av olika slag av personalrapporter. Sydlänen har gemensamt tagit fram en "katalog" för vilka personalrapporter man anser sig behöva.
Uppnådda resultat	SLS har ännu inte kunnat producera många av de rapporter som efterfrågas. Kommer sannolikt att kunna ske under 2008 i den omfattning som förväntas..
Egen analys, kommentarer och bedömning av området	Genom SLS skapas en bredare/djupare kompetens kring hur Agresso kan användas för att skapa bra rapporter/beslutsunderlag än vad varje länsstyrelse för sig förmår att upprätthålla.

Mål	Utveckling av egenrapportering och ett databaserat PA-administrativt stöd med stöd av Agresso lön/ PA
Vidtagna åtgärder	Fortsatt dialog med Agresso och SLS om vilka verktyg som kommer att finnas till hands i den nya versionen som lanseras våren 2008.
Uppnådda resultat	Beslut om att avvakta ny version.
Egen analys, kommentarer och bedömning av området	Det är ännu för tidigt att dra några slutsatser kring om Agresso version 5:5 innebär väsentliga förbättringar av PA- relaterade funktioner. Möjligen kan det bli aktuellt att se närmare på detta under 2008.

Mål	Lönekartläggning enligt Jämställdhetslagen och metoder för löneanalyser som viktiga verktyg i lönebildningsarbetet. Implementering och bred förankring av lokal lönepolicy
Vidtagna åtgärder	Årlig uppdatering av arbetsbeskrivningar och klassningar med hjälp av verktyget "BESTA-befattningsvärdering". Jämställdhetsanalys och löneanalys inför lönerevision.
Uppnådda resultat	En tydligare, mer medveten lönepolicy och lönestruktur
Egen analys, kommentarer och bedömning av området	En medveten lönebildning är en förutsättning för att kunna bli en attraktiv arbetsgivare. Det är samtidigt en av förutsättningarna för att bygga ett medarbetarskap som vilar på accepterade värden.

Övergripande mål och inriktning för kompetensförsörjning 2008-2010**Mål**

Fortsatt arbete med att förbereda en stor generationsväxling som för Länsstyrelsens i Kalmar del inträffar under åren 2009-2013 då ca 45 medarbetare går i pension. Bra metoder för kompetensväxling, kompetensöverföring måste utvecklas.

I planeringen ingår också ett scenario där en samordning av länsstyrelserna i färre regioner, som om det genomförs, ger helt nya förutsättningar vad gäller generationsväxling/kompetensförsörjning.

Mål

Ledarutvecklingsprogrammet för Länsstyrelsen i Kalmar län skall drivas vidare. Framtida krav på effektivisering, kvalitetssäkring, konkurrens om arbetskraft, medarbetares förväntningar på individuell utveckling kräver ett nära ledarskap och ett utvecklat medarbetarskap.

Mål

Länsstyrelsens arbete med "Verksamhetsutveckling genom Processtyrning" skall drivas vidare. Erfarenheterna hittills visar att metoden ger stöd för både kvalitetssäkring och kompetensförsörjning. Rekryterings och introduktionsprocesserna skall revideras särskilt.

Mål

Ytterligare utveckling av sydlänssamarbetet. Projektet "Samordnade löneservice" sjsöattes under 2007. Upplägget behöver finslipas och kvalitetssäkras inför en övergång till ett upplägg där samtliga länsstyrelser deltar.

Mål

Anpassning och utveckling av organisation, bemanning och kompetens för att klara de mål som beskrivs för "24-timmarsmyndigheten".

Mål

Fortsatt implementering av arbetsgivarkollegiets "Strategi för den statliga arbetsgivarpolitiken 2007-2010"

Mål

Fortsatt samarbete mellan HR-funktionerna på landets Länsstyrelser för erfarenhetsutbyte, metodutveckling och gemensamma insatser för kompetensförsörjning.

Mål

En särskild analys behöver göras över ökande sjuktal. Eventuellt åtgärdsprogram formuleras därefter.

7 kap. Tilläggsupplysningar

3 § Uppgift skall lämnas om de anställdas frånvaro på grund av sjukdom under räkenskapsåret. Den totala sjukfrånvaron skall anges i procent av de anställdas sammanlagda ordinarie arbetstid.

Uppift skall också lämnas om

1. den andel av sjukfrånvaron som avser frånvaro under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer,
2. sjukfrånvaron för kvinnor respektive män samt
3. sjukfrånvaron för anställda i åldrarna 29 år eller yngre, 30-49 år och 50 år eller äldre.

Sjukfrånvaron för varje grupp som avses i andra stycket 2 och 3 skall anges i procent av gruppens sammanlagda ordinarie arbetstid. Sådan uppgift skall inte lämnas om antalet anställda i gruppen är högst tio eller om uppgiften kan hänföras till ens enskild individ.

Bestämmelserna i första-tredje styckena gäller inte myndigheter och affärsverk i vilka antalet anställda under de senaste två räkenskapsåren i medeltal uppgått till högst tio. (F. 2002:1061)

Uppgifter om de anställdas frånvaro på grund av sjukdom under 2007 och föregående år

Sjukfrånvaron anges i procent av de anställdas sammanlagda ordinarie arbetstid.

Sjukfrånvaro	2006	2007	Diff 06/07
Total sjukfrånvaro	4	5	1
Kvinnor	4,2	6,8	2,6
Män	3,8	3,2	-0,6
29 år eller yngre	1,3	2,2	0,9
kvinnor	2,1	3,1	1
män	0,6	1,2	0,6
30 - 49 år	4	4,1	0,1
kvinnor	5,6	5,9	0,3
män	2,1	2,1	0
50 år eller äldre	4,6	6,8	2,2
kvinnor	2,3	9,6	7,3
män	6,2	4,9	-1,3

Långtidssjukskrivning*	2006	2007	Diff 06/07
Andel långtidssjukskrivning totalt	66,4	74	7,6
Kvinnor	66	79,1	13,1
Män	66,9	63,6	-3,3
29 år eller yngre	0	0,9	0,9
kvinnor	0	1,3	1,3
män	0	0	0
30 - 49 år	32,1	31,6	-0,5
kvinnor	57,3	39,8	-17,5
män	4,9	14,7	9,8
50 år eller äldre	34,3	41,5	7,2
kvinnor	8,7	37,9	29,2
män	62	49	-13

* sjukskrivning under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer

SAMMANSTÄLLNING ÖVER VÄSENTLIGA UPPGIFTER

Sammanställningen skall göras enl. 2 kap. 4 § Förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

		2007	2006	2005	2004	2003
Låneram	beviljad	8 000	7 500	7 500	6 000	5 640
	utnyttjad	5 305	7 224	5 974	5 106	4 615
Kontokredit hos RGK	beviljad	12 000	18 000	18 000	18 000	18 000
	max. utnyttjad	0	0	0	0	0
Räntekonto	räntekostnader	0	0	0	0	0
	ränteintäkter	2 097	1 090	685	426	321
Totala avgiftsintäkter	mynd. disponerar	7 273	3 917	3 759	3 735	4 102
	mynd. ej disponerar	6 504	5 909	5 822	5 273	5 718
Jämförelse med beräknade avgiftsintäkter enl. regleringsbrev	mynd. ej disponerar	5 700	5 570	5 550	-	-
Anslagskredit 01 32:1ap 7 Länsstyrelserna	beviljad	3 945	2 421	0	2 129	1 003
	utnyttjad	0	0	0	193	0
19 33:1ap 7 Allm.reg.pol.åtg.	beviljad	254	408	0	400	340
	utnyttjad	0	91	0	53	0
Summa utg. Reservationer 01 32:1ap 7 Länsstyrelserna 19 33:1ap 7 Allm.reg.pol.åtg.		1 879 274	2 109 -91	2 007 773	-193 -53	1 761 101
Summa anslagssparande		2 152	2 018	2 007	0	1 761
- därav intecknat av åtaganden med stöd av reservationer och anslagssparande		2 152	2 018	2 007	-	1 761
Bemyndiganden	tilldelat	7 000	7 500	7 500	6 000	5 300
	summa	1 246	4 588	3 284	3 418	4 524
	åtaganden					
Årsarbetskrafter (åa)		194	190	184	182	170
Medelantalet anställda		237	227	213	209	199
Driftkostnad per åa		824	826	737	737	697
Årets kapitalförändring		-923	-1 715	1 825	-1 797	-1 757
Balanserad kapitalförändring		-8 912	-7 197	-9 022	-7 225	-5 468

RESULTATRÄKNING

	2007	2006	Not
Verksamhetens intäkter			
Intäkter från anslag	80 794	83 717	1
Intäkter av avgifter o. andra ersättningar	7 273	3 917	2
Intäkter av bidrag	71 859	69 399	3
Finansiella intäkter	2 098	1 092	4
Summa verksamhetens intäkter	162 024	158 125	
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	-100 961	-97 184	5
Kostnader för lokaler	-11 095	-9 690	6
Övriga driftskostnader	-47 877	-49 999	
Finansiella kostnader	-244	-161	7
Avskrivningar o. nedskrivn	-2 770	-2 806	
Summa verksamhetens kostnader	-162 947	-159 840	
Verksamhetsutfall	-923	-1 715	
Uppbördsverksamhet			
Intäkter av avgifter och andra ersättningar som inte disponeras av myndigheten	6 504	5 909	8
Medel som tillförts statsbudgeten från uppbördsverksamheten	-6 504	-5 909	
Saldo	0	0	
Transfereringar			
Medel som erhållits från statsbudgeten för finansiering av bidrag	7 235	7 816	9
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag	74 084	98 722	10
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	11 338	11 593	11
Upplösning av fonder för transfereringsändamål	57	139	12
Lämnade bidrag	-92 714	-118 270	13
Saldo	0	0	
Årets kapitalförändring	-923	-1 715	14

BALANSRÄKNING

	2007-12-31	2006-12-31	Not
TILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar			
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	1 188	1 346	
Materiella anläggningstillgångar			
Maskiner, inventarier mm	4 489	5 203	15
Utlåning	224	340	16
Fordringar			
Kundfordringar	899	836	
Fordringar hos andra myndigheter	6 529	9 144	17
Övriga fordringar	2 002	1 544	
Summa fordringar	9 430	11 524	
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	2 270	2 130	18
Upplupna bidragsintäkter	3 463	5 219	19
Övriga upplupna intäkter	73	54	
Summa periodavgränsningsposter	5 806	7 403	
Avräkning statsverket	83 688	34 283	20
Kassa och bank			
Behållning på räntekonto i Riksgäldskontoret	46 220	36 835	
Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret	1 548	1 276	21
Summa kassa och bank	47 768	38 111	
Summa Tillgångar	152 593	98 211	

	2007-12-31	2006-12-31	
KAPITAL OCH SKULDER			
Myndighetskapital			
Balanserad kapitalförändring	-8 912	-7 197	22
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	-923	-1 715	
Summa myndighetskapital	-9 835	-8 912	
Fonder	25	83	23
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner	732	489	24
Skulder mm			
Lån i Riksgäldskontoret	5 305	7 224	25
Skulder till andra myndigheter	7 637	9 813	26
Leverantörsskulder	7 151	7 541	
Övriga skulder	2 208	2 387	27
Depositioner	1 562	1 293	28
Summa skulder mm	23 863	28 258	
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	8 514	8 195	29
Oförbrukade bidrag	129 294	70 098	30
Summa periodavgränsningsposter	137 808	78 293	
Summa Kapital och Skulder	152 593	98 211	

ANSLAGSREDOVISNING

Redovisning mot anslag (tkr)

Anslag		Ingående överföringsbelopp 2007-01-01	Årets tilldelning enl. reg. brev	Om-disponerat anslagsbelopp	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp
01 32:1ap7	Länsstyrelserna m.m. (Ramanslag)	2 109	78 894	168	81 171	-79 292	1 879
01 32:2ap1	Kommunala samverkansorgan m.m. (Ramanslag)		6 203		6 203	-6 203	0
13 10:1ap15	Integrationsverket - del till LKALM (ram)			360	360	-360	0
19 33:1ap7	Allmänna regionalpolitiska åtgärder (Ramanslag)	-91	2 538		2 447	-2 174	274
	Summa Anslag	2 018	87 635	528	90 181	-88 029	2 152

Redovisning mot inkomstittel (tkr)

Inkomstittel	Beräknat belopp	Inkomster
2511	Expeditions- och ansökningsavgifter	700
2537	Miljöskyddsavgifter	4 100
2539	Täktavgifter	600
2552	Övriga offentligrättsliga avgifter	250
2552 01	Övriga offentligrättsliga avgifter (stiftelser, tillsyn)	
2552 02	Övriga offentligrättsliga avgifter (stiftelser, register)	
2552 03	Övriga offentligrättsliga avgifter (avfallsförordningen)	
271401	Sanktionsavgifter (arbetsmiljölagen)	
271404	Sanktionsavgifter (överlastavgifter)	50
28119	Övriga inkomster av statens verksamhet	
9455	Lotteravgifter	
	Summa Inkomster	5 700

Redovisning mot bemyndiganden

Anslag	Tilldelad bemyndiganderam	Ingående åtaganden	Ute-stående åtaganden	Utestående åtagandenas fördelning per år		
				2008	2009	2010
19 33:1:7	Allmänna regionalpolitiska åtgärder	7 000	4 588	1 246	-	-

Finansiella villkor

Villkor 1: 01 32:1 ap 7 Länsstyrelserna m.m. (Ramanslag)

Länsstyrelsen disponerar ett räntekonto med kredit i Riksgäldskontoret. Kreditutrymmet på räntekontot är 12 000 tkr. Krediten har inte utnyttjats under 2007. Till räntekontot överförs varje månad en tolfedel av tilldelat anslag. Länsstyrelsen har möjlighet att utnyttja en anslagskredit på sitt ramanslag med 3 945 tkr. Med en anslagskredit avses en rätt att överskrida ett budgetårs disponibla belopp på ett anslag. Anslaget är tilldelat i regleringsbrev 2006-12-21, 2007-04-12, 2007-05-31, 2007-06-20, 2007-10-11 och 2007-11-22.

Villkor 2: Deponerade medel

Medel som deponeras hos Länsstyrelsen skall sättas in på ett särskilt räntekonto i Riksgäldskontoret. Länsstyrelserna disponerar var sitt konto i Riksgäldskontoret för detta ändamål.

Villkor 3: 01 32:2 ap 1 Kommunala samverkansorgan m.m. (Ramanslag)

Anslaget skall finansiera förvaltningskostnader hos Regionförbundet i Kalmar län med anledning av lagen (2002:34) om samverkansorgan i länen. Länsstyrelsen i Kalmar län skall varje månad utbetala en tolfedel av anslaget till Regionförbundet i Kalmar län. Anslaget är tilldelat i regleringsbrev 2006-12-21.

Villkor 4: 19 33:1 ap 7 Allmänna regionalpolitiska åtgärder (Ramanslag)

Länsstyrelsen får med stöd av bemyndigande under år 2006 göra ekonomiska åtaganden i samband med regionala utvecklingspolitiska åtaganden som, inklusive tidigare gjorda åtaganden, innebär utgifter på högst 7 000 tkr under perioden 2008-2015.

Länsstyrelsen kan utöver tilldelat anslag disponera en anslagskredit på 408 tkr. Krediten har inte utnyttjats under 2007.

Av tilldelat anslag får Länsstyrelsen utöver ordinarie ramanslag för förvaltningsändamål använda högst 230 tkr för utvärdering av insatser inom de regionala tillväxtprogrammen, vilka finansieras av anslaget samt vid behov även säkerställa uppföljnings-system m.m. i samband med bemyndigandesystemet på anslaget. Anslaget är tilldelat i regleringsbrev 2007-01-11.

TILLÄGGSUPPLYSNINGAR OCH NOTER

Uppgifter om sjukfrånvaro redovisas på s. 117.

Redovisnings- och värderingsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Länsstyrelsens redovisning följer god redovisningssed enligt 6 § förordning (2000:606) om myndigheters bokföring med nedan angivna undantag

Övriga fordringar har tagits upp med belopp motsvarande vad som beräknas erhållas. Lönegarantifordran har värderats med 97 %. Värderingen av lönegarantifordran har skett efter samråd med konkursförvaltarna.

Gränsdragning mellan transferering och driftskostnader

Som transfereringar redovisas lämnade bidrag. Dessa avräknas kassamässigt mot anslagen. Övrig verksamhet redovisas i verksamhetsavsnittet och avräknas utgiftsmässigt mot anslagen.

Likvida medel/betalningar

Länsstyrelsen har två betalningsflöden. Anslaget 19 33:1 ap7 Allmänna reg. pol. åtgärder, älgvårdsfonden, transfereringsmedel för statsbidrag inom det sociala området, kalkning och efterbehandling betalas via icke räntebärande flöde. Anslagen 01 32:1 ap7 Länsstyrelserna m.m. och 01 32:2 ap1 Kommunala samverkansorgan placeras räntebärande. Samtliga övriga betalningar verkställs i räntebärande flöde.

Länsstyrelsen har ett särskilt räntekonto för deponerade medel.

Värdering av anläggningstillgångar

Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk med ett anskaffningsvärde på minst 10 tkr och en beräknad ekonomisk livslängd på tre år eller längre definieras som anläggningstillgång.

Anläggningarna skrivs av linjärt under den bedömda livslängden.

Följande avskrivningstider tillämpas:

ADB-utrustning (ex. persondatorer, skrivare, resursdatorer)	3 år
Maskiner och inventarier (ex. kopiatorer, faxar, mätutrustning, möbler)	5 år
Rättigheter och immateriella anläggningstillgångar	5 år
Bilar	7 år

Periodavgränsningar

Återkommande utgifter, vilka uppgår till ungefär lika stora belopp årligen, har inte periodiserats.

Kommentarer till noterna

Belopp i tkr där annat ej anges. Belopp som anges inom parentes avser föregående år.

Not 1. Intäkter av anslag

	2007	2006
01 32:1ap7 Länsstyrelsens ramanslag	78 735	80 378
13 10:1ap15 Integrationsverk-del till Ikalm	360	
19 33:1ap7 Allmänna reg.pol. åtgärder	1 699	3 339
Summa	80 794	83 717

Not 2. Intäkter av avgifter och andra ersättningar

Intäkter av avgifter enligt 4 § avgiftsförordningen uppgår till 643 (2) tkr och avser framförallt intäkter av utbildning och konsultuppdrag. Intäkterna från den avgiftsfinansierade körkortsverksamheten uppgår till 1 951 (1 314) tkr och kostnaderna uppgår till 2 203 (1 571) tkr. Intäkterna från den avgiftsfinansierade verksamheten inom lantbruksområdet (och djurskydd) uppgår till 1 276 (1 188) tkr. 328 (429) avser intäkter från älgvårdsfonden för bl.a. administrationskostnader.

Not 3. Intäkter av bidrag

	2007	2006
Naturvårdsverket	44 200	37 500
Riksantikvarieämbetet	8 200	4 757
Jordbruksverket	9 600	13 629
Räddningsverket	2 600	2 352
Boverket	400	824
Fiskeriverket	600	1 553
Krisberedskapsmyndigheten	1 200	2 074
AMS	500	494
Övriga statliga bidrag	3 484	1 585
EU	27	3 697
Övriga bidrag	1 048	934
Summa bidrag	71 859	69 399

Not 4. Finansiella intäkter

2 097 (1 090) tkr avser ränta på räntekontot i Riksgäldskontoret.

Not 5. Kostnader för personal

Lönekostnaden exkl. arbetsgivaravgift, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal uppgår till 65 236 (61 780) tkr.

Not 6. Lokalkostnader

Ökningar av lokalkostnaderna beror på ökade kontorsytor och nya kafeteria.

Not 7. Finansiella kostnader

234 (148) tkr avser ränta på lån för anläggningstillgångar i Riksgäldskontoret.

Not 8. Intäkter av avgifter och andra ersättningar som inte disponeras av myndigheten

	2007	2006
Expeditions- och ansökningsavgifter	1 426	978
Lotteravgifter	14	24
Miljöskyddsavgifter	3 888	3 935
Täktavgifter	663	608
Sanktionsavgifter (överlastavgifter)	161	98
Sanktionsavgifter (arbetsmiljölagen)	50	10
Övriga avgifter	302	256
Summa	6 504	5 909

Not 9. Medel som erhållits från statsbudgeten för finansiering av bidrag

	2007	2006
01 32:1ap7 Länsstyrelserna m.m.	557	222
01 32:2ap7 Kommunala samverkansorgan	6 203	6 638
19 33:1ap7 Allmänna reg.pol. åtgärder	475	956
Summa	7 235	7 816

Not 10. Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag

	2007	2006
Kammarkollegiet	22 200	23 100
Naturvårdsverket	36 500	63 800
Socialdepartementet	8 000	
Socialstyrelsen	6 500	3 500
Övriga myndigheter	884	8 322
Summa	74 084	98 722

Not 11. Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag

Det mesta avser utdelning från konkurser eller företagsrekonstruktioner där lönegaranti utbetalats.

Not 12. Upplösning av fonder för transfereringsändamål

Avser medel från älgvårdsfonden. Upplösningen av fonden utgör skillnaden mellan fondens utbetalningar 417 (531) tkr och inbetalningar 359 (392) tkr.

Not 13. Lämnade bidrag

Av årets lämnade bidrag avser 27 400 (53 000) tkr efterbehandling av förorenade områden, 29 400 (29 900) tkr lönegarantiutbetalningarna och 14 500 (12 100) statsbidrag inom det sociala området.

Not 14. Årets kapitalförändring

Årets kapitalförändring består av periodiseringsdifferenser såsom skillnader mellan avskrivningar och amorteringar, ökning av semesterlöneskulden, avsättning till kompetensväxling och delpensioner och underskott i avgiftsfinansierade verksamhet. Underskottet från körkortsverksamheten är -252 (-257) tkr.

Not 15. Maskiner, inventarier m.m.

	2007	2006
Ingående anskaffningsvärde	29 893	27 109
Årets försäljningar/utrangeringar	-1 030	-164
Årets anskaffningsvärde	1 629	2 948
Årets avskrivning	-2 258	-2 358
Akkumulerade avskrivningar	-23 745	-22 332
Utgående balans	4 489	5 203

Not 16. Utlåning

	2007	2006
Ingående balans	340	616
Amorteringar	-116	-276
Utgående balans	224	340

Utlåningen avser 1 fiskerilån.

Not 17. Fordringar hos andra myndigheter

Minskningen mellan åren beror på att fordran på Kammarkollegiet avseende lönegarantier är 264 tkr år 2007 jämfört med 1 910 tkr år 2006 vilket förklaras av att lönegarantiutbetalningarna i december 2007 var låga. Fordran mervärdesskatt är 2 691 (3 055) tkr.

Not 18. Förutbetalda kostnader

2 173 (2 037) tkr avser hyra för första kvartalet 2007.

Not 19. Upplupna bidragsintäkter

	2007	2006
Jordbruksverket	1 500	1 400
Naturvårdsverket	600	300
EU	25	1 800
Övriga	1 338	1 719
Summa	3 463	5 219

Not 20. Avräkning med statsverket

	2007	2006
Ingående balans	34 283	61 120
Avräknat mot statsbudgeten:		
- Anslag	88 029	91 533
- Inkomsttitel	-6 504	-5 909
Avräknat mot statsverkets checkräkning:		
- Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-85 625	-87 340
- Uppbördsmedel m.m.	153 874	92 864
- Transfereringar m.m.	-100 369	-117 985
Utgående balans	83 688	34 283

Not 21. Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret

Avser särskilt konto för deponerade medel.

Not 22. Balanserad kapitalförändring

Posten består av 9 055 (7 084) tkr periodiseringsdifferenser i den anslagsfinansierade verksamheten (till största delen semesterlöneskulden) och ett underskott -143 (113) tkr i den avgiftsfinansierade verksamheten.

Not 23. Fonder

	2007	2006
Älgvårdsfonden		
Ingående balans	83	222
Inbetalningar	359	392
Utbetalningar	-417	-531
Utgående balans	25	83

Not 24. Avsättningar

	2007	2006
Ingående avsättning	489	354
Årets pensionskostnad	667	391
Årets pensionsutbetalningar	-424	-256
Utgående avsättningar	732	489

Avsättningarna avser delpensioner.

Not 25. Lån i Riksgäldskontoret

Länsstyrelsen disponerar en låneram på 8 000 (7 500) tkr.

	2007	2006
Ingående balans	7 224	5 974
Nyupptagna lån, brutto	742	3 860
Amortering	-2 661	-2 610
Utgående balans	5 305	7 224

Not 26. Skulder till andra myndigheter

2 020 (2 234) tkr avser arbetsgivaravgifter och 1 968 (3 637) tkr avser skuld till Kammarkollegiet för lönegarantier.

Not 27. Övriga skulder

Skuld för personalens källskatter avdragen i december uppgår till 2 014 (1 863) tkr och källskatten för lönegarantin uppgår till 103 (447) tkr.

Not 28. Depositioner

Hela beloppet avser utomstatliga depositioner för båda åren.

Not 29. Upplupna kostnader

Posten består av semesterlöneskuld inkl. sociala avgifter 7 647 (7 416) tkr, avsättning för kompetensväxling 639 (451) tkr och revisionskostnader för årsredovisning 2007 140 (140) tkr.

Not 30. Oförbrukade bidrag

	2007	2006
Naturvårdsverket	109 200	49 800
Riksantikvarieämbetet	6 100	6 200
Övriga inomstatliga	12 875	7 438
EU	-	1 100
Övriga utomstatliga	1 119	5 560
Summa	129 294	70 098

Av de oförbrukade bidragen avser 83 300 (38 700) tkr bidrag för transfereringar. Av dessa är de utomstatliga medlen 1 119 (5 560) tkr medel från Holmen AB och Metsä Tiisue AB som ska används för efterbehandlingsåtgärder inom Övre resp. Nedre Svartsjön.

Ersättningar och förmåner - myndighetens ledning (kr)

	2007	2006
Landshövding Sven Lindgren		
- Lön (exkl. sociala avgifter)	894 655	921 262
- Bostadsförmån	104 040	102 815
Länsråd Anne-Li Fiskesjö	700 493	506 188
	2007	2006
Styrelsen		
- Lennart Beijer	7 250	5 800
- Agneta Bladh	4 350	
- Eva Bengtsson Skogsberg	5 800	
- Desirée Liljevall	8 630	
- Claes-Göran Nilsson	7 250	
- Marie Norregårdh	4 350	4 350
- Chatrine Pålsson Ahlgren	5 800	7 250
- Jonas Settlin	3 010	

Ledningens uppdrag i andra statliga myndigheter och aktiebolag 2007

Landshövding Sven Lindgren har haft följande statliga styrelseuppdrag:
Krisberedskapsmyndigheten och Länsarbetsnämnden Kalmar län.

Styrelsen

Lennart Beijer:

Rymdstyrelsen
Förvaltning AB Smålandsbanan
Musiklink AB
Rockmetropol AB
RockCity AB

Agneta Bladh:

Statens pensionsverk (SPV)
Statens arbetsgivarverk
Blekinge Tekniska Högskola
Högskolan i Kalmar

Claes-Göran Nilsson:

Swecon AB
Gransjöverken AB
Swehatch AB
Swechick AB

Chatrine Pålsson Ahlgren:

Statens Medicinskt Etiska Råd (SMER)
Socialstyrelsens rättsliga råd
Statens Institutions Styrelse
Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd

Jonas Settlin:

Fabrik 7 AB
Magasin 5 AB
Essence AB

Årsredovisning för 2007

Föreliggande årsredovisning avseende verksamheten vid Länsstyrelsen i Kalmar län år 2007 har upprättats i enlighet med Förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag samt ESV:s föreskrifter.

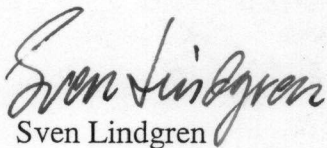
Årsredovisningen innehåller resultatredovisning för Länsstyrelsens samtliga verksamhetsgrenar, redovisning av kompetensförsörjning och sjukfrånvaro, resultaträkning, balansräkning och anslagsredovisning med tillhörande noter.

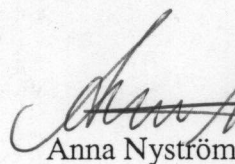
Beslut

Beslut har idag fattats om årsredovisning för Länsstyrelsen i Kalmar län för år 2007.

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Sven Lindgren.

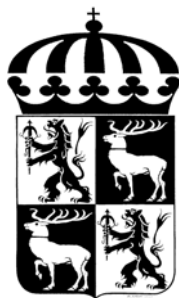
Vid den slutliga handläggningen har även länsrådet Anne-Li Fiskesjö, administrativa direktören Ingvar Håkansson deltagit och ekonomichefen Carina Rydstedt. Verksamhetscontroller Anna Nyström har varit föredragande.

Sven Lindgren

Anna Nyström

LÄNSSTYRELSEN KALMAR LÄN

Malmbrogatan 6, 391 86 Kalmar

Telefon 0480-820 00 • Telefax 0480-822 75

E-post: lansstyrelsen@h.lst.se • Hemsida: <http://www.h.lst.se>

Dnr 100-11278-07

Februari 2008